

REFERAT |KRS| Bystyret (2007-2011) d. 03-12-2008

Møtedato Onsdag d. 03. december 2008 kl. 17:00

Møtested

Indholdsfortegnelse

Årsmelding byombudet 2007.....	3
Valg av valgstyre for Kristiansand kommune.....	5
Lovlighetskontroll av bystyrevedtak i sakene 133 og 134/2008 - ny behandling av suppleringsvalg 1.....	8
Revisjon av Kommuneplan for Kristiansand 2010-2020. Planprogram.....	17
Kilden teater- og konserthus for Sørlandet IKS - fastsetting av kostnadsramme.....	42
Rytmask scene - satsing på rytmask musikk i Kristiansand.....	47
Aktivitetssenter på Marinetomta - valg av tilbyder.....	50
Rushtidsavgift.....	73
Marginavsetning i skatteregnskapet.....	82
Samarbeid om arbeidsgiverkontroll Internkontroll med Arbeidsgiverkontroll i Agder.....	86
Vertskommuneavtale om felles skatteoppkrever for Kristiansand og Birkenes.....	90
Interpellasjon fra repr. Halvor Fjermeros, Rødt, vedr. "Krisepakke nå".....	95
Interpellasjon fra repr. Vidar Kleppe, DEM, vedr. klageinstans for velgerne.....	98
Rapport forvaltningsrevisjon "Kvalitet i hjemmetjenesten".....	100

Sak 184/08: Årsmelding byombudet 2007

Vedlegg

Saksprotokoll

hør debatten sak184-08

Årsmeldingen fra 2007 - endelig versjon

Dato: 17.11.08
Saksnr.: 200814798-1
Arkivkode E: X51
Saksbehandler: Arvid Håkonsen

Saksgang
Formannskapet
Bystyret

Møtedato
26.11.2008
03.12.2008

Årsmelding byombudet 2007

Årsmelding fra byombudet følger vedlagt.

Forslag til vedtak:

1. Årsmelding fra byombudet tas til orientering

Solveig Løhaugen
Fg. rådmann

Arvid Håkonsen

Trykte vedlegg: Årsmelding fra byombudet 2007

Sak 185/08: Valg av valgstyre for Kristiansand kommune

Vedlegg

Saksprotokoll

Dato: 29. oktober 2008
Saksnr.: 200802280-3
Arkivkode E: 033
Saksbehandler: Reidar Opsahl

Saksgang
Bystyret

Møtedato
19.11.2008

Valg av valgstyre for Kristiansand kommune

Sammendrag:

Det må foretas valg av valgstyre for inneværende valgperiode. Valgstyret skal velges av kommunestyret selv, og må bestå av minst tre personer.

Forslag til vedtak:

1. Til valgstyre for Kristiansand kommune velges de samme personer som er valgt til formannskapet, evt. supplert med flere medlemmer for å sikre minst 40% representasjon fra begge kjønn.

Tor Sommerseth
rådmann

Kristin Tofte Andresen
administrasjonsdirektør

Trykte vedlegg: Ingen

Utrykte vedlegg: Ingen

Bakgrunn for saken :

Valglovens § 4-1 bestemmer at det i hver kommune skal være et valgstyre som velges av kommunestyret selv. Valgstyret må ha minst tre medlemmer.

Valgstyret er å betrakte som et utvalg etter kommunelovens § 10, og de regler som kommuneloven setter for valg av utvalg, er gjeldende.

I en årrekke har valgstyret i Kristiansand kommune bestått av de samme personer som formannskapet, dvs at valgstyret har hatt 13 medlemmer + varamedlemmer.

Det sittende formannskap er valgt etter forholdstallsvalg, med resultat at det er færre enn 40% kvinner i utvalget.

Rådmannen anbefaler at de samme personer som er valgt til formannskapet også velges til valgstyret, evt. supplert med flere medlemmer for å oppnå minst 40% representasjon fra begge kjønn.

Reidar Opsahl
rådgiver

Sak 186/08: Lovlighetskontroll av bystyrevedtak i sakene 133 og 134/2008 - ny behandling av suppleringsvalg til Formannskapet.

Vedlegg

Saksprotokoll

hør debatten sak186-08

Dato: 10.11.2008
Saksnr.: 200809769-13
Arkivkode E: 033
Saksbehandler: Arnhild T. Egeland

Saksgang

Valg- og Honorarkomiteen
Bystyret

Møtedato

19.11.2008
03.12.2008

**Lovlighetskontroll av bystyrevedtak i sakene 133 og 134/2008 - ny
behandling av suppleringsvalg til Formannskapet.**

Bystyret fattet i møte 10. september 2008 følgende vedtak i sak nr. 133/08:

"1. Søknad fra Cecilie Frivold, H, om fritak for vervene som medlem i
Kommunalutvalget og Formannskapet, innvilges.
(49/3)

2. Det foretas følgende suppleringsvalg:

Kommunalutvalget:

Nytt medlem: Inger Skeie Hansen, H.

Nytt siste varamedlem: Cecilie J. Frivold, H.

Formannskapet:

Nytt medlem: Hans Otto Lund, H.

Nytt siste varamedlem: Cecilie J. Frivold, H

(45/7)

52 av 53 repr. tilstede.

Inhabilitet:

Repr. Cecilie J. Frivold, H, stilte spørsmål angående habilitet da repr. er part i saken.

Votering:

Repr. Cecilie J. Frivold, H, ble enstemmig erklært inhabil, ingen vararepr. tiltrådte.

Krav om lovlighetskontroll:

"Undertegnede bystyreprerentanter i Kristiansand bystyre krever
lovlighetskontroll av Bystyrets vedtak i sakene 133/08 og 134/08, hvor vi mener
vedtakene er brudd på Kommunelovens §15 og §16.

I sak 133/08 blir en representant fritatt fra sine verv i Formannskap og Kommunalutvalg med begrunnelse av økt arbeidsbyrde og økt reisevirksomhet. I etterfølgende sak i samme møte blir samme person innvalgt i Helse- og sosialstyret, som er et tungt hovedutvalg.

Representanten som blir innvalgt i Kommunalutvalget, blir i etterfølgende sak i samme møte fritatt for vervet i Helse- og sosialstyret med begrunnelse for stort arbeidspress.

Videre mener vi også at ved suppleringsvalg av Formannskapet etter fritaket, blir Kommunelovens §16 pkt. 2 som omhandler kjønnsbalansen brutt. Det må være helt klart at det skulle vært supplert med en kvinne.

Odd A. Salvesen, PP, Wencke Refsnes, PP, Hans Petter Horve, MDG, Olaf Messel, DEM, Julie Nilsen, SP, og Vidar Kleppe, DEM.”

I samme møtet ble det gjort følgende vedtak i sak nr. 134/08:

”Vedtak:

1. Inger Skeie Hansen, H, fritas for vervet som medlem av Helse- og sosialstyret.
2. Følgende velges som nytt medlem nr. 7: Cecilie J. Frivold, H.
3. Fritak/nyvalg gjelder for resten av inneværende valgperiode. (45/7)

52 av 53 repr. tilstede.

Inhabilitet:

Repr. Inger Skeie Hansen, H, stilte spørsmål angående habilitet, da repr. er part isaken.

Votering:

Repr. Inger Skeie Hansen, H, ble enstemmig erklært inhabil, ingen vararepr. tiltrådte.

Samme krav om lovlighetskontroll som ble fremsatt i sak 133, ble også fremsatt i sak 134. Bystyret opprettholdt begge vedtakene i nytt vedtak i møtet 15.10.08:

”Vedtak:

Bystyret opprettholder sitt vedtak av 10.09.08. Høyres bystyregruppe har ovenfor bystyret redegjort for muligheten for å sette inn et nytt kvinnelig medlem i Formannskapet, og bystyret finner og akseptere at dette ikke er mulig for Høyre. Verv i Formannskapet innebærer at vedkommende medlem må frikjøpes fra sitt ordinære arbeid, noe begge de aktuelle kvinnelige kandidatene fra Høyre har avvist som mulig i sin situasjon.

Bystyret mener at Høyre så langt det har vært mulig, har forsøkt å ivareta kommunelovens intensjon om kjønnsbalanse i folkevalgte organ.

Høyres bystyre gruppe består av 7 menn og 4 kvinner.

(44/8)

52 av 53 repr. tilstede.

Inhabilitet:

Repr. Inger Skeie Hansen, H, stilte spørsmål angående habilitet, da repr. er part i saken.

Votering:

Repr. Inger Skeie Hansen, H, ble erklært inhabil med 52 mot 1 stemme, ingen vararepr. tiltrådte."

Fylkesmannens svar på lovlighetskontrollen foreligger nå. I brev av 6. november 2008 nevnes bl.a.:

"Fylkesmannen konstaterer at bystyret i sitt vedtak i møte den 15. oktober 2008 aksepterer at det ikke er mulig for Høyre å sette inn et nytt kvinnelig medlem i Formannskapet. Det bystyret her har gjort er å forskuttere en avgjørelse etter kml. § 15 nr. 2, uten at det er truffet formelt vedtak om fritak etter forutgående grundige vurderinger av medlemmets konkrete situasjon i lys av en konkret søknad. Dette kan i alminnelighet ikke aksepteres. Dersom den kvinnelige representanten fra Høyre som suppleres inn i Formannskapet med hjemmel i kml. § 16 nr. 3 siste punktum ønsker å søke fritak, må dette drøftes som en egen, selvstendig sak for bystyret. Den avgjørelse som da treffes vil igjen kunne være gjenstand for lovlighetskontroll etter reglene i kml. § 59."

Konklusjonen er at Bystyrets vedtak opprettholdes i sak nr. 133 punkt 1 og i sak 134, mens Bystyrets vedtak i sak nr. 133 punkt 2 for så vidt angår suppleringsvalg til Formannskapet, oppheves.

Med henvisning til fylkesmannens brev legges sak vedr. suppleringsvalg til Formannskapet frem for Bystyret på ny med følgende

forslag til vedtak:

1. Det foretas følgende suppleringsvalg til Formannskapet:

Nytt medlem:

Nytt varamedlem:

2. Suppleringsvalget gjelder for resten av inneværende valgperiode.

Solveig Løhaugen
Ass. Rådmann

Arnhild T. Egeland
Skr.

Trykte vedlegg: Fylkesmannens brev av 6.11.08

Utrykte vedlegg: Sakene 133 og 134/08

Fylkesmannen i Vest-Agder

Samfunnsavdelingen

Saksbehandler: Jan Are Amundsen
Tlf.: 38176741

Deres ref.: 20.10.2008
Vår ref.: 2008/6883

Vår dato: 06.11.2008
Arkivkode: 323

Kristiansand kommune, Rådmannens stab
Serviceboks 417
4604 Kristiansand S

Krav om lovlighetskontroll - fritak fra Kommunalutvalg og Formannskap

Vi viser til kommunens oversendelse av saken, mottatt her 21. oktober 2008.

Sakens bakgrunn

Kristiansand bystyre behandlet den 10. september 2008 to saker gjeldende fritak fra kommunale verv, sak 133/08 ad søknad fra Høyres Cecilie Frivold om fritak fra Kommunalutvalget og Formannskapet, og sak 134/08 ad søknad fra Høyres Inger Skeie Hansen om fritak fra Helse- og sosialstyret. Frivolds søknad begrunnes i hennes arbeidsforhold og endringer i premissene for dette (utstrakt reisevirksomhet), noe i følge henne egen redegjørelse ikke kan kombineres med oppgavene i Kommunalutvalget og Formannskapet. Skeie Hansens søknad begrunnes også i betydelig økt arbeidsbyrde jf. den omstendighet at hun skal overta vervet som gruppeleder for Høyre etter Frivold, og at hun i tillegg til denne rollen skal overta som nytt fast medlem i Kommunalutvalget etter Frivold.

Følgende vedtak ble truffet i sak 133/08:

- "1. Søknad fra Cecilie Frivold, H, om fritak for vervene som medlem i Kommunalutvalget og Formannskapet, innvilges.

(49/3)

2. Det foretas følgende suppleringsvalg:
Kommunalutvalget:
Nytt medlem: Inger Skeie Hansen, H
Nytt siste varamedlem: Cecilie J. Frivold, H.
Formannskapet:
Nytt medlem: Hans Otto Lund, H.
Nytt siste varamedlem: Cecilie J. Frivold, H.

(45/7)"

KRISTIANSAND KOMMUNE	
Saksnr.	Dok. nr.
200809769	10
07 NOV. 2008	
Enhet/Saksbeh.	Arkivkode
ATE	033
Urimt. off. iht.	

Følgende vedtak ble truffet i sak 134/08:

- "1. Inger Skeie Hansen, H, fritas for vervet som medlem av Helse- og sosialstyret.
2. Følgende velges som nytt medlem nr. 7: Cecilie J. Frivold, H.
3. Fritak/nyvalg gjelder for resten av inneværende valgperiode.
(45/7)"

Under bystyrebehandlingen ble det fremmet formelt krav om lovlighetskontroll av vedtakene i sak 133/08 og 134/08 av seks bystyrerepresentanter. Følgende hitsettes fra kravet:

"I sak 133/08 blir en representant fritatt fra sine verv i Formannskap og Kommunalutvalg med begrunnelse av økt arbeidsbyrde og økt reisevirksomhet. I etterfølgende sak i samme

Besøksadr. Tordenskjoldsgate 65
Postadr. Serviceboks 513, 4605 Kristiansand
Telefon 38 17 66 00 Telefaks 38 17 60 13

E-post postmottak@fmva.no
Hjemmeside <http://www.fylkesmannen.no/va>
Org.nr. NO974 762 994 Bankgiro 7694.05.01381

møte blir samme person innvalgt i Helse- og sosialstyret, som er et tungt hovedutvalg. Representanten som blir innvalgt i Kommunalutvalget, blir i etterfølgende sak i samme møte fritatt for vervet i Helse- og sosialstyret med begrunnelse for stort arbeidspress. Videre mener vi også at ved supplering av Formannskapet etter fritaket, blir Kommuneloven pkt. 2 som omhandler kjønnsbalansen brutt. Det må være helt klart at det skulle vært supplert med en kvinne."

Bystyret tok stilling til kravene om lovlighetskontroll på nytt i møte 15. oktober 2008 (sak 158/08), slik kommuneloven § 59 nr. 2 krever. Bystyret traff følgende vedtak med 44 mot 8 stemmer:

"Bystyret opprettholder sitt vedtak av 10.09.08. Høyres bystyregruppe har overfor bystyret redegjort for muligheten for å sett inn et nytt kvinnelig medlem i Formannskapet, og bystyret finner og akseptere at dette ikke er mulig for Høyre. Verv i Formannskapet innbefatter at vedkommende medlem må frikjøpes fra sitt ordinære arbeid, noe begge de aktuelle kvinnelige kandidatene fra Høyre har avvist som mulig i sin situasjon.

Bystyret mener at Høyre så langt det har vært mulig, har forsøkt å ivareta kommunelovens intensjon om kjønnsbalanse i folkevalgt organ.

Høyres bystyregruppe består av 7 menn og 4 kvinner."

Fylkesmannen bemerker:

Avgjørelser truffet av folkevalgt organ, eller den kommunale administrasjonen, kan bringes inn for departementet til lovlighetskontroll etter henvendelse fra tre eller flere medlemmer i kommunestyret, jf. kommuneloven § 59 nr. 1. Departementets myndighet til å utføre lovlighetskontroll av kommunale avgjørelser er i hovedsak delegert til Fylkesmannen, jf. rundskriv H-25/92 og H-6/95.

Kommunal- og regionaldepartementet har i veileder H-2123 av juni 2001 gitt nærmere retningslinjer for lovlighetskontrollen. Fylkesmannen legger til grunn at bystyrets vedtak av 10. september 2008 er en "avgjørelse" i kommunelovens forstand, som kan undergis lovlighetskontroll etter kommuneloven § 59. Det legges videre til grunn at fristen på tre uker for å kreve lovlighetskontroll er overholdt.

Lovlighetskontroll etter kommuneloven § 59 innebærer en prøving av om vedtaket er lovlig. Det betyr en kontroll av følgende tre forhold:

1. Om avgjørelsen er blitt til på en lovlig måte, dvs. om saksbehandlingsreglene er fulgt og om avgjørelsen bygger på et korrekt og fullstendig faktum.
2. Om avgjørelsen er truffet av rett organ, dvs. om vedtaksorganet har myndighet til å treffe avgjørelsen.
3. Om avgjørelsen er innholdsmessig lovlig, dvs. om den har tilstrekkelig lovhjemmel og ikke strider mot lovgivningen eller andre rettsregler, bygger på en riktig lovtolkning eller om den kan være utslag av myndighetsmisbruk.

Lovlighetskontroll skiller seg fra ordinær klagebehandling. Fylkesmannen har ikke myndighet til å prøve sakens skjønnsmessige sider. Fylkesmannen kan kun oppheve avgjørelsen dersom den er ugyldig på grunn av saksbehandlingsfeil, dersom vedtaket er truffet av feil organ eller fordi vedtaket mangler lovhjemmel eller er i strid med loven, jf. ovennevnte redegjørelse.

Kravet om lovlighetskontroll er slik Fylkesmannen ser det begrunnet i spørsmålet om avgjørelsens lovlighet. Det legges således i det følgende til grunn at avgjørelsen er truffet av rett organ og at saksbehandlingsreglene – så vel lovfestede som ulovfestede – er fulgt. Det er i kravet om lovlighetskontroll heller ikke hevdet at bystyrets avgjørelse bygger på feil eller ufullstendig faktum.

Forholdet til kommuneloven § 15 nr. 2:

Det første spørsmål saken reiser seg er om bystyret har anvendt kommunelovens bestemmelser om fritak fra politiske verv korrekt når Cecilie J. Frivold etter søknad ble gitt fritak fra sine verv i hhv. Kommunalutvalget og Formannskapet (sak 133/08 pkt. 1), og Inger Skeie Hansen etter søknad ble gitt fritak fra sitt verv i Helse- og sosialstyret (sak 134/08 pkt. 1). Spørsmålet reguleres av kommuneloven (kml.) § 15 nr. 2 som lyder:

”Kommunestyret og fylkestinget kan etter søknad frita, for et kortere tidsrom eller resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjøtte sine plikter i vervet.”

Fritaksgrunn vil i første rekke være begrunnet i søkerens arbeidsforhold, helsetilstand, familieforhold eller at andre velferdsgrunner gjør det ekstra byrdefullt å oppfylle de plikter vervet medfører, jf. bl.a. departementets rundskriv H-13/98. Vilåårene for fritak etter bestemmelsens ordlyd anses å være relativt strenge, og avgjørelsen må nødvendigvis bli temmelig skjønsmessig. I tilfelle lovlig fritaksgrunn vurderes å være til stede, er det opp til det kompetente organs frie skjønn hvorvidt fritakssøknaden skal imøtekommes, så fremt vurderingen er forankret i saklige hensyn.

Fylkesmannen finner ikke rettslige holdepunkter for at bystyret har tolket kml. § 15 nr. 2 uriktig når det har gitt representantene Frivold og Skeie Hansen fritak. Fylkesmannen legger til grunn at avgjørelsene er forankret i de respektive søknader, hvor det er omstendigheter rundt den enkeltes arbeidsforhold og byrder knyttet til politiske verv som fremheves. Dette er et relevant vurderingstema, jf. redegjørelsen over. Fylkesmannen finner det ikke tvilsomt at søknadene gir uttrykk for reelle problemstillinger. Fylkesmannen kan heller ikke se at det er rettslig problematisk at et bystyremedlem søker fritak fra for eksempel to utvalg for så å stå valg til et tredje. Avgjørende er de grunner som anføres og den belastning dette medfører for vedkommendes politiske verv. Dersom en representants situasjon for eksempel kan avhjelpes ved at vedkommende trer ut av to verv for så å tre inn i et tredje og mindre byrdefullt, bør dette i alminnelighet kunne aksepteres. Argumentet blir da at dersom vilåårene for øvrig er oppfylt, kan en gå fra det mer (tre helt ut) til det mindre (delta i et mindre krevende verv).

Fylkesmannen legger etter dette til grunn at bystyrets vedtak i sakene 133/08 pkt. 1 og 134/08 pkt. 1 er innholdsmessig lovlig. Som bemerket over har Fylkesmannen ikke myndighet til å prøve sakens skjønsmessige sider.

Forholdet til kommuneloven § 16 nr. 3:

Det neste spørsmålet som reiser seg er lovligheten av suppleringsvalget til Formannskapet, hvor Cecilie J. Frivold ble erstattet med Hans Otto Lund fra samme gruppe, jf. bystyrets vedtak i sak 133/08 pkt. 2. Det følger av administrasjonens innstilling til bystyret i forbindelse med behandlingen av kravet om lovlighetskontroll, at kvinneandelen i Formannskapet etter dette er på under 40 prosent.

Det følger av kml. § 16 nr. 3 at når et medlem trer endelig ut av et annet folkevalgt organ enn kommunestyre og fylkesting, skal det velges et nytt medlem fra den samme gruppe som den uttredende tilhørte, selv om det er valgt varamedlemmer. Videre følger det av bestemmelsens siste punktum at:

"Viser det seg at denne fremgangsmåten fører til at et kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av medlemmene i organet, skal det så langt det er mulig velges nytt medlem fra det underrepresenterte kjønn."

Bestemmelsen gjelder nå også for formannskapet/fylkesutvalget, etter lovendring i desember 2006. Det skal nå velges nytt medlem, selv om det er valgt varamedlem (disse rykker ikke automatisk opp). Suppleringsvalg skal foretas fra den gruppen som den uttredende tilhørte. Med gruppe menes den gruppe som stiller til valg ved formannskapsvalget, ikke gruppe ved kommunestyrevalget.

I materielt henseende stilles det ikke et absolutt krav til 40 prosent representasjon, jf. lovens vilkår "så langt det er mulig". Reservasjonen er nødvendig fordi valg av medlemmer til formannskapet skjer på grunnlag av lovbestemt gjennomgående representasjon. Det vil derfor kunne oppstå tilfeller hvor det ikke finnes noen representanter av det underrepresenterte kjønn som kan erstatte det uttredende medlemmet. Loven skal dog praktiseres strengt. Dersom det fremstår som mulig, skal det underrepresenterte kjønn velges.

Det følger av sakens opplysninger at det er mulig å erstatte Cecilie J. Frivold med en kvinnelig representant fra Høyres gruppe til formannskapet. Både Ellen Skeie Hansen og Randi Haukom er representert på listen over varamedlemmer til formannskapet. Anførsler i retning av at disse har en arbeidssituasjon som gjør det uforholdsmessig vanskelig å velges som fast medlem til formannskapet, kan ikke føre til et annet resultat i relasjon til kml. § 16 nr. 3. Avgjørende er at det i denne saken er mulig å oppfylle vilkåret om 40 prosent kjønnsrepresentasjon.

Fylkesmannen konstaterer at bystyret i sitt vedtak i møte den 15. oktober 2008 aksepterer at det ikke er mulig for Høyre å sette inn et nytt kvinnelig medlem i Formannskapet. Det bystyret her har gjort er å forskuttere en avgjørelse etter kml. § 15 nr. 2, uten at det er truffet formelt vedtak om fritak etter forutgående grundige vurderinger av medlemmets konkrete situasjon i lys av en konkret søknad. Dette kan i alminnelighet ikke aksepteres. Dersom den kvinnelige representanten fra Høyre som suppleres inn i Formannskapet med hjemmel i kml. § 16 nr. 3 siste punktum ønsker å søke fritak, må dette drøftes som en egen, selvstendig sak for bystyret. Den avgjørelse som da treffes vil igjen kunne være gjenstand for lovlighetskontroll etter reglene i kml. § 59.

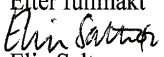
Fylkesmannen legger etter dette til grunn at bystyrets avgjørelse i sak 133/08 pkt. 2 vedrørende suppleringsvalg til Formannskapet bygger på uriktig lovforståelse mht. reglene om kjønnsrepresentasjon, jf. kml. § 16 nr. 3. Avgjørelsen er således ikke innholdsmessig lovlig, jf. kml. § 59 nr. 4, første ledd bokstav a. Den blir dermed å oppheve som ugyldig, jf. kml. § 59 nr. 4, annet ledd. Saken blir følgelig å returnere til bystyret for ny behandling på dette punkt.

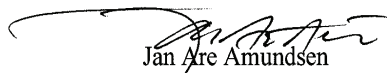
Fylkesmannens konklusjon:

Fylkesmannen opprettholder bystyrets vedtak i sak 133/08 pkt. 1 og i sak 134/08 av 10. september 2008, jf. kommuneloven § 59 nr. 1.

Fylkesmannen opphever bystyrets vedtak i sak 133/08 pkt. 2 av 10. september 2008 hva gjelder suppleringsvalg til Formannskapet, jf. kommuneloven § 59 nr. 4, annet ledd.

Det anmodes om at bystyret underrettes om sakens utfall.

Etter fullmakt

Elin Saltrø
avdelingsdirektør

Jan Are Amundsen
sejorrrådgiver

Sak 187/08: Revisjon av Kommuneplan for Kristiansand 2010-2020. Planprogram.

Vedlegg

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Saksprotokoll

hør debatten sak187-08

Medvirkningsstrategi per 121108

Arealinnspill

Planprogram

Dato: 29.10.08
Saksnr.: 200707361-92
Arkivkode E: 140
Saksbehandler: Marit Eik/Asbjørn Grøvan

Saksgang

Oppvekststyret
Helse- og sosialstyret
Kommunalutvalget
Kulturstyret
Byutviklingsstyret
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

11.11.2008 (Til uttalelse)
11.11.2008 (Til uttalelse)
11.11.2008 (Til uttalelse)
12.11.2008 (Til uttalelse)
13.11.2008 (Til uttalelse)
19.11.2008
03.12.2008

Revisjon av Kommuneplan for Kristiansand 2010-2020. Planprogram.

Sammendrag:

Bystyret vedtok 13. februar 2008 å starte arbeidet med revisjon av Kommuneplanen. Før arbeidet settes i gang skal det utarbeides et planprogram som fastsetter rammer og premisser og klargjør formålet med planarbeidet. Det planprogrammet som vedtas uttrykker bystyrets "bestilling" av planarbeidet.

Kommuneplanen revideres med hovedfokus på arealdelen. Hovedstrukturen i gjeldende kommuneplan beholdes og satsingsområdene oppdateres.

"Forslag til planprogram" (vedlegg 1), vedtatt av formannskapet 11.06.08, har vært til offentlig høring med frist 20. september. Det kom inn 62 uttalelser. De aller fleste av dem relaterte seg til arealdelen av kommuneplanen som innspill til selve arealplanen. Alle uttalelsene er oppsummert og kommentert i trykt vedlegg 2. Det er utarbeidet eget kart (vedlegg 3) som viser de ulike arealinnspillene med henvisning til nummerering av uttalelsene i vedlegg 2. Momentene fra bystyrets temamøte 17. september er gjennomgått til slutt i saken. Rådmannens anbefalinger når det gjelder endringer i "forslag til planprogram" og behandling av innkomne uttalelser er vist i egne "bokser".

Forslag til vedtak:

1. Bystyret vedtar forslag til planprogram, datert 30.05.2008 med endringer som framgår av rådmannens anbefalinger. Revidert planprogram dateres bystyrets vedtaksdato.
2. Arealinnspill i strid med overordnet utbyggingspolitikk, og som er vurdert tidligere mv, jf rådmannens anbefaling Ad kap. 5.4 – Kommuneplanens arealdel, utredes ikke videre. Enkelte områder kan vurderes revurdert dersom Arealprosjektet for Kristiansandsregionen konkludere med andre utbyggingsretninger.

Tor Sommerseth
Rådmann

Asbjørn Grøvan
Rådgiver

Trykte vedlegg:

Vedlegg 1: Forslag til planprogram, datert 30.05.2008

Vedlegg 2: Resyme av høringsuttalelser med kommentarer.

Vedlegg 3: Kart med henvisninger til høringsuttalelser

Vedlegg 4: Redigert referat fra bystyrets temamøte 17. september.

Utrykt Vedlegg:

Innkomne uttalelser.

Formannskapssak 51/08

Bakgrunn for saken:

Saksframstillingen gjentar ikke punktene i selve "Forslaget til planprogram" som er vedlagt (vedlegg 1), men konsentrerer seg om de endringer og endringsforslag til dokumentet som er kommet fram gjennom den offentlige høringsrunden, temamøter og ny, oppdatert informasjon.

Bystyret vedtok 13. februar 2008 å starte arbeidet med revisjon av Kommuneplanen. Før arbeidet settes i gang skal det utarbeides et planprogram som fastsetter rammer og premisser og klargjør formålet med planarbeidet. Det planprogrammet som vedtas uttrykker bystyrets "bestilling" av planarbeidet..

Kommuneplanen revideres med hovedfokus på arealdelen. Hovedstruktur i gjeldende kommuneplan beholdes, men bearbeides videre for å styrke dokumentets funksjon som et tydelig styringsdokument. Det gis større plass til kapitlet "En kommune i utvikling". Vedtatt visjon og satsingsområder beholdes men justeres. Kommuneplanarbeidet samkjøres med planarbeid for Regionplan Agder 2010 og Arealplan for Kristiansandsregionen. Revisjon av Kvadraturplanen og Havneplanen koordineres med kommuneplanprosessen.

I tråd med dette utarbeidet rådmannen "Forslag til planprogram" (vedlegg 1) som ble godkjent av formannskapet 11.06.2008 for utlegging til offentlig ettersyn. Planprogrammet ble sendt til offentlige regionale myndigheter, nabokommuner, relevante organisasjoner og andre som har gitt innspill i forkant av oppstart av planarbeidet, med høringsfristen 20. september. Det er kommet inn totalt 63 uttalelser (enkelte uttalelser inneholder flere arealinnspill og enkelte har gitt flere innspill som vedrører samme areal). De fleste uttalelsene er konkrete innspill til selve kommuneplanens arealdel og ikke til planprogrammet.

Alle uttalelsene er oppsummert og kommentert i trykt vedlegg 2. Kart som viser lokalisering av de ulike arealinnspillene er vist i vedlegg 3. Selve uttalelsene følger som utrykte vedlegg. Noen innspill gir grunn for endringer i planprogrammet. Disse er kommentert særskilt nedenfor og endringen vist i egen boks som "rådmannens anbefaling".

Referat fra bystyrets temamøte 17.sept. følger saken som trykt vedlegg 4. Momentene herfra gjennomgås til slutt i saken.

Nedenfor er innkomne uttalelser kommentert. Endringer i planprogrammet som resultat av disse og egne oppdateringer er vist, med henvisning til kapitteinndelingen i "Forslag til planprogram".

Ad kap. 1.6 - Parallelle planprosesser: Planvedtak i Arealplan for Kristiansandsregionen forventes utsatt fra september 2009 til november 2009.

Ad kap. 2.1.2: - Føringer for arealpolitikken: Nasjonal transportplan tas med.

Ad kap. 3.1 – Dimensjonerende rammer – befolkningsutvikling: Med grunnlag i SSB`s oppdaterte prognosedata og kommunens egne vurderinger er befolkningsutviklingen gjennomgått på nytt. I stedet for 1% - som angitt i forslaget til planprogram anbefales at det nå 1,4% i 2009, så 1,3% til og med år 2012, og deretter 1 – 1,1% ut prognoseperioden. Det er da regnet med en netto innflytting på 700 pr år til og med år 2011, 600 i 2012 og deretter 500 pr. år. (Vedlegget kap. 8.4 oppdateres tilsvarende).

Uttalelse nr 46 anbefaler en økning til 2% i hele periode. Rådmannen mener det er urealistisk og anbefaler:

Prognosene for befolkningsutviklingen heves til 1,4% i 2009, 1,3% i årene 2010 til 2012 og 1 – 1,1% videre i prognoseperioden.
--

Ad kap. 5.2 – Satsingsområdene:

Kun 3 av innspillene berører satsingsområdene i kommuneplanen. Det er nr. 9 - om havnas betydning, nr. 2 - om Kristiansand som kulturby og lav levekårsindeks og nr. 20 - om samarbeid mellom kommunen, næringslivet og akademia for å tiltrekke seg kompetansearbeidsplasser.

Innspillene er kommentert i oppsummeringen. Ingen av dem krever nye utredninger og medfølgende utvidelse av planprogrammet, men peker på viktige tema som må tydeliggjøres ved justering av planens satsingsområder. Rådmannen forslår derfor ingen endringer i planprogrammet.

Ad kap. 5.4 – Kommuneplanens arealdel:

Det er skilt mellom uttalelser som innebærer endringer av planprogrammet og innspill til arealplanen

Uttalelser som medfører endringer på planprogram

Statens vegvesen m.fl anbefaler at gang- og sykkelveier innarbeides som delplan/temaplan. Rådmannen anbefaler følgende tillegg under kapitell 5.4.2 Samferdsel:

Byutviklingsstyret vedtok plan for gang- og sykkelvegssystemet 08.03.07. Hovednett for gang- og sykkelveier vurderes justert og vurderes innarbeidet på plankartet eller et temakart.

Ringknuten pukkverk har gitt innspill om ny lokalitet vest for Dalane industriområde. Ønsket lokalitet, uttalelsene nr 25 og 26, ligger innenfor marka i LNF-område med spesielle naturvern og friluftsinnteresser av særlig høy verdi. Lokaliteten er i strek konflikt med friluftsinnteressene rundt Gråmannen og bør sannsynligvis ikke realiseres slik det framgår av innspillet. Det foreslås at justert eller annen lokalisering vurderes ved utarbeidelse av planforslaget. Dette vil medføre behov for ny utredning: Rådmannen foreslår følgende tillegg under kapittel 5.4.3 Næring:

Lokalisering av pukkverk utredes.

Innspill til planarbeidet

Storparten av uttalelsene er innspill til selve planarbeidet. Det vil si hvordan de som har gitt uttalelse ønsker planen utformet. De offentlige myndighetene har gitt overordna føringer for arealdelen, velforeninger har gitt innspill vedrørende arealdisponering i eget nærmiljø, mens innspill fra grunneiere og utbyggere i hovedsak omfatter arealer som ønskes vurdert til utbyggingsformål. De konkrete arealinnspillene er vist på vedlagt kart (vedlegg 3). Nummereringa på kartet tilsvarer nummerering av høringsuttalelsene i vedlagt oppsummering

For å begrense omfang av plan- og utredningsarbeid anbefaler administrasjonen at de konkrete arealinnspillene håndteres på to ulike måter:

- Innspill som gjelder avklaring mellom utbygging og vern skjer i arbeidet med utarbeidelse av forslag til arealplan.

- Innspill som ikke anbefales utredet og konsekvensvurdert til utbyggingsformål. Dette gjelder:
 - tiltak som er i strid med overordna målsettinger om klimavennlig og bærekraftig areal og transport politikk,
 - arealer med stort konflikt nivå, mht naturvern- og friluftsliv, markagrense, landbruk mv,
 - områder som ble grundig vurdert og avslått ved forrige kommuneplan revisjon
 - arealer som er vurdert og konkludert av byutviklingsstyret i tilknytning til reguleringssaker mv.

Framtidige utbyggingsretninger vurderes i Arealplan for Kristiansandsregionen. For arealer som bygger opp under prinsippet om klimavennlig areal og transport politikk, foreslås det at avveiningen mellom utbygging og vern av grøntområder skjer ved utarbeidelse av kommuneplanforslaget eller senere revisjoner. Dette vil kunne gjøres når utbyggingsretning er valgt i Arealprosjektet. En del av utbyggingsretningene som vurderes i Arealprosjektet bygger ikke opp om prinsippet om klimavennlig areal og transport politikk. Rådmannen anbefaler at innspill i tilknytning til disse utbyggingsretningene ikke utredes til utbyggingsformål i kommuneplan. Denne konklusjonen kan revurderes dersom Arealprosjektet konkludere annerledes.

Den konkrete vurderingen av hvert enkelt innspill framgår av trykt vedlegg 2 "Oppsummering av høringsuttalelser til planprogrammet og innspill til planarbeidet, med administrasjonens merknader". Nedenfor følger en kort redegjørelse av innspill som ikke anbefales utredet og konsekvensvurdert ved utarbeidelser av planforslaget.

Gangbro mellom Tangen og Høivold brygge (uttalelse 2) har vært vurdert tidligere og ble forlatt blant annet pga problemene med seilingshøyde. Bro over Kjosdalen (uttalelse 14) ble avklart ved behandling i Miljøverndepartementet ved forrige revisjon av kommuneplanen.

Arealet mellom Dalane og Baneheia, med lokk over jernbane (uttalelse 23), vil legge stort press på Baneheias vestsida. Dagens avgrensning av Baneheia er grundig vurdert.

Eiendommene 18/2 m.fl Gangdalen – Egsskogen (uttalelse 27 og 28), 112/18 v /Brattvollheia i Tveit (uttalelse 48) og avgrensning av Benestadfeltet mot øst (uttalelse 58) ble grundig vurdert ved siste kommuneplanrevisjon. Eiendommen 33/408 Torridalsveien er delvis regulert til spesialområde naturvern og ligger innenfor markagrensa.

Eiendommene 33/9 Sødal (uttalelse 36) og 33/97,98 og 40/8 Jegersberg, Skaugo, UIA (uttalelse 37) ble vurdert i kommunedelplan for Lund. Eiendommene ved Gangdalen (uttalelse 27 og 28), Sødal (uttalelse 36), Jegersberg (uttalelse 37) og Benestad (uttalelse 58) inngår i marka. Området på Tveit (uttalelse 48) er en bratt eksponert li, med kraftlinje, som vanskelig lar seg dekke med kollektivtilbud.

Eiendommene 36/1 Fagerholt/Gilsvann (uttalelse 39), Dvergsnesveien 10 (uttalelse 54) og 110/52,64 m.fl Tveit (uttalelse 46) er grundig vurdert i tidligere reguleringsaker. Arealet ved Fagerholt (uttalelse 39) er en viktig del av marka og er et sentralt grøntområde for bebyggelsen på Gimlekollen og Justneshalvøya. Dvergsnesveien 10 (uttalelse 54) er viktig kulturlandskap. Arealet på Tveit (uttalelse 46) er ikke godt egnet for boligbebyggelse (støy, solforhold, terreng). Lokaliseringen er i strid med overordnede lokaliseringssprinsipper om samordnet areal og transportplanlegging.

Eiendommene 27/6 Støleheia – Eptevann (uttalelse 34) og 106/4,5 Foss i Tveit (uttalelse 45) ligger langt fra eksisterende utbyggingsområder og bygger ikke opp under prinsippet om samordnet areal og transportplanlegging. Arealene på Foss er i tillegg viktige jordbruksarealer.

Flere innspill omhandler enkeltområder på Frikstad, (uttalelse 59,60,61). Enkeltområder på Frikstad anbefales ikke vurdert ved utarbeidelse av planforslag. Utbyggingsretning Frikstad vurderes i Arealplan for Kristiansandsregionen. Området inngår i langsiktig utbyggingsstrategi. Dersom strategien opprettholdes må området planlegges samlet. Det er trolig først aktuelt ved senere kommuneplanrevisjon.

Kystveien 164 – Sønningholmen (uttalelse 57) er som navnet tilsier en holme. Nye utbyggingsområder ved sjøen er ikke i samsvar med overordna politikk for kystsonen.

Arealene nord for E-18, Dyreparken – Vesvann (uttalelse 53): Arealene rundt Vesvann er restreksjonsareal for krisevannsforsyning, ligger innenfor markagrensa og utgjør et viktig friluftsområde for Lauvåsen. Utvikling av opsjonsområdet til andre næringsformål vil redusere framtidige utviklingsmuligheter for Dyreparken. Bystyret har nylig vedtatt reguleringsplan for utvidelse av Dyreparken, stort sett i samsvar med kommuneplanen. Der er hensynet til frilufsinteressene og markagrensa ivaretatt.

Rådmannen anbefaler at følgende arealinnspill ikke utredes videre:

Nr 2 - Gangbro mellom Tangen og Høivold brygge
Nr 14 - Gang- og sykkelbro over Kjosdalen,
Nr 23 - Dalane – Baneheia, lokk over jernbanen
Nr 27/ 28 - 18/2,12,290 Gangdalen - Egsskogen
Nr 34 - 27/6 Støleheia –Epte vann
Nr 35 - 33/408 Torridalsveien
Nr 36 - 33/9 Sødal
Nr 37 - 66/97,98 og 40/8 ved Sødal – Nedre Jegersbergvann
Nr 39 - 36/1 Fagerholt/Gilsvann
Nr 43 - 116/1,4,6 Justlia
Nr 45 - 106/4,5 Foss i Tveit
Nr 46 - 110/52,64 m.fl Tveit
Nr 48 - 112/18, Tveit
Nr 53 - Dyreparken – Vesvann
Nr 54 - Dvergsnesveien 10
Nr 57 - Kystveien 164- Sønningholmen
Nr 58 - 78/28 øst for Benestad
Nr 59,60,61- Enkeltområder i Frikstadorrådet

Ad kap. 7.2 – Hovedfaser i planprosessen:

I forslag til planprogram er det vist 4 hovedfaser i planarbeidet.

Første fase avsluttes med bystyrebehandling av dette planprogrammet.

Andre fase – som innebærer utarbeidelse av høringsforslag av selve kommuneplanen inklusivt medvirkning i planprosessen var tenkt avsluttet i juni 2009. Arbeidet med arealdelen av kommuneplanen – som er den mest omfattende del av revisjonsarbeidet – er avhengig av de føringene arealprosjektet i ATP-regi kommer fram til. Ny tekst: Planprogrammet forutsetter at utredning av utbyggingsretninger skjer i arealplan for Kristiansandsregionen og konkretiseres i kommuneplan. Ny forutsetning i arealprosjektet er bruk av ny regional trafikkmodell som etableres av Statens Vegvesen. Dette medfører utsatt framdrift for arealprosjektet.

Tredje fase – høringsfasen blir da tilsvarende utsatt fra oktober 2009 til januar 2010.

Fjerde fase – som er endelig bearbeiding av planen og framlegging til politisk behandling – blir tilsvarende utsatt til april 2010.

Rådmannen anbefaler:

Ferdigstillelse av kommuneplanen utsettes fra februar 2010 til april 2010 for å sikre sam-handlingen mellom arealprosjektet i ATP-regi og kommuneplanen.

Ad kap. 7.3: - Informasjon, medvirkning og politisk involvering:

I høringsfasen er det avholdt åpent møte i Byhallen, møte i Regionalt planforum (forum for regionale planmyndigheter) og temamøte i bystyret med særlig fokus på klimautfordringer. Alle hovedutvalgene får saken til uttalelse i uke 46.

Bystyrets temamøte.

I bystyrets temamøte 17.09.08 ble det gitt gruppevis innspill til problemstillingen: "Hvordan bør kommunen disponere arealene for å realisere kommuneplanens satsingsområder?" Referat fra møtet – redigert etter satsingsområde - er vedlagt som trykt vedlegg. De aller fleste momentene tas inn i de ulike ressursgruppene for videre vurdering i arbeidet med arealplanen. Noen kommenteres nedenfor:

Landsdelsenter og regional utvikling:

- Kulturbasert næring og turisme i Kvadraturens sør-vestre del oversendes til vurdering i revisjonsarbeidet av Kvadraturplanen.
- Når det gjelder monorail eller skinnegående kollektivsystem er dette ikke forutsatt vurdert i planprogrammet. Rådmannen anbefaler at vurdering av dette håndteres som egen sak med tanke på innarbeidelse ved neste kommuneplanrevisjon. Arbeidet bør starte med en vurdering der også superbuss inngår som et alternativ.

Vekst og verdiskaping:

- Bro over Ålefjærfjorden og sikring av arealer i Tveit/Ålefjær langs ny omkjøringsvei er avhengig av anbefalt løsning i arealprosjektet for Knutepunktet.
- Borgeheia/Kjevikheia, Utbyggingsretningene Sørlandsparken - Kjevik og Kjevik-Vennesla vurderes i ATP. Borgeheia ligger nord for Kjevik og er ikke en del av aksene mellom Kjevik og Sørlandsparken. Å oppnå en sammenhengende vekstkorridor her i tråd med prinsippet om samordnet areal- og transportplanlegging mellom Kjevikheia og Vennesla kan pga terrengforhold synes lite realistisk. Det dreier seg trolig mer om en transportkorridor.
- Dyreparken/Vesvann se kommentarer til innspill til arealdelen foran.

Levekår og livskvalitet:

- Flere lavgolvsbusser, luftstrekk ned i jord og trekkbåt mellom fastlandet og Stokken kan best vurderes som konkrete, isolerte tiltak uten behandling i kommuneplansammenheng.
- Båtmetro anbefales ikke vurdert fordi forslaget er vurdert tidligere og avvist på grunn av høye driftskostnader, store utslipp og lite passasjergrunnlag.

Bærekraftig utvikling:

- Planprogrammet er anbefalt utvidet ved en anbefaling om at gjeldende plan for gang- og sykkelvei vurderes justert. Hovedstrukturen innarbeides i kommuneplanen (se foran).

Vedlegg 2

Innspill til planarbeidet vil i hovedsak bli vurdert ved utarbeidelse av planforslaget. Enkelte innspill som i strid med overordna prinsipp eller som grundig vurdert tidligere og foreslås ikke vurdert og utredet ved utarbeidelse av planforslaget. En del uttaleser som er i samsvar med planprogrammet er ikke kommentert særskilt.

Avsender Doknr i sak 200707361, dato	Uttalelse til planprogram og innspill til planarbeidet	Administrasjonens merknader og anbefaling.
Offentlige		
1. Aust-Agder fylkeskommune Dok 35, 130809	Ingen merknader	
2. Vest-Agder fylkeskommune Dok 85, 19092008	Uttalelsen nedenfor er gitt administrativt. Fylkestinget har gitt sin tilslutning til den i møte 21.-22.10.08. Uttalelse til planprogram Planprogrammet omfatter i stor grad problemstillinger som fylkeskommunen mener er viktige. Særlig utfordring å koordinere mot parallelle prosesser. •Anbefaler at det utarbeides samlet gang- og sykkelveitredning og at det utredes gangbro mellom Tangen og Høivold brygge. Innspill samfunnsdel •Kristiansand skårer lavt på ulike levekårsindekser. Det anbefales at kommunen avklarer årsakene til dette og utarbeider handlingsprogram for å møte utfordringene. •Anbefaler at kommunen videreutvikler Kristiansand som kulturby og vertskapskommune for kunst og kultur. Arealinnspill •Det er en utfordring å bevare og videreutvikle landsdelens konkurransefortrinn mht klima og kystsone. Sikre strandsonen, spesielt landfaste arealer for allmennheten •Foreslår miljørevisjon av eldre planer og politikk for innløsning av hytter i 100-metersbeltet. •Positivt med videreføring av badebåttordning, småbåthavner bør anlegges med offentlige båtutsettingsplasser. Parkeringsplasser og anlegg bør lokaliseres utenom 100-metersbeltet, småbåthavner bør samlokaliseres. Inviterer Kristiansand og Søgne til utredning om småbåthavner også for innbyggere i regionen for øvrig. •Markaområdet må videreføres med sammenhengende og entydig avgrensing. Forutsetter at det ikke åpnes for bygging i marka. Viktig å	•Planprogrammet justeres slik: 5.4.2 – Samferdsel: Byutviklingsstyret vedtok plan for gang- og sykkelvegsystemet 08.03.07. Hovednett for gang- og sykkelveier vurderes justert og vurderes innarbeidet på plankartet eller et temakart. •Gangbro mellom Tangen og Høivold brygge har vært vurdert tidligere og ble forlatt bl.a pga problemene med seilingshøyde. Forslag: Tas ikke opp ved denne revisjonen, dvs utredning av gangbro legges ikke inn i planprogrammet. •Videreutvikling av Kristiansand som kulturby og regionalt kultursenter, og tilrettelegging for at kunst, kultur, reiseliv og opplevelse utnyttes som basis for vekst og verdiskapning tydeliggjøres i planens kap. 5.2.1 og 5.2.2. •Det er ikke behov for nye utredninger om levekår. Dette har stort fokus i gjeldende kommuneplan og handlingsplan. •Arealinnspillene vurderes ved utarbeidelse av forslag til plankart med bestemmelser. •Avklaring av forhold til eldre planer inngår i planprogrammet. •Småbåthavnproblematikk er tema i planarbeidet. Dialog med fylkeskommunen tas opp underveis. •Entydig og sammenhengende markagrensing er et mål i kommuneplanen. Kyststien er vist i dagens kommuneplan og vil

Avsender Doknr i sak 200707361, dato	Uttalelse til planprogram og innspill til planarbeidet	Administrasjonens merknader og anbefaling.
	sikre uteområder for skoler og barnehager og sammenhengende kyststi. Vil vurdere innsigelse dersom det legges opp til utbygging i strid med nasjonale og regionale friluftsinnteresser. •Anbefaler retningslinjer/bestemmelser for fortetting. Eksisterende næringsområder ikke må omdisponeres, arealøkonomisering og høy utnyttelse må vektlegges. •Landbruksarealene i Tveit må ivaretas og verdifulle landbruk- og kulturlandskapsområde i Kjosdalen, Strømme og Timenessletta bør sikres. •Områdene rundt Eg sykehus bør forbeholdes sykehuset og relaterte tjenester. •Bygg og anlegg med verne eller bevaringsverdi bør avmerkes på plankartet.	foreslås videreført i ny plan. • Bystyret vedtok retningslinjer for fortetting i 1997. Et arbeid med strøksanalyse og fortetting pågår nå. Det kan gi grunnlag for nye retningslinjer. •Landbrukseiendommer og verdifull landbruks- og kulturlandskap utredes i Arealprosjektet for Kristiansandsregionen og vurderes innarbeidet i kommuneplanens arealdel. •Det foreligger reguleringsplan for sykehusområdet og Egsjordene. Den bør fortsatt gjelde, målet med den var nettopp å ivareta bla sykehusets interesser
3. Fylkesmannen i Vest-Agder Dok 80,19092008	Uttalelse til planprogram Samfunnsavdelingen uttaler at planprogrammet er et godt grunnlag for arbeidet med risiko og sårbarhet (ROS). Arealinnspill <u>Miljøvern</u>avdelingen: vil ha spesielt fokus på •strandsonen, •biologisk mangfold og grønnstruktur, •friluftsliv, •samordnet areal- og transportplanlegging/klimahensyn. •Foreslår prioritering av funksjoner som <u>må</u> ligge ved sjøen, forutsetter at arealpolitikk om ikke å tillate nye hytter i strandsonen videreføres. •Revidering av eldre planer som åpner for bygging i strandsonen, eller at kommuneplanen overstyrt eldre planer. •Sikring av biologisk mangfold bør være tema i planen, forutsetter at naturbasene legges til grunn ved planlegging. •Utbygging i strandsone, småbåthavner og brygger er trussel mot biologisk mangfold i sjø. •Viktig å ivareta grønnstruktur langs vann og vassdrag. Sikring av områder for friluftsliv i byen, ved barnehager og skoler og strandsonen må prioriteres. •Kommunen må se arealplanleggingen i regional perspektiv, nødvendig med	•Nødvendige utredninger ligger inne i forslag til planprogram. •Innspillene vurderes ved utarbeidelse av planforslag. •Biologisk mangfold er tema i planen. Det foreligger dokumentasjon for store deler av kommunens areal. Det vil bli foretatt tilleggskartlegging innenfor prioriterte områder som del av planarbeidet. Naturbasen ligger tilgjengelig for kommunens saksbehandlere og på internett. Naturbasen brukes i den løpende arealforvaltning. •Rekreasjon og beskrivelse av vassdragskvaliteter er eget tema i planarbeidet. Gjeldende plankrav i 100 metersbeltet for

Avsender Doknr i sak 200707361, dato	Uttalelse til planprogram og innspill til planarbeidet	Administrasjonens merknader og anbefaling.
	høy utnyttelse i utbyggingsområder, men fortetting må ikke gå utover bomiljøet. Handel og arbeidsplasser bør lokaliseres i sentrumsområder og kollektivknutepunkt. • Plankartet bør skille mellom ulike arealformål og udisponerte (hvite) områder bør avklares. <u>Landbruksavdelingen:</u> • Mål: omdisponering av verdifulle jordressurser halveres og verdifullt kulturlandskap skal være dokumentert ha særskilt forvaltning innen 2010. Jordbruksarealene i Tveit har regional verdi. Viktig å beholde bynært landbruk og kulturlandskap. Fylkeslandbruksstyret har i møte 16.10.2008 uttalt at planprogrammet er et godt grunnlag for planarbeidet, at det er viktig at en ser arealforvaltningen i et regionalt perspektiv og at det er viktig å beholde bynært landbruk.	vassdrag vurderes videreført og vil sikre grønnstrukturen i forbindelse med vassdrag. • Fokus på sikring og bruk av dyrkbar mark. Her er utfordringene store i by i vekst. Ved utarbeidelse av planforslag avveies jordbruksinteressene avveies mot ATP -samordnet areal og transportplanlegging
4. Statens vegvesen Dok 51 18092008	Uttalelse til planprogram • Planprogrammet bør omfatte hovednett for gang-/sykkelveger. Gangbro mellom Tangen og Høyvold brygge bør utredes Arealinnspill • Vektlegger korridorer for framtidige hovedveier. • Gang- og sykkelveier kan innarbeides som delplan/temaplan. I ny plan bør byggeområder differensieres.	• Se forslag til nytt pkt under 5.4.2 – Samferdsel.
5. ROM eiendom, NSBs eiendomsselskap Dok 34, 040809	Arealinnspill • Klimautfordringene tilsier en langsiktig plan for ny boligetablering. Kommunen bør være kritisk til etablering av tilfeldige boligområder som ikke kan betjenes effektivt av kollektivtrafikk. Kontorarbeidsplasser bør mht kollektivdekning konsentreres til byens sentrum. • Ønsker et planforum mellom kommunene, jernbaneverket og NSB/ROM som kan jobbe et nytt bosettingsmønster opp mot dagens jernbanetrase, jf satsningen i Songdalen.	• Overordna utbyggingsmønster, herunder utbygging i tilknytning til eksisterende jernbanenett, utredes i Arealplan for Kristiansandsregionen. Dette er ivarettatt i forslag til planprogram. Plansamarbeidet som ROM ønsker er dekket i dette samarbeidet.
6. Jernbaneverket Dok 82, 25092008	Arealinnspill Med bakgrunn i målsettingene om reduserte klimautslipp og bilbruk er det ønske om å sette fokus på alternative løsninger for transport. Ber om at det utredes mulighet for bedre utnyttelse av dagens jernbaneinfrastruktur og aktiv utbyggingspolitikk langs	• Se merknad over

Avsender Doknr i sak 200707361, dato	Uttalelse til planprogram og innspill til planarbeidet	Administrasjonens merknader og anbefaling.
	jernbanetraseene. Vektlegger Kristiansand havn og Langemyr godssentral. Viktig av jernbanelinjen sine arealer beholdes som jernbaneformål.	
7. Forsvaret Dok 43 16092008	Arealinnspill Foresvarets eiendommer og interesseområder til forsvarsformål, jf ny pbl.	• Innspillet innebærer ingen endringer av planprogrammet. • Planformål på forsvarsets eiendommer vurderes ved utarbeidelse av planforslag.
8. NVE Dok 66, 19092008	Arealinnspill Viser til NVEs retningslinjer for planlegging og utbygging i fareområder langs vassdrag (1/2008). • Flom, ny bebyggelse skal ha sikkerhet jf 200-årsflom. 200-årsflommen er kartlagt for Otra, Mosby. Fareområder merkes på plankartet og eventuelle avbøtende tiltak ivaretas i bestemmelsene. Positivt at kommunen vurderer åpning av lukka bekker. Foreslår at vannveier, også de som er lukka, markeres i plankartet. • Skred, potensial for kvikkleireskred må avklares, jf kvikkmasser bl.a langs Otra og innarbeides i plankart og bestemmelser. • Klimaendringer krever økt oppmerksomhet på flom og skred. For Kristiansand er også økt havnivå en utfordring., viser til ekstremværanalyse, NVE dok 11/2000 • Vassdragsmiljø, bredde på vegetasjonsbelte bør gis bestemmelser, Ånavassdraget verna vassdrag • Energianlegg – overføringsanlegg over 22kV skal vises på plankartet som viktige ledd i kommunikasjonssystemet	• Innspillene vurderes ved utarbeidelse av planforslag. Nødvendige utredninger ligger inne i forslag til planprogram. Potensielle kvikkleireområder vurderes som en del av tema skred. • Revisjonsarbeidet har fokus på den blågrønne strukturen. Plankrav i 100-metersbeltet for vassdrag vurderes videreført.
9. Kystverket Dok 55, 17092008	Uttalelse til planprogram/ Innspill til samfunnsdelen • Viser til Kristiansand havns betydning i nasjonal og internasjonal sammenheng. Det er viktig å utvikle havnene og terminalene som knutepunkt mellom ulike transportformer og sikre intermodalitet. • Nasjonal transportplan er uteglemt 2.1 Nasjonale føringer Arealinnspill • Svært positivt at sjøarealene gis økt fokus. Gir innspill på konkrete forhold (kaier, farleder, navigasjonsområder, ankerplasser mv) som må vurderes i planarbeidet og momenter ved lokalisering av områder for akvakultur. Ber kommunen benytte sjøkart (9 og 459) og den norske los i planarbeidet.	• Planprogrammet justeres slik: 2.1 – Nasjonale føringer: Nasjonal transportplan. • Innspillene vurderes ved utarbeidelse av planforslag. Tydeliggjøring av havnas betydning for regional utvikling og vekst og verdiskapning tas med i kap. 5.2.1 og 5.2.2. Arealkonsekvenser vurderes i arealdelen og i Kvadraturplanen.

Avsender Doknr i sak 200707361, dato	Uttalelse til planprogram og innspill til planarbeidet	Administrasjonens merknader og anbefaling.
10. Fiskeridirektoratet Dok 83, 24092008	Arealinnspill • Kystsonen langs Skagerakskysten er verdifull og sårbar. Småbåthavner, bryggeanlegg og kunstige strender medfører inngrep som kan være negativt for naturmiljøet. Ål, hummer og kysttorsk inngår i norsk rødliste 2006 over utryddingstrua arter. Tiltak som innebærer inngrep i gyte- og oppvekstområder for fisk og skalldyr, (ålegress og bløtbunnsområder) må begrenses. Småbåthavner må plasseres der de får minst innvirkning på miljøet og bør samles i større anlegg. • Arealformål på sjø i kystsoneplanen er gjennomgått. Disse er i hovedsak fortsatt gjeldene og bør opprettholdes, men suppleres og utvides til å omfatte alle sjøarealene i kommunen. Pågående kartlegging av naturtyper, biologisk mangfold i sjø må vektlegges. Områder der det ikke er aktuelt å utelukke arealkategorier bør avsettes som "NFFFA" (natur-ferdsel,-fiske,friluftsliv- og akvakulturområder)	• Nødvendige utredninger ligger inne i forslag til planprogram. • Innspillene vurderes ved utarbeidelse av planforslag. • Viktige biologiske registreringer innlemmes i naturbasen og legges til grunn for planarbeidet i kommuneplan og senere i detaljplan.
11. Søgne kommune Dok 32, 300608	Arealinnspill • Gang- og sykkelvei til Romsvika/ Hellevika • Regional strandsettingsplass • Videreføre arealbruk i flerbruksplan Rosse vann • Samordning av regler for bygging i kystsonen, f.eks maks bebyggelse på fritidseiendommer, størrelse på uthus, høyde springflo på ny bebyggelse	• Innspillene vurderes ved utarbeidelse av planforslag. • Gang- og sykkelvei: Se merknad vedrørende nytt pkt i planprogrammet 5.4.2 – Samferdsel • Kystverket har satt i gang arbeid med å forhåndsvurdere nye nødhavnlokaliteter. Arealene vurderes innarbeides i arealdelen. Det settes ikke i gang egen utredning som del av kommuneplanarbeidet. • Flerbruksplan for området som legges til grunn for revisjonsarbeidet. • Samordning av kystsonepolitikken vurderes i arbeidet med planbestemmelser.
12. Kristiansand kirkelige fellesråd Dok 45 17092008	Innspill samfunnsdel Kommunen bør bygge videre på menighetens diakonarbeid som ressurs ved valg av målrettede tiltak i forhold til grupper med levekårsproblemer. Nye utb.omr. og økt boligbygging vil være en utfordring for kirken mht bemanning, driftsmidler. Arealinnspill Nye utbyggingsområder kan utløse	• Samarbeid med menigheten og andre organisasjoner om tiltak i forhold til grupper med levekårsproblemer vurderes under satsingsområde "Levekår og livskvalitet". • Driftsmidler til menighetenes arbeid er ikke et kommuneplanspørsmål. • Kapasitet på kirkelige bygg vurderes under punkt 5.4.5 Kommunal infrastruktur og

Avsender Doknr i sak 200707361, dato	Uttalelse til planprogram og innspill til planarbeidet	Administrasjonens merknader og anbefaling.
	behov for nye kirkelige bygninger /kombinasjon nærmiljøhus	tekniske anlegg. Det er ikke behov for endringer i planprogrammet.
13. Den Norske kirke Dok 70, 18092008	Slutter seg til uttalelse fra Krs kirkelige fellesråd	Se over
Vel		
14. Bråvann vel Dok 19, 020508	Arealinnspill • Ønsker vurdert gang- og sykkelbro over Kjosdalen evt med åpning for utrykningskjøretøy og buss. Beskriver dagens situasjon i forhold til Miljøverndepartementes og DNS uttalelser mht kø på Vågsbygdveien, trafiksikkerhet Langenesveien/ Vågsbygdveien, busstilbud og gang/sykkelforbindelse.	• Anbefales ikke utredet. • Bro over Kjosdalen ble avklart ved behandling i Miljøverndepartementet ved forrige revisjon av kommuneplanen.
15. Presteheia vel Dok 27, 140608	Arealinnspill • Større forutsigbarhet og rekkefølge på utbygging i fremtidige utbyggingsprosjekt enn det har vært på Presteheia. Ber om at feltene O2 og O4 i reg. plan blir stilt i bero inntil fremtidige behov er avklart. Ber om at boliger for spesielle grupper blir regulert inn når nye områder planlegges. • Friluftsområde Jegersberg ønskes forvaltet i samsvar med flerbruksplan,. Markagrensa fastlegges ved Gimlemoen/Prestebekken. • Merknader om veibredder og parkeringsdekning. 2 p. plasser pr husstand bør være norm.	• Innspillene vurderes ved utarbeidelse av planforslag. Nødvendige utredninger ligger inne i forslag til planprogram. • Boliger for personer med særlige behov inngår i utredninger under tema bolig. Gjennomføring av reguleringsplan for Presteheia er ikke et kommuneplanspørsmål. • Flerbruksplan for Jegersbergområdet er vedtatt lagt til grunn for forvaltning av området. Markagrensa er detaljert i kommunedelplan for Lund. • Vegnormalen og parkeringsvedtektene er under revisjon. Parkeringspolitikken bli innarbeidet som bestemmelser til kommuneplan.
16. Skaugo Vel Dok 41, 04092008	• Busstilbud er viktig også for framtiden. Arealinnspill • Det må avsette framtidig g/svei langs Torridalsveiens østside. • Grøntdrag mellom Otra og Jegersberg må opprettholdes. • Markagrensa må opprettholdes • Ønsker grendehus og eventuelt idrettsanlegg på "Stor- Sødal". • Friområder beholdes som kommunale • Otra, elvepromenade og, båtplasser • Skaugo Hageby med sin lufteige struktur ansees som ferdig utbygd, • Avsatt skoletomt på Sødal må opprettholdes for framtida	• Kommuneplanen skal legge forholdene til rette for god kollektivdekning. Gjennomføring mht busstilbud ligger til AKT (Agder kollektivtrafikk) • Innspillene vurderes ved utarbeidelse av planforslag. Nødvendige utredninger ligger inne i forslag til planprogram.
17. Randøya vel Dok 67, udatert,	Innspill samfunnsdel • Ønsker en utredning om hvordan	• Innspillene vedrørende drift (skyssbåt) og vedlikehold ligger

Avsender Doknr i sak 200707361, dato mottatt 21092008	Uttalelse til planprogram og innspill til planarbeidet	Administrasjonens merknader og anbefaling.
	lokalmiljøet kan bestå • Skyssbåt - videre drift av er avgjørende, fylkeskommunen foreslår årlig kutt i driftsstøtte, • Kongshavn – Økt arealpress som følge av økt aktivitet på Haraldvigen og friområde Østre Randøya. Det er for få parkeringsplasser for fastboende og busstilbudet er redusert. Vedlikehold av brygger og sikkerhet er fordårlig. Arealinnspill • Ønsker boligbygging i lokalmiljø med bevaringsverdi. Har forståelse for at kravene er strenge, men de må ikke hindre ny bosetting.	(brygger) utenfor det som kommuneplanen skal løse. • Øvrige innspillene vurderes ved utarbeidelse av planforslaget. Arealdisponering innenfor områder avsatt til lokalmiljø med bevaringsverdi er særskilt tema i planen. Det foreslås ikke å utvide temaet til også å utrede hvordan lokalsamfunnene skal bestå. • Det er inngått avtale om areal for utvidelse av turparkering, men dette er ikke kommuneplantema.
18. Justvik vel Dok 72, 18092008	Arealinnspill • Foreslår området Grovann – Hemmingvann som LNF-området med særlig høy verdi og utvidelse av marka og ny lysløype. • Positiv til boligfortetting mellom Kvernhusheia og rv 452, (116/4 Justvik),men uteareal for skolen må sikres. • Ønsker sykkelforbindelse Dalsvei – Gill og kyststi Fagerholt-Ålefjær. • Trafikksikkerhet Justvik skole må settes på dagsorden og rv 452 må få gang- og sykkelvei på strekningen Grostølveien - Jernesheia • Båthavna må få utvidet landareal for marina og næringsvirksomhet.	• Innspillene vurderes ved utarbeidelse av planforslaget. Utløser ikke behov for nye utredninger. Vedrørende gang- og sykkelvei se forslag om tillegg til pkt 5.4.2 Samferdsel. Vedrørende fortetting se merknader til innspill om 116/4 Justvik nedenfor.
Private		
19. Torleif Repstad Dok 36, 260808	Arealinnspill Korvettveien 52, Voiebyen til boligformål	• Innspillet vurderes ved utarbeidelse av planforslag. Området er vurdert å ha et utbyggingspotensiale i Egnethetsvurdering for boligfortetting fra 1999. Byutviklingsstyret frarådd i sak 364/06 at området ble tatt opp til regulering. Vedtaket var begrunnet i gjeldende planstatus (regulert friområde, LNF-område) dyreliv, friluftsliv og trafikksituasjonen på Vågsbygdveien. Utløser behov for kartlegging av biomangfold.

Avsender Doknr i sak 200707361, dato	Uttalelse til planprogram og innspill til planarbeidet	Administrasjonens merknader og anbefaling.
20. Elkem Fiskaa Dok 86, 01102008	Innspill samfunnsdel Elkem har behov for: • Økt samspill med UIA og kommunen i rekruttering av arbeidskraft, • lokale bedrifter og industriservice i regionen, • pilotanlegg i nærhet til forsknings og operatørvirksomhet Arealinnspill • ny Vågsbygdvei, • arealtilgang og nye kontorbygg mot Vågsbygdveien, • utbygging Kjeholmen, ekspansjonsmuligheter Lumber, økt plass til råvarelager, dypvannnskai	• Innspillet vurderes ved utarbeidelse av planforslag. Utløser ikke behov for nye utredninger, men underbygger viktigheten av det som er tatt med som arbeidsoppgaver under pkt 5.2.2 – å trekke til seg kompetansearbeidskraft.
21. Erik Geelmuyden, Asplan Viak Dok 57, 17092008	Arealinnspill Borheia LNF til byggeområde, boligformål. Begrunnet i forhold til planprogrammets målsettinger.	• Området vurderes og utredes til næringsformål ved utarbeidelse av planforslag. Området er tidligere vurdert til boligformål, men ble tatt ut av kommuneplanen pga store høydeforskjeller og vanskelig kollektivdekning. Utløser behov for kartlegging av biomangfold.
22. Block Watne Dok 73, 19092009	Arealinnspill Borheia	Se over
23. John-Erik Aadland Dok 77, udatert mottatt 24092008	Arealinnspill • Dalane- Baneheia, forslår vestskråningen av Baneheia fra NSB-anlegget på Krossen til Storheia endret fra friareal til boligbygging og lokk over jernbanen fra NSB-verksted til jernstøperiet.	• Området anbefales ikke utredet og vurdert til boligformål. Løkk-løsninger er dyre og krever mange boliger. Dette vil legge et stort press på Baneheias vestside. Baneheia har i dag en grei og akseptert avgrensing.
24. Siv ing Hertzberg Dok 63, 19092008	Arealinnspill • Det må tas inn forpliktende opplegg for utviklingen av områdesenter på Grim. Kommuneplanen må legge rammer for at området mellom Dueknipen, Ravndalen og Baneheia får nye/oppdaterte reguleringsplaner. • Innspill til Kvadraturplanen- gatebruk.	• Innspillet vurderes ved utarbeidelse av planforslag. Utløser ikke behov for nye utredninger. Områdesentrenes innhold skal vurderes i planarbeidet. Grim torver er regulert, men ikke gjennomført. Oppstart av ny privat reguleringsplan i området er i tidlig fase. Eventuell utvidelse eller revisjon av reguleringsplan i kommunal regi er et spørsmål i HP-sammenheng. • Innspill vedrørende Kvadraturplanen oversendes til denne.
25. Ringknuten pukkverk Dok 4, 310508	Arealinnspill • Nytt uttaksområde for Ringknuten pukkverk ved Dalane industriområde. Best egna mht steinkvalitet og	• Justert/alternativ lokalisering vurderes ved utarbeidelse av planforslaget. Kommunen trenger nytt areal for uttak av

Avsender Doknr i sak 200707361, dato	Uttalelse til planprogram og innspill til planarbeidet	Administrasjonens merknader og anbefaling.
	økonomi av flere undersøkte lokaliteter. Ligger innenfor marka.	gode steinmasser. Omsøkte lokalisering ligger sentralt i bymarka mellom Grotjønn og Åmliknuten/ Krogvann i marka. Pukkverk i dette området vil være i sterk konflikt med friluftslivsinteresser opp mot Gråmannen og bør sannsynligvis ikke innarbeides i planforslaget som omsøkt. Det foreslås følgende tillegg til planprogrammet kap 5.4.3. Næring: Lokalisering av nytt pussverk utredes.
26. Asplan Viak Dok 4 og 71, 180908	Arealinnspill Nytt uttaksområde for Ringknuten pussverk ved Dalane industriområde	Se over
27. Myhre&Johnsen Dok 64, 19092008	Arealinnspill 18/2,12,290 Gangdalen - Egsskogen, LNF til byggeområde	Området anbefales ikke utredet og vurdert til boligformål Arealet ble grundig vurdert og befart ved siste kommuneplanrevisjon. Arealet er en naturlig nordlig avgrensing av Baneheia / Egsskogen.
28. Jørg Brøvig Dok 79, 20092008	Arealinnspill 18/12 sør for Gangdalen fra LNF til bolig	Se over
29. Myhre&Johnsen Dok 49, 17092008	Arealinnspill 18/14 Strai LNF til boligområde mener grensen for området med jordbruksinteresser er avgrenset feil. Området ligger lags hovedferdselsåren mot Vennesla og vil styrke Strai som senterområde.	Innspillet vurderes ved utarbeidelse av planforslag. Må sees i sammenheng med heltrukken markagrense og opprettholdelse av landbruksdrift og kulturlandskap i kommunen.
30. Anne Mette Jacobsen og Bjørn Kr. Hansen Dok 40,090908	Arealinnspill 20/11, Kuliaveien til bolig eller LNF med bestemmelser om spredt boligbygging	Innspill vurderes ved utarbeidelse av planforslag. Utbyggingsretningene Mosby/ Vennesla vurderes i Arealplan for Kristiansandsregionen. Utløser behov for kartlegging av biomangfold.
31. Erik Langeland Dok 44, 17092008	Arealinnspill 20/6,7,18 mfl, Aukland, Torridal LNF til boligområde	Innspill vurderes ved utarbeidelse av planforslag. Utbyggingsretningene Mosby/ Vennesla vurderes i Arealplan for Kristiansandsregionen. Utløser behov for kartlegging av biomangfold.
32. Per Otto Bakken Dok 7, 181207	Arealinnspill 27/122, Lillefjell, Mosby LNF til Boligformål	Innspillet vurderes ved utarbeidelse av planforslag. Utbyggingsretningene Mosby vurderes i Arealplan for Kristiansandsregionen. Arealet ligger i tilknytning til eksisterende boligområde, Lillefjell terrasse.
33. Jacob Bakka pva Per Otto Bakken	Arealinnspill 27/122, Mosby LNF til Boligformål.	Se over

Avsender Doknr i sak 200707361, dato	Uttalelse til planprogram og innspill til planarbeidet	Administrasjonens merknader og anbefaling.
Dok 48 17092008	Restareal ikke regningssvarende som landbrukseiendom. Ca 7 da.	
34. Ludvik Ilebekk Dok 78, 24092008	Arealinnspill 27/6- v/ Støleheia – Eptevann fra LNF- område til byggeområde for næring og bolig. Knutepunkt i regionen Mosby- Øvrebø- Vennesla. Regional bussknutepunkt. God infrastruktur, attraktive tomter.	•Området anbefales ikke utredet til utbyggingsformål. Området er i strid med overordnede lokaliseringsprinsipper om samordnet areal og transportplanlegging.
35. Bygg&eiendom Dok 3, 240907	Arealinnspill Byggeområde -33/408 Torridalsveien	•Området anbefales ikke utredet til utbyggingsformål. Deler av eiendommen er regulert til naturvernområde i plan for Otra. og ligger innenfor markagrensa. Utbygging i området og er ikke i samsvar med prinsippene om samordnet areal og transportplanlegging.
36. Bernt Vilhelm Tellefsen Dok 65, 17092008	Arealinnspill 33/9 Sødal, ønsker eiendommen endret fra LNF til boligområde	•Området anbefales ikke utredet og vurdert til boligformål Området ligger innenfor markagrensa til Jegersberg/Skråstadheia i kommunedelplan for Lund. Spørsmålet om endring til boligformål er tidligere vurdert i kdp Lund og flerbruksplan Jegersberg- Skråstad. Arealene ligger eksponert til og utgjør viktige landskapselementer. .
37. John-Erik Aadland Dok 77, udatert mottatt 24092008	33/97,98 og 40/8 ved Sødal - Nedre Jegersbergvann. LNF til boligerbebyggelse, studentboliger/boliger for unge i etableringsfasen.	•Området anbefales ikke utredet til utbyggingsformål. Arealet ble avklart i ligger innenfor marka og er avsatt som friområde Kommunedelplan for Lund.
38. Erik Geelmuyden Dok 58, 17092008	Arealinnspill Bleget/Fagerholt utvidelse av næringsområde.	•Innspillet vurderes ved utarbeidelse av planforslag. Utløser ikke behov for nye utredninger
39. Block Watne Dok 74, 19092008	Arealinnspill 36/1 Fagerholt/Gilsvann – LNF-område til boligområder og grøntområde. Sikring av grøntarealer rundt lysløypa ved Stitjønn kulturlandskap og 100- metersbeltet mot Gilsvann. Ønsker boligområde med god tilgang til grøntområder, aksene Justvik/Ålefjær.	•Området anbefales ikke og anbefales ikke utredet og vurdert til boligformål. Arealet ligger innefor markagrensa på grensen mot Lindtjønn. Dette er et sentralt grøntområde for bebyggelsen på Gimlekollen og Justneshalvøya.
40. KOB Dok 42,120908	Arealinnspill 116/4 Justvik, LNF til boligområde	•Området vurderes ved utarbeidelse av planforslag Utbyggingsretning Justvik vurderes i Arealplan for Kristiansandsregionen. Området ligger i tilknytning til eksisterende utbyggingsområder og. Utløser behov for kartlegging av biomangfold. Sees i

Avsender Doknr i sak 200707361, dato	Uttalelse til planprogram og innspill til planarbeidet	Administrasjonens merknader og anbefaling.
		sammenheng med skolens behov for uteområder i et langt perspektiv.
41. Egg arkitektur Dok 21, 060508	Arealinnspill 116/4 Justvik, LNF til boligområde. Viser til KOBBS planer behandlet i byutviklingsstyret, sak 230/08	• Se over
42. Erik Geelmuyden Dok 59, 16092008	Arealinnspill 116/2,4,6,17,244 Dalen, Justvik Områdene ble regulert hovedsakelig til Landbruksområde i 1979. Ønsker arealet utviklet til utbyggingsområde og friområde.	• Innspilles utredes og vurderes ved utarbeidelse av planforslag. Utbyggingsretning Justvik vurderes i Arealplan for Kristiansandsregionen. Det meste av arealet er utbyggingsområde i gjeldende kommuneplan, mindre del er LNF-område med naturvern og friluftsinnterese av særlig høy verdi.
43. Pro Nova As v/ Erik Geelmuyden Dok 69, 18092008	Arealinnspill 116/1,4,6. Grunneierne er positive dersom det er aktuelt å utvikle Justlia utbyggingsområde.	• Området anbefales ikke utredet til utbyggingsformål i kommende planperiode. Utbyggingsretning Justvik vurderes i Arealplan for Kristiansandsregionen. Eiendommene ligger vest for Justvik. Justvik vel foreslår utvidelse av marke og styrking av grøntinteressene i dette området
44. Arve Stokkelien v/Asplan Viak Dok 39, 020908	Arealinnspill Deler av Jærnes gård til boligformål. Gården har pga størrelse ikke tilstrekkelig næringsgrunnlag, ønsker naboer til gården og komplettering av Justvik lokalområde ved utvidelse av Jærnesheia. Variert boligstruktur, ny veiføring til gården. Småbåthavn	• Innspilles utredes og vurderes ved utarbeidelse av planforslag. Utbyggingsretning Justvik vurderes i Arealplan for Kristiansandsregionen. Deler av arealet ligger i tilknytning til eksisterende utbyggingsområder. Eiendommen er definert som landbrukseiendom.
45. Bent Kallhovd Dok 1, 200807	Arealinnspill Tomter på Foss i Tveit –106/4,5 (deler). LNF til boligformål 100 tomter. Ønsker å tilby boliger til de som ikke ønsker bo sentralt. Styrke området og tilrettelegging for friluftsliv. Vil selge arealet til kommunen.	• Området anbefales ikke utredet til boligformål. Utbyggingsretninger vurderes i Arealplan for Kristiansandsregionen. • Fossområdet ligger ikke i tilknytning til et større utbyggingsområde og er ikke i samsvar med prinsippene om samordnet areal og transportplanlegging. Jordbruksarealene i området er blant de prioriterte landbruksområdene i kommunen og i arealprosjektet.
46. De Re Se Dok 47, 15092008	Arealinnspill 110/52,64 mfl, Tveit. LNF til boligområde. Viser til behov for boliger i Tveit, nærhet	• Området anbefales ikke utredet til utbyggingsformål. Regulering av området ble behandlet i BUS-

Avsender Doknr i sak 200707361, dato	Uttalelse til planprogram og innspill til planarbeidet	Administrasjonens merknader og anbefaling.
	til annen infrastruktur. Viser til positiv kommunal og politisk behandling.	sak 139/08. og frarådd tatt opp til regulering. Området er i strid med overordnede lokaliseringssprinsipper om samordnet areal og transportplanlegging. Det konkrete arealet er ikke godt egnet for boligbebyggelse (støy, solforhold, terreng).
47. Corebis Dok 52,56, 18092008	Uttalelse til planprogram Anbefaler høynet ambisjonsnivå. Regional tenking bør klargjøres ytterligere. Gjeldene utbyggingsstrategier med fortetting i sentrale strøk og langs bussmetro bygger på et Kristiansandsperspektiv. Kristiansand bør ta større ansvar for boligbyggingen i regionen og ligge i front mht boligbygging og næringsarealer. Vektlegger Kjevik som Knutepunkt og utbyggingsaksen Sørlandsparken-Vennesla og utb. langs Ålefjærfjorden. Demografi – ambisjonen bør være 2%vekst. Arealinnspill Borgheia i Tveit fra LNF til utbyggingsområde.	• Administrasjonen mener befolkningsvekt på 2% er urealistisk. Med grunnlag i SSB's oppdaterte prognosedata og kommunens egne vurderinger er befolkningsutviklingen gjennomgått på nytt. I stedet for 1% - som angitt i forslaget til Prognosene for befolkningsutviklingen heves til 1,4% i 2009, 1,3% i årene 2010 til 2012 og 1 – 1,1% videre i prognoseperioden. • Utbyggingsretningene Sørlandsparken Kjevik og Kjevik-Vennesla vurderes i Arealplan for Kristiansandsregionen. Det bør skilles mellom aksene Sørlandsparken- Kjevik og Kjevik - Vennesla. Borgheia ligger nord for Kjevik og er ikke en del av aksene mellom Kjevik og Sørlandsparken. Strekningen Kjevik – Vennesla har et meget kupert og oppstykket terreng. Å oppnå en sammenhengende vekstkorridor her i tråd med prinsippet om samordnet areal- og transportplanlegging kan synes lite realistisk. Det dreier seg trolig mer om en transportkorridor. Deler av Borgheia ligger innenfor restreksjonsområdet rundt flyplassen både mht flystøy og høyder for innflyging. Arealene ned mot flyplassen ligger som del av de viktigste jordbruksområdene i Kristiansand. Kjevikheia er areal for forsvaret. Hovedkraftlinjene til Danmark krysser Borgheia.
48. Mads Ryen Dok 90, 20102008	Arealinnspill 112/18, Tveit. Ønsker boliger, leiligheter i forbindelse med Brattvollheia. Tidligere med i kommuneplan	• Området anbefales ikke utredet og vurdert til boligformål. Arealet er en bratt eksponert li, som vanskelig lar seg dekke med kollektivtilbud som ble grundig vurdert ved siste

Avsender Doknr i sak 200707361, dato	Uttalelse til planprogram og innspill til planarbeidet	Administrasjonens merknader og anbefaling.
		kommuneplanrevisjon.
49. God Driv Dok 76, 22092008	Arealinnspill Vektlegger aksene Vennesla- Ålefjær/Kjevik-Sørlandsparken og "Fjordbyscenariet" der en vesentlig del av byens og regionens vekst skjer rundt indre deler av Topdalsfjorden.	• Overordnet utbyggingsmønster vurderes i Arealplan for Kristiansandsregionen. Det bør skilles mellom aksene Sørlandsparken- Kjevik og Kjevik – Vennesla.
50. Frithjof Johan Ruud Dok 30, 230608	Uttalelse til planprogram Kjevik, planprogrammet må gi entydige prinsipielle føringer	• Planprogrammet vurderes som tilstrekkelig.
51. Åse og Gunder Ryen Dok 53, 15092008	Arealinnspill 98/1, 12 – Vil opprettholde grøntområde som i gjeldende kommuneplan Moneheia/Hamre. Jordbruket, skogbruket, kulturlandskapet og allmenne interesser bli godt ivarettat. Friarealene på Hamresanden tåler ikke mer belastning.	• Innspillet vurderes i forhold til nye utbyggingsretninger ved utarbeidelse av planforslag. Utløser ikke behov for nye utredninger.
52. Myhre&Johnsen Dok 50, 18092008	Arealinnspill 65/4 (2 parseller) Timenes, LNF til utbyggingområde. Parsell 1 ved Topdalsveien ønskes til næring og bolig. Ligger mellom Lauvåsen og Hånesområdet og har ikke nytteverdi for gårdsdriften. Parsell 2 v/ Timenesveien.	• Innspillet vurderes i et samordnet areal og transportperspektiv ved utarbeidelse av planforslag fordi arealene ligger gunstig til i utbyggingsaksen mellom E18 og Kjevik. Dette på tross av at det befører viktige kulturlandskapsområder og gode produksjonsarealer for jordbruk..
53. Multivisjon As Dok 62, 19092008	Arealinnspill Dyreparken – Vesvann. Opsjonsavtale med 15 grunneiere, ca 1730 da. Sammenhengende areal som grenser mot E 18 på begge sider av Dyreparken. Har også avtale med grunneier om 63 da øst for E-18. Formål opplevelsesbasert næring som kan forsterke Dyreparken og Kristiansand/Sørlandet som opplevelsesdestinasjon. Ønsker nær dialog med Dyreparken for å ivareta deres ekspansjonsinteresser. Er enig i behov for omfattende revisjon av kommuneplanens arealdel. Ønsker arealet innlemmet i planprosessen og konsekvensutredningen. Viser til mangel på næringsareal. Mener marka og friluftinteressene kan ivaretas i tilliggende arealer. Vektlegger aksene Kristiansand – Grimstad og behov for justering av markagrensa i Randesund/Tveit	• Området anbefales ikke utredet til utbyggingsformål. Utbyggingsretninger vurderes i Arealplan for Kristiansandsregionen. Opsjonsområdet vil redusere framtidige utviklingsmuligheter for Dyreparken. Arealene rundt Vesvann ligger innenfor markagrensa og utgjør et viktig friluftsområde for Lauvåsen. Vesvann er krisevannskilde. • Bystyret har nylig vedtatt reguleringsplan for utvidelse av Dyreparken, stort sett i samsvar med kommuneplanen. Der er hensynet til friluftinteressene og markagrensa ivarettatt.
54. Kristiansand og Omegns Huseierforening pva Hans Ackermann Dok 60, 19092008	Arealinnspill Ønsker Dvergenesveien 10, LNF til bolig, 60 eldreboliger, støyskjerming	• Området anbefales ikke utredet og vurdert til boligformål. Området er regulert til spesialområde verneverdig kulturlandskap og bygninger og er ved flere anledninger avslått omregulert til byggeområde.

Avsender Doknr i sak 200707361, dato	Uttalelse til planprogram og innspill til planarbeidet	Administrasjonens merknader og anbefaling.
55. HSH Dok 75, 18092009	Arealinnspill Ødegård, Dvergsnes, Lokalmiljø og LNF til bolig. Kanal Dvergsnesbukta- Børrevågen.	• Området vurderes ved utarbeiding av planforslag. Ødegård ble ønsket inn som bolig- område i -95 eller 2000- planen, men ikke imøtekommet. Lokalmiljø og kysten inngår i de som skal ha særlig fokus. Skissert utbyggingsmønster er ikke i samsvar med overordna politikk for bevaring av kystland- og kulturlandskap. Utløser ikke behov for nye utredninger
56. Hildegunn Byklum Dok 38, 270808	Arealinnspill 95/271, Fidjekilen våtmarksområde til næringsformål	• Innspillet vurderes ved utarbeidelse av planforslag. • Arealet er regulert til våtmarksområde i reguleringsplan av 1990. Utløser behov for kartlegging av biomangfold.
57. Torleif Andreassen Sigrid Pettersen Dok 88, 071008	Arealinnspill Kystveien 164, Sønningholmen fra LNF til byggeområde. Gammel vånigshus, tidligere omtalt som bevaringsverdig.	• Holmen anbefales ikke utredet til utbyggingsformål. Nye utbyggingsområder ved sjøen er ikke i samsvar med overordna politikk for kystsonen.
58. Menigheten samfunnet Dok 84, 26092008	Arealinnspill 78/28 til allmennyttig formål.	• Innspillet anbefales ikke utredet ved denne revisjonen. Området ligger mellom Benestadfeltet og Høvågveien. Avgrensing av Benestadfeltet mot øst ble grundig vurdert ved siste kommuneplanrevisjon. Arealet inngår i en sentral grøntkorridor.
59. Roberth Vestbø Dok 33, 130808	Arealinnspill 92/3 Frikstad LNF til boligområde	• Enkeltområder på Frikstad anbefales ikke vurdert ved utarbeidelse av planforslag. Utbyggingsretning Frikstad vurderes i Arealplan for Kristiansandsregionen. Området inngår i langsiktig utbyggingsstrategi. Dersom strategien opprettholdes må området planlegges samlet. Det er trolig først aktuelt ved senere kommuneplanrevisjon.
60. Sanden bygg Dok 89, 14102008	Arealinnspill 92/3 Frikstad LNF til boligområde	• Se over.
61. Myhre&Johnsen Dok 54, 18092008	Arealinnspill 79/4 Ønsker tidlig signal om arealbruken i Frikstadorrådet, om arealene langs hovedveien mellom Bjørnstad og Kongshavn vil inngå i framtidig utbyggingsområde. Tilbyr eiendommen til slikt formål.	• Se over
62. Jan Rune Nibe Dok 68, 20092008	Arealinnspill 85/8 Stangenes. Lokalmiljø og LNF, ønsker boliger for egne barn på deler av eiendommen. Beskriver biomangfold og	• Innspillet vurderes ved utarbeiding av planforslag. Utløser ikke behov for nye utredninger.

Avsender Doknr i sak 200707361, dato	Uttalelse til planprogram og innspill til planarbeidet	Administrasjonens merknader og anbefaling.
	gammel sjøbu	

Bystyrets temamøte 17.9.2008 – svar på gruppeoppgavene

Redigert av prosjektgruppa v/Stein Tore Sørthe, 21.10.2008

1. Bystyret vedtok i februar at kommuneplanens satsingsområder i hovedsak skal videreføres. Hvordan bør kommunen disponere arealene for å realisere disse?
 - a) **Landsdelsenter og regional utvikling**
 - Utvidelsesmulighet for UiA, områder for studentboliger, små studentlandsbyer
 - Tomt til fremtidig nytt fylkessykehus – Egsområdene avsettes til DMS
 - Arealisering ny E18
 - Småbåthavner – ta dramatiske grep
 - Båndlegge bo-/næringsområder
 - Området i Kvadraturens sydvestre del avsettes til kulturbasert næring og turisme
 - Utvidelse av metroaksen, monorail/buss Søgne – Kjevik
 - b) **Vekst og verdiskaping**
 - Ta vare på eksisterende næring
 - Transformasjon av "gamle" områder – skille "tung" industri og boligbebyggelse
 - Sikre arealer til næring – nye behov – tenke lokalt og regionalt (ATP og Knutepunkt Sørlandet)
 - Kristiansand som trafikkknutepunkt - Vei, bane, båt, fly
 - Videre utbygging langs trafikk-traseene (E18/E39, Jernbane)
 - Næringsrelasjoner må sikres i Kjevik-området
 - Bro over Ålefjærfjorden – sikre arealer i Tveit/Ålefjær langs ny omkjøringsvei
 - Borgeheia (nord for Kjevik): Industri (m/sjø) og boliger
 - Dyreparken/Vesvann: Område lettere industri/næring
 - Strømsheia - Frigstad: boliger - båtsteder
 - Kongsgård/Bjørndalen: næringsklynge kompetanse/forskning. Nye fornybare næringer, nærhet til UiA.
 - Krossen, Dalane, Langemyr, Storheia og Strai er områder for næringsutvikling (transformeres)
 - Videreutvikle Fiskå/Lumber
 - Havbruksnæring → bruk av strandarealer → opplevelse fritid
 - Kommunen pådriver for og tar i bruk virkemidler for å realisere målene i boligprogram
 - c) **Levekår og livskvalitet**
 - Tilrettelagte boliger – varierte boliger for alle behov – universell utforming
 - Sikre areal for nye boligområder – barnehager og skoler i boligområdene
 - Flere lavgulvsbusser å la Valborg
 - Luftstrekke ned i jorda
 - Tilgang til kultur- og aktivitetstilbud
 - Badebåter/tilgang til skjærgården – bro Andøya-Bragdøya
 - Båtmetro
 - Trekkbåt mellom fastland og Stokken
 - d) **Bærekraftig utvikling**
 - Samordne og styrke ATP-samarbeidet
 - Utvide fjernvarmenettet – all bygging bør ligge innenfor konsesjonsområder for fjernvarme
 - Banan: tett bebyggelse/by
 - Revidere Metro-planen
 - Monorail
 - Tenke god kollektivdekning ved all utbygging – nye boligfelt maks 500 m fra kollektivare
 - Tilrettelegge for miljøvennlig transport (bil, bane, båt)
 - Sykkelstrategi
 - Vestre Havn: intermodalitet i Kristiansand

2. Drøfting av forslaget om å revidere arealdelen med hovedfokus på:

1. **hva som vil bidra til klimavennlig og bærekraftig areal- og transportpolitikk**
 - Bygge langs transportaksen
 - Park & Ride, bybane, sjørettet persontransport
2. **sikring av korridorer for et fremtidsrettet transportbehov**
 - E18/E39 omkjøringsvei/hovedvei utenfor byen
 - Parkeringspolitikk, bedre sykkelveier, Park & Ride
3. **sikring av grønne korridorer**
 - Ja
 - Sterkere sikring av grøntkorridorer/-områder
 - Ikke nødvendigvis *korridorer*
 - Mulige justeringer av markagrensa
4. **Arealbruk i kystsonen, inklusiv sjøarealene, og arealbruk langs vassdrag**
 - Foreta oppkjøp av grøntområder
 - Gjøre skjærgårdsparken mer tilgjengelig
 - Uenighet om man skal tillate utbygging eller holde på dagens politikk
 - Småbåthavner sikres – fortette etablerte hyttefelt
5. **langsiktig sikring av bolig- og næringsreserver**
 - Fornuftig
 - Ny E18, sikre arealer til boligbygging/næring
 - Næringsareal langs vei, omdanne dårlige boområder til næring (Dalane?), koble Mjåvann-Rige
6. **føringer for sikring av areal for ulike offentlige formål (i kommunens byggeområder)**
 - Ja
 - Sette av arealer for fremtidige behov
 - Avsette areal for offentlig formål (skole/omsorgssenter/rus/psykiatri)
7. **arealbruk i et regionalt perspektiv.**
 - Bolig og kompetanse i egen kommune, næring kan settes ut
 - Samarbeid med nabokommuner

Har gruppa andre innspill til hva som skal ha fokus i revidering av arealdelen?

- Enig i 7 punkter i oppgaven
- Aktiv boligpolitikk – Rehab/Enøk-områder – Solenergi

Sak 188/08: Kilden teater- og konserthus for Sørlandet IKS - fastsetting av kostnadsramme

Vedlegg

Saksprotokoll

Saksprotokoll

hør debatten sak188-08

Brev fra Kilden - 161008

Dato: 04.11.2008
Saksnr.: 200813709-2
Arkivkode E: 150
Saksbehandler: Terje Fjellvang

Saksgang
Kulturstyret
Kommunalutvalget
Bystyret

Møtedato
19.11.2008
25.11.2008
11.12.2008

Kilden teater- og konserthus for Sørlandet IKS - fastsetting av kostnadsramme

Sammendrag:

Teater- og konserthuset Kilden er det viktigste enkeltprosjektet for å følge opp kommuneplanens satsingsområde "Landsdelssenter og regional utvikling".

Prosjektet er nå kostnadsberegnet til 1,29 milliarder kroner noe som er 190 mill kr høyere enn vedtatt i bystyret og fylkestinget. Styret i Kilden har foreslått at merkostnaden finansieres ved økt bidrag fra eierne, salg av tomt, salg av parkeringsanlegg, økt momskompensasjon samt sponsormidler fra næringslivet.

Rådmannen anbefaler forslaget fra styret både mht økt prosjektramme og finanseringsplan.

Forslag til vedtak:

1. Bystyret gir sin tilslutning til foreslått kostnadsramme (1 290 mill 2003 kr) for Kilden samt foreslått finansieringsplan.
2. De budsjettmessige konsekvensene innarbeides i handlingsprogrammet for 2009-2012.
3. Det forutsettes av Vest-Agder fylkesting fatter tilsvarende vedtak.

Tor Sommerseth
Rådmann

Terje Fjellvang
Økonomidirektør

Trykte vedlegg: Brev datert 16.10.08 fra daglig leder i Kilden.
Utrykte vedlegg: Usikkerhetsanalyse datert 10.10.08.

Bakgrunn for saken :

1. Innledning

Prosjektet Kilden – nytt teater- og konserthus for Sørlandet – er pr september 2008 organisert og forberedt for neste fase i prosjektutviklingen. Denne fasen består av kontrahering av inngåtte avtaler med tilnærmet alle entreprenører for realisering av prosjektet, og deretter byggestart for prosjektets hovedbygg Kilden.

Før kontrahering finner sted og arbeidet med denne delen av prosjektet gjennomføres, ber styret eierne godkjenne endelig finansiering av prosjektets estimerte merkostnader, og derav, bl.a. på grunn av manglende forutsigbarhet for statens bevilgninger, økonomisk ansvarsfordeling mellom eierne og styret.

Styrets behandling og vedtak fremgår av styreprotokoll fra møte 23.09.2008, som vedlegges.

2. Fremdrift

Etter avholdt arkitektkonkurranse i 2004 ble forprosjekt levert i februar 2007. I januar 2007 startet klargjøring av tomt og etablering av infrastruktur. Byggearbeider for parkeringshus startet i desember 2007, og etablering av ny kaifront i april 2008.

Pr. september 2008 er anbud for ca 98% av samlet entreprisekostnad innhentet og kontrahert, med betingelser knyttet til kontraheringen.

Overlevering av byggearbeidene er planlagt til ultimo 2011, med etterfølgende prøvedrift og oppstart regulær drift.

3. Prosjektets budsjett og merkostnad

Ut over opprinnelig ramme på **1.100 mill kr** har prosjektet etter anbudsinnhenting en økt byggekostnad samt økt pris på tomt på til sammen ca 190 mill kr regnet i 2003 priser.

4. Forslag til finansiering

Styret foreslår følgende finansiering av merkostnaden på 190 mill kr (2003 kr):

	Mill kr
Salg av parkeringsanlegg	63,1
Kristiansand kommune – økt pris på tomt	19,8
Kristiansand kommune – økt bidrag	29,6
Vest-Agder Fylkeskommune – økt bidrag	7,4
Sponsorer fra næringslivet	40,6
Økt momskompensasjon	29,5
Sum	190,0

5. Gjennomført usikkerhetsanalyse

Holte Consulting, som er prekvalifisert av departementet til å utføre uavhengige prosjektanalyser, gjennomfører usikkerhetsanalyser på forskjellige stadier i prosjektet. I september 2008 ble det utarbeidet en analyse som beskriver usikkerhetene i prosjektet, og hvilke tiltak som anbefales for å redusere usikkerheten.

I vurderingen av prosjektets styringsramme har styret i Kilden anbefalt en avsetning til reserve/margin i prosjektet på i underkant av 150 mill kr, hensyntatt Holte Consultings anbefalte styringsramme, eller ca 14% av byggekostnad. Det er mindre enn anbefalingen fra Holte Consulting, men en reserve som normalt vil være tilstrekkelig for gjennomføring av et større prosjekt. Kilden er imidlertid et teknisk meget komplisert bygg med både teater-/operasal og konsertsal som er krevende i utførelse og oppfølging. De anbefalte tiltak i rapporten vurderes imidlertid ved gjennomføring å kunne redusere usikkerheten i prosjektet og derved medvirke til at den avsatte reserve er tilstrekkelig.

6. Vurdering og anbefaling

Teater- og konserthuset Kilden er det viktigste enkeltprosjektet for å følge opp kommuneplanens satsingsområde "Landsdelssenter og regional utvikling". Rådmannen vil derfor anbefale at bystyret vedtar ny kostnadsramme som foreslått av styret i Kilden. Denne rammen inneholder bl.a bygging av "Bølgevegg".

Styrets forslag til ny kostnadsramme for prosjektet er 190 mill kr høyere enn vedtatt ramme. Hovedårsaken til økt kostnadsramme er prisutviklingen i byggebransjen og ikke økt areal. Prosjektet er tvert i mot redusert med ca 500 m² i forhold til opprinnelig program av 2004 (jfr søknaden til Kulturdepartementet).

Det er avholdt flere eiermøter med ledelsen i Kilden. Det er bl.a. stilt spørsmål ved om reserven (170 mill kr) er for stor sett i lys av at 98% av samlet entreprisekostnad er innhentet og kontrahert. Det er gjennomført usikkerhetsanalyse av uavhengig konsulent som anbefaler en høyere reserve. Styret mener ved å iversette anbefalte tiltak fra Holte Consulting at reserven er tilstrekkelig for gjennomføring av prosjektet.

Styret i Kilden mener at Kristiansand kommune har et ansvar for økt merkostnad på tomt, da tomtetekostnaden etter forhandlinger med Kristiansand Havn ble høyere enn det som var forutsatt da bystyret/fylkestinget behandlet rammefastsettelsen. Rådmannen er enig i den vurderingen, og anbefaler en tilleggsbevilgning på 19,8 mill kr (2003-kr). Det innebærer bl.a også at en del av tomta inkl. kaifront overføres til kommunen.

Styret anbefaler at parkeringsanlegget overdras til Kristiansand kommune for en pris tilsvarende anslått verdi basert på byggekostnader ekskl. mva. Rådmannen støtter dette forslaget, men vil ved rulleringen av HP 2010-2013 komme tilbake med en anbefaling om hvorvidt anlegget skal videreselges eller eies av kommunen. Rådmannen legger til grunn at det på sikt vil være mulig å få til en drift av anlegget som minimum går i balanse.

Styret bør som foreslått ansvarliggjøres i forhold til å skaffe til veie sponsorinntekter fra næringslivet. Eierne har i lang tid etterlyst initiativ fra styret i Kilden angående mulig finansieringsbistand fra næringslivet. Rådmannen er fornøyd med at styret fremmer en finansieringsplan som inneholder 55 mill kr i sponsorinntekter i 2009-2010.

Det er fortsatt usikkerhet knyttet til økonomien i prosjektet. Det gjelder både kostnadssiden og finansieringssiden. Når det gjelder kostnadssiden er usikkerheten beskrevet i kap 5 i saken og mer utførlig i vedleggene. Når det gjelder finansieringssiden er det knyttet usikkerhet til to finansieringskilder.

Det forventes at næringslivet skal bidra med 55 mill kr i sponsormidler. Stavanger har arbeidet målbesvisst med sponsorsiden i flere år og har til nå samlet inn 110 mill kr. Rådmannen har tillitt til at styret når den målsetting de har satt seg i forhold til sponsorinntekter.

Staten har gitt tilsagn om 408 mill kr uten å forplikte seg til en fastslagt periodisering av dette beløpet. Til nå har prosjektet mottatt 2 mill kr, og i statsbudsjettet for 2009 er det innarbeidet en bevilgning på 25 mill kr. Dette er vesentlig mindre enn forventet. Hvorvidt at eierne må

dekke en større del av prosjektkostnaden, er avhengig av fremtidig periodisering av bidraget fra staten. I perioden fram til 2015 gjenstår det 381 mill kr. Dersom dette beløpet fordeles likt per år i perioden 2010-2015 utgjør det årlige bidraget 63,5 mill kr. Foreløpig er det lagt til grunn at bidraget er større i første del av perioden 2010-2015 enn i siste del av perioden. Denne risikoen er det vanskelig for styret å håndtere. Rådmannen legger til grunn at eierne tar denne risikoen i henhold til eierandelene.

Styret er gitt ansvar for å utrede, foreslå og sette i verk fremtidig eier- og organisasjonsform for bruk av bygget. Forslag til organisasjonsmodell for drift av Kilden ble fremlagt i desember 2007, og oversendt Kultur- og kirkedepartementet for vurdering. Departementet har ved brev av 07.04.08 respondert på den fremlagte utredning. Fra Kilden følges dette opp gjennom videreutvikling av utredningens forutsetninger. Det er forutsatt at brukerorganisasjonene skal behandle en tilleggsutredning ultimo november -08, hvorefter styret i Kilden snarest mulig vil fremme sak vedr. driftsorganisering overfor eierne.

Sak 189/08: Rytmask scene - satsing på rytmask musikk i Kristiansand

Vedlegg

Saksprotokoll

hør debatten sak189-08

Sak 45/08 Kulturstyret

Søknad Rock City

Notat - Rock City

Dato: 30.10.08
Saksnr.: 200806755-4
Arkivkode E: C35
Saksbehandler: Dagny Anker Gevelt

Saksgang
Kulturstyret
Bystyret

Møtedato
12.11.2008
03.12.2008

Rytmask scene - satsing på rytmask musikk i Kristiansand

Den 22.10.08 behandlet kulturstyret sak nr. 45/08 "Rytmask scene – satsing på rytmask musikk i Kristiansand" og fattet følgende vedtak:

*1. Saken tas foreløpig til orientering.
(Enst.)*

*2. Konklusjon og økonomiske konsekvenser av satsing på rytmask musikk vurderes i forbindelse med Handlingsprogrammet/budsjett 2009.
(8-1)*

Siden 2003 har det pågått en prosess for å få på plass en rytmask scene i Kristiansand. I 2003 ble det bevilget kr. 13,5 mill. til ombygging av Aladdin kino til rytmask scene. Prosjektet ble i 2005 skrinlagt på grunn av naboprotester. Kommunen forhandlet med eierne av Havnekvartalet om en løsning der i 2007, men dette førte ikke frem av økonomiske årsaker. Av de bevilgede midlene gjenstår det nå kr. 12.150 mill.

Behov for rytmask scene sees nå i en større sammenheng. Behovene har endret seg og flere aktuelle løsninger har kommet på banen.

Rådmannen presenterer på bakgrunn av denne utviklingen tre aktuelle alternativer for scenelokalisering og satsing på rytmask musikk i Kristiansand:

Alternativ 1:

Søknad fra Rock City som fremmer en tredelt satsing i prioritert rekkefølge:

1. Arrangør – og turnéfond
2. Leie av eksisterende scene
3. Etablering av øvingslokaler

Alternativ 2:

Studentsamskipnaden i Agder og Kristiansand kommune inngår samarbeid om å etablere en scene i Havnekvartalet.

Alternativ 3:

Overføring av en fast årlig tilskuddsum til Rock City hvor de prioriterer og fordeler midlene innenfor de tre ulike satsingsområdene i alternativ 1.

For mer detaljert informasjon om saken og vurdering av de ulike alternativene se kulturstyresak nr. 45/08 "Rytmask scene – satsing på rytmask musikk i Kristiansand", trykt vedlegg.

På bakgrunn av utviklingen i saken har Rock City levert et tilleggsnotat (se trykt vedlegg) til deres søknad. I dette notatet gjør de det klart at det er viktigst nå å prioritere midler til aktivitet. De ønsker videre at bevilgningen inngår i et fond, og at aktivitetsmidlene utgjør avkastningen av fondet. Dette er ønskelig for å komme i gang med aktivitet nå, men samtidig sikre midler til en permanent sceneløsning på lenger sikt (grunnbeløpet i fondet).

Konklusjoner

Utfra kommunens økonomiske rammer er alternativ 1 for kostnadskrevenne totalt sett. Alternativ 2 innebærer at midlene går til investering og det blir ingenting igjen til aktivitet.

Rådmannen og Kulturdirektøren mener det er viktig å sikre midler til aktivitet. Rock Citys prioriteringer og de økonomiske rammene er vektlagt i anbefalingen av alternativ 3 i forslag til vedtak.

I forslag til handlingsprogram fra og med 2009 foreslås det å tildele kr 1 mill. i årlig tilskudd (hvorav kr 150 000 er flyttet fra tilskuddsposten til kunst- og kulturformål) til satsing på rytmask musikk i Kristiansand.

Samtidig forutsetter Rådmannen at gjenværende investeringsbeløp til Aladdin inndras. Rådmannen ønsker ikke å opprette flere kapitalfond. Det er viktig å påpeke at et fond ikke gir større sikkerhet enn det å få tildelt et årlig tilskudd. Bystyret kan til enhver tid endre eller oppheve tidligere vedtak.

Kommunen bør i egen sak gi overordnede føringer for bruk av tilskuddet i tråd med vurderingene i kulturstyresak 45/08 alternativ 3. Kulturstyret foreslås å vedta de endelige retningslinjene.

Punkt 3 i forslag til vedtak gir signaler om kommunal medvirkning til å investere i rytmask scene dersom det med tiden skulle vise seg å bli aktuelt. Driftstilskuddet på kr 1 mill. vil da bli redusert.

Forslag til vedtak:

1. Kommunens satsing på rytmask musikk følges opp i handlingsprogrammet med et årlig tilskudd som administreres av Rock City i tråd med alternativ 3 i saksutredningene.
2. Kulturstyret får delegert myndighet til å bestemme retningslinjene for bruk av tilskuddet.
3. Kommunen er positiv til å bidra til realisering av en permanent løsning for rytmask scene på lengre sikt, såfremt utviklingen i løpet av satsingsperioden tilsier at dette er formålstjenlig.

Tor Sommerseth
rådmann

Dagny Anker Gevelt
kulturdirektør

Trykte vedlegg:

Sak 45/08, kulturstyret 22.10.2008
Søknad fra Rock City 30.04.2008
Notat fra Rock City 20.10.2008

Utrykte vedlegg: Ingen

Sak 190/08: Aktivitetssenter på Marinetomta - valg av tilbyder.

Vedlegg

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Konkurransegrunnlag vedtatt av Kommunalutvalget

5. Evaluering og sammenstilling av innkomne tilbud, notat fra Rambøll Norge AS, datert 30.10.08

4. Kommunalt referanseprosjekt - Alternativt anlegg i kommunalt regi, notat fra Rambøll Norge AS datert 30.10.08

3b Vedlegg - ill

3. Revidert tilbud fra Kruse Smith AS datert 30.09.08

2 Revidert tilbud fra God Driv AS datert 30.09.08

1. Konkurransegrunnlaget vedtatt av kommunalutvalget 18.12.07 (sak 117-07)

Dato: 11.11.2008
Saksnr.: 200601078-62
Arkivkode O: PROS: MARINETOMTA

Saksbehandler: Ole Dag Myhrstad

ADMINISTRATIV SAK

Saksgang
Kulturstyret
Kommunalutvalget
Bystyret

Møtedato
19.11.2008
25.11.2008
03.12.2008

Aktivitetssenter på Marinetomta - valg av tilbyder.

Sammendrag:

Kommunen har arbeidet fra 2002 med å etablere et aktivitetssenter på Marinetomta til erstatning for dagens svømmehall. Det har vært en premiss for arbeidet helt fra starten at det skulle søkes samarbeide med private aktører. Det er et prosjektmål at aktivitetssenteret blir et fyrtårnsprosjekt på linje med nytt teater- og konserthus. Senteret skal gi byen en ny turistattraksjon, være et bidrag i folkehelsesatsingen og gi økt attraktivitet for innbyggere i tillegg til at det blir et senter for vannidrett i landsdelen. I dette prosjektet ligger det også inne en håndballhall med nasjonale mål som vil kunne gi byens håndball- og volleyball mulighet for å spille kamper på godkjent bane.

Med bakgrunn i vedtak fra bystyret og kommunalutvalget - som eiendomsutvalg – har kommunen invitert private aktører til å delta i konkurransen om å bygge "*Aktivitetssenter på Marinetomta*". Det er innkommet tilbud fra God Driv AS og Kruse Smith AS.

Arbeidet med konkurransen og evalueringen av den er gjort under ledelse av KNAS v/Tom Bredeesen. Det er også arbeidet med et kommunalt referanseprosjekt.

Grunnideen med prosjektet synes best ivaretatt ved tilbudet gitt av Kruse Smith AS. Dersom forhandlingene mot formodning ikke fører frem, vil rådmannen komme tilbake til bystyret med ny sak med forslag til hvordan behovet for svømme- og idrettsanlegg bør løses. Det samme gjelder dersom reguleringsmyndigheten ikke godkjenner nødvendige endringer i reguleringsplanen slik at konseptet "Aquarama" ikke lar seg realisere.

Det pågår forhandlinger med Kruse Smith AS. Rådmannen foreslår at kommunalutvalget får fullmakt til å inngå avtale hvis man kommer til enighet innefor de rammene som fremgår av saksfremstillingen.

Forslag til vedtak:

1. Bystyret velger tilbudet fra Kruse Smith AS og ber administrasjonen slutføre forhandlingene med tilbyder.
2. Bystyret gir kommunalutvalget fullmakt til å inngå kontrakt med Kruse Smith AS. Forutsetningen for en slik fullmakt er at kommunalutvalget påser at avtalen ivaretar konkurransegrunnlagets krav og at partene er kommet til enighet innenfor de rammene som fremgår av saksfremstillingen.

Solveig Løhaugen

Ragnar Evensen

Trykte vedlegg:

1. Konkurransesgrunnlaget vedtatt av kommunalutvalget 18.12.07 (sak 117/07).
2. Revidert tilbud fra God Driv AS, datert 30.09.08.
3. Revidert tilbud fra Kruse Smith AS, datert 30.09.08.
4. Kommunalt referanseprosjekt - Alternativt anlegg i kommunalt regi, notat fra Rambøll Norge AS, datert 30.10.08.
5. Evaluering og sammenstilling av innkomne tilbud, notat fra Rambøll Norge AS, datert 30.10.08.

Utrykte vedlegg:

Ingen

Bakgrunn for saken :

Kort om arbeidet frem til konkurransen.

I bystyresak 113/07 (arkivsak 200601078) ble det gitt en detaljert oppsummering av arbeidet med oppfølgingen av bystyrets vedtak i HP for 2004-2007, som hadde følgende ordlyd:

"Foreliggende planer omfatter et prosjekt på ca. 16.000 kvm med aktivitetssenter for velvære, rekreasjon, rehabilitering og idrett. Foreløpige kalkyler antyder samlede kostnader i størrelsesorden kr 400 mill. Prosjektet tenkes gjennomført i samarbeid med andre offentlige og private aktører..."

Dette vedtaket ble ytterligere konkretisert av bystyret ved behandlingen av reguleringsplanen for Tangen (sak 108/04). Administrasjonen fikk da følgende føringer:

"Bystyret ønsker at det på Marinetomta utarbeides egen reguleringsplan basert på en arkitektkonkurranse, for et prosjekt for velvære, rekreasjon, rehabilitering og idrett, i henhold til gjeldende handlingsprogram.

Forholdet vedrørende eventuell bevaring av eksisterende svømmehall skal belyses i arkitektkonkurransen.

Friområdet i tilknytning til Bystranda bør gis en god og romslig utforming."(42/11).

Arkitektkonkurransen resulterte i vinnerprosjektet "Akvadranten". På bakgrunn av sonderinger i markedet i 2006 ble kommunalutvalget underrettet om at rammebetingelsene ville vanskeliggjøre en gjennomføring med private investorer. Rådmannen ba Kristiansand Næringspark AS (KNAS) om å vurdere prosjektet på nytt og gjøre nye søk mot private investorer / driftsorganisasjoner. Dette arbeidet resulterte i de samme konklusjonene.

Bystyrets føringer vedr. en eventuell bevaring av eksisterende svømmehall og utformingen av Bystranda ble senere avklart ved behandlingen av reguleringsplanen for Marinetomta (sak 140/06).

I bystyresaken 113/07 fikk kommunalutvalget fullmakt til å godkjenne konkurransegrunnlaget og inngå avtale med private partnere om samarbeid, investering og drift innenfor de rammer bystyret fastsetter i handlingsprogrammet for 2008-2011.

I samme sak understreker rådmannen at det kreves en stor markedskompetanse for å lage et anlegg som er tilstrekkelig attraktivt og som vil sikre tilstrekkelige inntekter over tid. Det kan best løses ved et samarbeid med private aktører, men kommunen kan bli deleier i en slik modell. Bystyret ga sin tilslutning til dette i følgende vedtak: *"Det arbeides videre med sikte på å realisere prosjektet i samarbeid med privat investor."* (49/4)

Prosjektledelse/prosjektgruppe/styringsgruppe/referansegruppe/evaluerings- og forhandlingsutvalg.

I saksfremstillingen vil disse benevnelsene bli brukt. Her gis bare en kort omtale av deres ansvarsområde. *Styringsgruppa* har hovedansvaret for gjennomføringen av prosjektet og hatt myndighet til å endre prosjektets rammebetingelser i forståelse med kommunalutvalget. Gruppa ledes av ass.rådmann Solveig Løhaugen. *Prosjektleder* er direktør Tom Bredesen og han leder en *prosjektgruppe* supplert med medarbeidere fra Rambøll AS og eiendomssjef Ole Dag Myhrstad. Denne gruppen har forestått det løpende arbeidet. Prosjektet har støttet seg til en *referansegruppe* ledet av idrettssjef Terje Abrahamsen. Gruppen har hatt en bred sammensetning for å ivareta ulike brukergrupper av anlegget. *Evaluerings- og forhandlingsutvalg* har vært etablert for følgende fagområder: Brannteknisk, byggeteknisk, badeteknisk (v/ Henning Hammerich), juridisk, økonomisk, eierskap og arkitektur/regulering.

Konkurransegrunnlaget.

Kommunalutvalget godkjente konkurransegrunnlaget 18.12.07 (sak 117/07).

Konkurransegrunnlaget fremgår av vedlegg 1.

I konkurransegrunnlaget ble det bl.a. fremhevet at aktivitetssenteret er forutsatt å være et *fyrtårnprosjekt* sammen med nytt teater- og konserthus og nytt muesum (jfr. konkurransegrunnlaget, pkt.1.3).

Innleveringsfristen ble av styringsgruppa forlenget fra 07.04.08 til 09.05.08 og ved fristens utløp forelå det to tilbud.

Begge tilbyderne avvek fra gjeldende reguleringsplan mht nivået på bruksareal. Grunnlaget for et slikt avvik var formulert i konkurransegrunnlaget. Styringsgruppen ble av denne grunn nødt til å informere oppdragsgiver om avvikene og få et forhandlingsmandat mht volumer, høyder, forholdet til Bystranda og begrensninger av areal til forretning. I den forbindelse ble formannskapet og byutviklingsstyret innkalt til et ekstraordinært møte 04.06.08 hvor prosjektleder bl.a. orienterte om mottatte tilbud, tildelingskriteriene og avklaringsbehov før forhandlingene kunne videreføres. Kommunalutvalget ga administrasjonen og prosjektledelsen tilbakemeldinger i sitt møte 10.06.08. Tilbyderne fikk da følgende nye føringer:

Det åpnes for en vesentlig økning av bruksareal ift gjeldende plan, men følgende må ivaretas:

- *Maksimal utnyttelse settes til 25.000 – 30.000 kvm (BRA). Arealer til tekniske rom under bakken, samt parkering kommer i tillegg.*
- *Arealene for handel/forretning begrenses til maksimalt 1.500 – 3.000 kvm (BRA) og forutsettes primært å understøtte hovedvirksomheten i anlegget.*
- *Bystranda sine kvaliteter skal ivaretas i henhold til gjeldende plan. Rammer gitt i gjeldende plan skal gjelde mht reguleringsgrense mot Bystranda.*
- *Arealet langs Østre Strandgate kan bebygges. Kravet til kvartalslekeplass for Tangen skal ivaretas.*
- *I valget mellom økte byggehøyder og nedbygging av grøntområdet foretrekker man økte byggehøyder.*

Tilbyderne er også gjort oppmerksom på at det offentlige tjenestekjøpet ble noe utvidet for svømmehall og idrettshall, at terapi-/varmtvannsbassenget skulle utvides til 16x10 m og at de innleverer tilbud på en fullverdig håndballarena som alternativ til idrettshallen nevnt i konkurransegrunnlaget. De sistnevnte endringene ble gjort av styringsgruppa og senere samtykket av kommunalutvalget.

Prosjektledelsen har i de ulike fasene av arbeidet lagt vekt på å informere kulturstyret og kommunalutvalget slik at utvalgene til enhver tid er kjent med situasjonen.

Det minstekravet til anlegget og tjenestekjøpet kommunen således ber om, kan oppsummeres slik:

Svømmehall:

Størrelse svømmebasseng: 50x25 meter.

Tribunekapasitet: ca 500 personer.

Offentlig bruk (hverdager):

Skolesvømming: 0800-1600 (3/4 av bassenget benyttes til skolesvømming).

Svømmeklubber: 1900-2200 (ca. 1/2 bassenget benyttes av svømmeklubbene).

Tilbyderne bes prise bruk av fire baner a 25 m i tidsrommet 1600-1900 separat.

Åpningstider hverdager:

0700-2200.

Åpningstider helger: 0700-2200.
Trening svømming/stup: Halve bassenget fra 0700 til 1000 lørdag og søndag.
Nasjonale svømmestevner: Disponering av hele anlegget 2 helger i året.
Nasjonale stupestevner: Disponering av hele anlegget 2 helger i året.

Stupeanlegg (integrert i svømmehall):

Avsatser: 2x1 meter svikt, 2x3meter svikt, 5 meter plattform, 7,5 meter plattform og 10 meter plattform.

Offentlig bruk: Som for svømmehall.

Åpningstider: Som for svømmehall.

Badeland:

Kapasiteten skal være tilstrekkelig ut fra forventet antall solgte billetter per år (ca. 250.000).

Terapibasseng:

Størrelse: 16x10 meter.

Offentlig bruk: Mandag til fredag 0900-1300.

Mandag til fredag 1800-2200.

Idrettshall:

Størrelse: Håndballbane i henhold til NHF's krav til landskamparena som er 44x23 m og et anlegg som rommer 2.000 faste sitteplasser samt nødvendig rom for styrketrening og klatrevegg.

Det skal være egne garderober til idrettshallen.

Det skal være eget styrketreningsrom i hallen, størrelse 150 kvm.

Det skal være egen klatrevegg i hallen.

Offentlig bruk: Kommunen vil leie hele anlegget og foreta fremleie.

Kroppssøving for skoleelever: Mandag til fredag fra 0800-1600 (hele hallen).

Frisklivssenter:

Størrelse: Ca. 100 kvm.

Føringer: Inngått intensjonsavtale mellom kommunen og fylkeskommunen.

Parkeringsanlegg som tilfredsstiller det aktuelle prosjektets behov. I gjeldende reguleringsplan er det lagt inn et parkeringsanlegg på ca. 155 plasser.

Konkurransesgrunnlagets tilbud til "vann-idretter".

Realiseringen av et prosjekt med ovennevnte timer reservert for vann-idretter vil gi et betydelig bedre tilbud enn det som i dag er mulig. Antall såkalte banetimer (en banetime tilsvarer 1 bane á 25 m i én time) vil øke fra dagens tilbud på 72 timer til 270 timer per uke. Dette gir en betydelig økning i kapasitet for svømmeidretten, samt rom for fremtidig vekst. I tillegg åpner dette for bruk for andre vannidretter som i dag ikke har et tilbud, for eksempel vannpolo, synkronsvømming etc.

Når det gjelder tilbudet for stupeklubben og dykkerklubben så er dagens tilbud 7 timer, mens et nytt anlegg vil muliggjøre 42 timer. (Antall timer er regnet ut fra antall timer i basseng med bredde 12,5 m. Det nye alternativet er dobbelt så bredt som dagens basseng og teller da to

timer i forhold til dagens situasjon.) Kapasiteten er tenkt brukt på stuperne i tillegg til idretter som krever dypt basseng (dykking, undervannsrugby).

Etter at tilbudene ble gjort kjent for referansegruppen har gruppen etterlyst hva tilbyderne mener et separat stupeanlegg vil koste. Styringsgruppen vurderte dette i møte 20.06.08 og konkluderte med at en ikke skulle be tilbyderne vurdere dette, men at saksfremstillingen skal belyse hva en slik merinvestering vil beløpe seg til. I ettertid har en drøftet dette med tilbyder og de årlige merkostnadene for kommunens tjenestekjøp vil beløpe seg til henholdsvis ca. 4,3 og 5,4 MNOK med og uten spillemidler og tillagt 50% mva. I denne vurderingen er det lagt til grunn at det kommersielle arealet reduseres tilsvarende økningen på stupebassenget. Det betyr mindre inntekter og mindre subsidiering fra de kommersielle arealene til driften av svømme- og badeanlegget. Det er dessuten viktig å nevne at stupeklubben ikke får økt kapasitet ved et separat stupebasseng. Årsaken til dette er at stupetårnet ansees som en stor attraksjon for badelandet. Den offentlige bruken av stupeanlegget vil derfor ikke utvides selv om det kommer et separat stupebasseng.

Dersom målet med et separat stupeanlegg er at stupe-/dykkerklubber skal gis en vesentlig økt brukstid ut over det som kommunalutvalget fastsatte i konkurransegrunnlaget, vil attraktiviteten for badeland bli sterkt redusert og kommunens årlige tjenestekjøp bli dessto dyrere – altså ut over det foran nevnte beløpet på 5,4 MNOK. Under forhandlingene vektla begge tilbyderne at publikum som skulle benytte badeland også måtte ha tilgang til stupeanlegget, slik det var forutsatt i konkurransegrunnlaget. Dersom denne forutsetningen ikke oppnås, kan økt offentlig bruk derfor redusere inntekspotensialet i aktivitetssenteret, og dermed marginene til tilbyderne. Disse tapte inntektene må det påregnes vil bli belastet kommunen.

Ansattes rettigheter.

Konkurransegrunnlaget har klare føringer mht ansattes rettigheter. Det vises til vedlegg 1, pkt.2.2. Det er en klar forutsetning at alle som er ansatt i Kristiansand svømmehall på tidspunkt for overdragelsen gis tilbud om stilling hos ny arbeidsgiver der rettighetene og pliktene som følge av arbeidsavtalen med kommunen videreføres. For nærmere utdyping så vises det til vedlegget.

Mottatt tilbud fra God Driv AS.

Tilbudet har fått betegnelsen "*Bølgen – et hav av aktiviteter*". Bak tilbudet står God Driv AS v/Tore Gustav Drivenes. Tilbudet fremgår av vedlegg 2. Tilbudet er utarbeidet med støtte fra utvalgte rådgivere:

- Badeteknisk bistand: Arkitektkontoret Nils Tveit AS
- Brannteknisk premissgiver: Multiconsult AS
- Byggeteknisk premissgiver: PK Entreprenør AS
- Badeteknisk VVS-rådgiver: Løyning VVS
- Kommersiell drift av folkebad: David Koht Nordby (daglig leder Østfoldbadet og formann i Badelandene.no)

De har valgt Norlandia som samarbeidspartner mtp hotellet. Dette selskapet har også tatt ansvaret for konseptutvikling for viktige tilgrensende funksjoner som servering, spa og drift av badeland. Intensjonen er at ansvaret for disse funksjonene skal videretransporteres til egne, spesialiserte leietakere eller drives i regi av driftsselskapet (sistnevnte gjelder badeland).

Elixia er valgt som leietaker og samarbeidspartner mht utvikling og drift av treningssenteret.

I det følgende gjengis noen hovedpunkter i konseptet Bølgen:

"Visjon.

Bølgen skal være et fyrtårnsprosjekt som bidrar til helse, velvære og identitet for mennesker i regionen, og som vil bringe reiselivsnæringen et merkbart skritt videre.

Målet er å gjøre Bølgen til Norges største og mest attraktive innendørs opplevelsessenter. Litt om nøkkelordene i visjonen:

- Helse og velvære: Brukernes forventninger til et moderne folkebad har utviklet seg radikalt siden svømmehallen ble bygget på 60-tallet! Med Bølgen vil man få et anlegg som fyller disse begrepene med et moderne meningsinnhold gjennom det som vil bli Norges mest moderne og komplette badeanlegg.
- Identitet: Hittil har regionens identitet vært nært knyttet til "sol, sommer og Sørland". Sammen med andre fyrtårnsprosjekter skal vi bidra til at sørlendingenes identitet forankres i en bredere basis.
- Regionen: Vi tenker ikke på dette som er prosjekt for Kristiansand kommune, men som et tilbud for hele Sørlandet.
- Reiseliv: Sørlandet er allerede i dag en stor sommerdestinasjon. Bølgen skal imidlertid bidra til at skuldresesongene utnyttes bedre, samt at området i større grad betraktes som en ukesdestinasjon, i motsetning til en helgedestinasjon som i dag.

Hovedstrategier.

Med Bølgen-konseptet viderefører vi grunntanken i prosjektet slik det er utviklet av Kristiansand kommune, men supplerer med følgende grep:

- Maksimere mulighetene innholdsmessig/volummessig: Når man først har etablert den innholdsmessige kjernen i konseptet (badeanlegget) bør synergiene mellom denne og øvrige funksjoner i senteret maksimeres. Vi har derfor introdusert en rekke funksjoner som kompletterer aktivitetssenteret innholdsmessig.
- Maksimere mulighetene kommersielt: Drift av svømmehall og badeland er ikke økonomisk interessant i seg selv. Derimot kan disse funksjonene gi gode rammebetingelser for andre og lønnsomme virksomheter innen opplevelsesøkonomien. Vi vil derfor legge til rette for størst mulig arealer til slik virksomhet og sørge for at de bidrar økonomisk til sitt egen forretningsmessige fundament.

- Utnytte spisskompetansen hos innholdsleverandører/leietakere: Vår grunnholdning er at de enkelte leietakerne selv vet best hva som skal til for å lykkes i sine respektive bransjer. Vi har derfor lagt stor vekt på å knytte til oss "de beste", og vi har i konseptutviklingen vært lydhøre for deres innspill.
- Samarbeide med andre aktører: For å lykkes er vi avhengige av å trekke i samme retning som andre positive krefter i regionen. Vi velger derfor å ta utgangspunkt i at andres suksess også er en fordel for oss og at vi derfor ønsker å understøtte andre opplevelsesprodukter i regionen.
- Tenke rasjonelt byggeri fra dag 1: Vi har involvert entreprenører og brannrådgivere i en tidlig fase. Sammen med disse har vi identifisert de grunnleggende konstruksjonsprinsipper som gir lavest byggekostnad og størst fleksibilitet. Dette gjelder også badedelen av bygget, selv om man her har valgt løsninger basert på en friere form og med kvaliteter som gjør at bygget møter Bystranda på en verdig måte.
- Være i front når det gjelder miljøvennlig løsninger: Ambisjonsnivået er at Bølgen skal være et referanseprosjekt når det gjelder miljøvennlige løsninger. Dette har en økonomisk begrunnelse, men skyldes også prosjektets status som fyrtårnprosjekt.

Konsept og innhold.

Norges største og mest attraktive innendørs opplevelsessenter vil inneholde folkebad, treningssenter, spa, lekeland, hotell og en rekke andre funksjoner og attraksjoner. I dette avsnittet gis en oppsummering av bygningsmessige hovedgrep og innholdet i de ulike etasjene. Se arealoppstilling i vedlagte skissehefte."

Tilbyder oppsummerer sitt tilbud slik:

Vi har utviklet et konsept som gir følgende fordeler:

- Vil bli Norges største og mest attraktive innendørs aktivitetssenter, som vil gi lokalbefolkning og tilreisende helt nye muligheter, og som fullt ut vil møte kommunens fyrtårnambisjoner.
- Inneholder Norges mest komplette, attraktive og moderne badetilbud.
- Innebærer en radikal forbedring av offentlig badetilbud i form av kapasitet, kvalitet, og tilgjengelighet.
- Vil være økonomisk bærekraftig over tid.
- Er i henhold til reviderte føringer fra oppdragsgiver hva gjelder utnyttelse, tomtegrep og innholdsmessig profil.

Kapital- og driftselementet av offentlig leie vil utgjøre ca 25 MNOK per år. Til fradrag fra dette kommer bidragene fra kildene som er beskrevet i avsnitt 7.1.4. Basert på de forutsetninger som er lagt til grunn utgjør disse bidragene totalt ca. 5,5 MNOK per år, noe som betyr at kommunens nettokostnad for svømmehall og idrettshall vil reduseres til ca. 19,5 MNOK per år (gjelder basis-scenariet med billettsalg i badeland på 250.000). Dette vil reduseres ytterligere til ca 17,2 MNOK dersom spillemidler utløses.

Økningen sammenlignet med tidligere tilbud skyldes hovedsakelig følgende:

- En større og bedre idrettshall.
- Kostbart utstyr i svømmehall (hev/senkebunn + hev/senkebro, skillevegg).
- Årlig avsetning til oppgraderinger.

Vi har lagt vekt på å etablere balanserte og robuste modeller for fordeling av kostnader. Sentralt her er at beregningen av nivået på kommunens leiesum/tjenestekjøp tar utgangspunkt i investeringskostnader for arealene som skal leies av kommunen og av nivået på de driftsytelser som bestilles. Subsidiert driftstilskudd og tilbakeleie av svømmehall vil

medføre en "rabatt" på kommunens årlige kostnader. Med endringer i forutsetninger vedrørende investering eller drift vil kommunens årlige kostnad justeres tilsvarende.

Vi mener at vi med dette har utarbeidet et attraktivt tilbud der konseptet kan videreutvikles og påvirkes gjennom forhandlinger/dialog med oppdragsgiver."

Mottatt tilbud fra Kruse Smith AS.

Tilbudet har fått betegnelsen "Aquarama". Bak tilbudet står Kruse Smith AS i samarbeid med BR-gruppen AS. (BR-gruppen er nyetablert og eierne har bakgrunn fra Br.Reme AS). Tilbudet fremgår av vedlegg 3. I det følgende gjengis noen hovedpunkter fra tilbudet:

"Aquarama er et helhetlig konsept hvor svømme- og badelandet spiller sammen med andre forebyggende og helsefremmende aktiviteter. Her vil de ulike aktivitetene ha nytte av hverandre. Dette bidrar til å øke attraktiviteten av hver enkelt del - og av helheten i Aquarama. Det er lagt vekt på universell utforming i hele anlegget. Næringsarealet er derfor redusert til et minimum (ca 460 m2 BRA). Hovedaktivitetene i anlegget vil generere mest trafikk når det ellers er lite trafikk i området (ettermiddager, helger, fridager).

Aquarama har 50 meters basseng og 10 m stupetårn. Bassenget kan enkelt deles inn slik at det kan brukes av flere grupper samtidig. Midtsonen har en heve- og senkeløsning slik at bunnen blir tilpasset den gruppen som til enhver tid bruker denne delen av bassenget.

Varmtvannsbassenget er fysisk adskilt og skjermet fra hovedbassenget og badeland. Det er et samlet garderobeanlegg med egen familiegarderobe og HC garderobe.

Aquarama er utformet slik at svømme- og badedelen oppleves som ett anlegg. Samtidig kan en med enkle midler få til fysisk skjerming av svømmehallen dersom dette for eksempel pga støy eller andre forhold er problematisk.

Vi vil særlig framheve tilbudet om et moderne helse- og velværesenter som skal etableres med en samarbeidspartner som har internasjonal erfaring og lokal tilknytning. Videre tilbys en håndballhall som tilfredsstiller internasjonale krav. Hallen har 2000 sitteplasser i

teleskoptribuner. Disse kan enkelt skyves bort og gi plass til 2 baner med håndballstørrelse på tvers av hallen.

Anlegget er utformet med et fellesområde som binder sammen Aquarama bad på tomtens sørside og Aquarama idrett med Aquarama helse og velvære og Aquarama hotell på tomtens nordside. Dette forsterker bildet av ett felles anlegg hvor de ulike funksjonene er knyttet sammen og har gjensidig nytte av hverandre.

Vi erkjenner at Aquarama helse og velvære sannsynligvis må utvikles over noe tid. Vi vil ta initiativ til samarbeid med Helse Sør, NAV, andre offentlige aktører, bedrifter og forsikringsselskaper for å utvikle tilbudet. Vi regner med å kunne etablere et medisinsk senter, helsestudio og SPA i første omgang.

Målsettingen er å realisere et pilotprosjekt som setter Kristiansand på kartet når det gjelder rehabilitering, med tilbud som kan bidra til å bringe arbeidstakere raskere tilbake til jobb, og til reduksjon av helsekøene.

Vi tar sikte på å bygge lokalene for Aquarama helse og velvære samlet, med mulighet for eventuell alternativ bruk av ledige lokaler inntil alt kan tas i bruk til helse og velværeformål.

Vår anbefaling er at kommunen eier svømme- og badeanlegget. Dette vil være gunstigst for å sikre optimale offentlige tilskudd (tippemidler), i forhold til refusjon av merverdiavgift og lavest mulige kapitalkostnader.

Vi har kalkulert og tilbudt svømme- og badeanlegget til en byggekostnad på 305 mill.kr. eks mva. Det inkluderer riving av nåværende svømmehall, andel infrastruktur og utomhusanlegg. Vi har lagt til grunn at svømme- og badeanlegget finansieres med tippemidler og offentlige tilskudd samlet 35 mill.kr. og dermed et lånebehov på 270 mill.kr. Med et annuitetslån på 25 år og 7 % rente blir kapitalkostnaden 22,0 mill.kr. pr. år gitt disse forutsetninger.

Alternativt har vi tilbudt oss å bygge og eie den offentlige delen av anlegget og med en langsiktig leiekontrakt på 40 + 20 år til Kristiansand kommune. Som informert om antar vi at privat eie vil medføre høyere kostnader enn vårt anbefalte alternativ. Aquarama AS vil i begge tilfeller være ansvarlig både for å bygge og drive hele anlegget. Det er svært viktig at Aquarama oppleves som ett felles anlegg både i forhold til markedsføring, drift og videre utvikling.

Vi tilbyr et prosjekt basert på "åpen bok" prinsippet. Tilbudt målsum er på 305 mill.kr. med en usikkerhet +/- 15 %. Vi ønsker å utvikle prosjektet videre til et omforent forprosjekt og en endelig målsum. I det videre vil alle anskaffelser foregå etter åpen bok hvor gevinster av lavere innkjøp fører til tilsvarende reduksjon i kostnaden. Motsatt vil høyere kostnader øke kostnaden tilsvarende. Alle innkjøp har et fast påslag på 11 %.

Aquarama AS garanterer minimum 5 mill.kr. i årlig tilskudd fra leieinntektene av de kommersielle arealene til Aquarama bad. Denne garantien gjelder fra det tidspunktet Aquarama bad tas i bruk og uavhengig av om resten av anlegget bygges samtidig eller kommer noe seinere.

Aquarama AS tar ansvaret for driften av Aquarama bad. Det medfører at vi garanterer årlige inntekter (salgsinntekter og billettinntekter ut fra minimum 200.000 besøkende) og kostnadene ved drift av anlegget.

Basert på en netto byggekostnad på 270 mill.kr. og en rente på 7,0 % garanterer Aquarama AS at den årlige kostnaden for Aquarama bad maksimalt vil være 15,4 mill.kr. for kommunen (inkludert kapitalkostnadene). Dersom kapitalkostnadene blir lavere eller høyere pga rentenivå eller endelig investeringskostnad blir den årlige garanterte kostnaden for kommunen korrigert tilsvarende.

Dersom Aquarama drives med bedre netto resultat enn 15,4 mill.kr. vil kommunen få 40 % av dette og Aquarama AS 60 %. Aquarama AS tar uansett ansvaret for eventuelle høyere kostnader enn 15,4 mill.kr. Siden Aquarama AS tar et så stort ansvar mener vi det også er rimelig at vi får en noe større del av merinntektene enn kommunen dersom resultatet blir bedre.

Aquarama AS tilbyr en tilsvarende løsning for idrettshallen. De årlige leie og FDV kostnadene til hallen er beregnet til 9,1 mill.kr. pr 15. mai 2008. Dette er fordelt med 5,5 mill.kr i leiekostnader og 3,6 mill.kr. i FDV kostnader. Aquarama tilbyr seg å ta det fulle ansvaret for utleie og drift av anlegget utenom skolenes bruk (definert som hele anlegget 39 uker i året fra kl. 08:00 – 16:00). Alle inntekter som ikke er knyttet til skolenes bruk i dette tidsrommet fordeles med 70 % på kommunen og 30 % på Aquarama.

Aquarama AS vil være et holdingsselskap for de private eiendomsseksjonene og kontraktspartner mot kommunen. Selskapet vil også ha ansvaret for markedsføring av anlegget. Det tilbys et eget serviceselskap – Aquarama service AS - som har ansvaret for alle driftstjenester (Facility Management). Videre etableres et eget Aquarama bad og idrett AS som kjøper tjenestene. Dette gjøres for å synliggjøre alle kostnadene knyttet til bad og idrett slik at det skal være lett kontrollerbart for kommunen. En slik modell kan velges uavhengig av om kommunen eller Aquarama AS eier svømme- og badeland og idrettshallen.

Alle ansatte i svømmehallen gis tilbud om overføring til Aquarama service AS etter reglene om virksomhetsoverdragelse. De ansatte viderefører sine nåværende rettigheter. De har rett til å velge om de vil være med over i selskapet eller ikke (valgt) og følger de reglene for virksomhetsoverdragelse som er vedtatt i Kristiansand kommune. Det er en klar forutsetning at de ansatte kan arbeid med oppgaver i hele anlegget. Aquarama vil sørge for at de ansatte får opplæring til å håndtere disse oppgavene.

Aquarama AS har inngått intensjonsavtale med First hotell group, som eier/drifter 40 – 50 hoteller i Skandinavia. Videre samarbeider vi med andre eksterne deltakere som sikrer solid erfaring og profesjonalitet:

- Pirbadet i Trondheim, ved direktør og teknisk leder
- Fdv-Consult (badeteknikk og energi)
- Lindebergs Therapiezentrum, München (helse og velvære)
- Arkitektfellesskapet ARK-NET i Kristiansand og KHR arkitekter i København
- PTL v/Jan Willy Føreland som prosjektleder

Vi mener derfor vi kan dokumentere solid kompetanse og gjennomføringsevne. Dersom vi blir foretrukket, tar vi sikte på å inngå kontrakt med Kristiansand kommune innen utgangen av 2008.”

Prosjektgruppens vurdering.

Prosjektgruppens vurdering av tilbudene fremgår av vedlegg 5. I det etterfølgende gjengis bare noen hovedpunkter.

Tildelingskriteriene.

Tildelingskriteriene som er nevnt i konkurransegrunnlagets pkt.4.1 og 4.2 danner grunnlaget for prosjektgruppens vurdering. Det er følgende 4 hovedkriterier i prioritert rekkefølge:

1. Økonomisk bæreevne og driftsmodell. (Vekt 40%)
 - a) Behov for fast offentlig tjenestekjøp.
 - b) Risikoeksponering for kommunen.
 - c) Organisering og driftsmodell.
 - d) Personalpolitikk.

2. Konseptets innholdsmessige attraktivitet. (Vekt 25%)
 - a) Oppfyllelse av kommunens grunnide/prosjektmål.
 - b) Funksjonenes attraktivitet og kapasitet.
 - c) Realisering av synergier mellom funksjonene.
3. Gjennomføringsevne. (Vekt 20%)
 - a) Tilbudt personell.
 - b) Leverandørens/grupperingens relevante referanser.
 - c) Eventuelle avtaler/relasjoner til entreprenører eller underleverandører.
 - d) Forslag til gjennomføringsmodell.
 - e) Fremdriftsplan.
4. Arkitektur, reguleringsplan med videre. (Vekt 15%)
 - a) Utvendig arkitektur/samspill med omgivelser.
 - b) Innvendige løsninger.
 - c) Universell utforming.
 - d) Endringer i reguleringsplan som er positive for senteret.

Tildelingskriteriene er beskrevet i konkurransegrunnlagets pkt. 5.4.1 (vedlegg 1). Det vises til dette dokumentet for en ytterligere beskrivelse av innholdet bak de ulike begrepene.

Forutsetninger for å gjøre tilbudene sammenlignbare.

For å gjøre de to tilbudene sammenlignbare har prosjektgruppen gjort korrigeringer mht tilbydernes økonomiske forutsetninger. Korrigeringene er gjengitt innledningsvis for den enkelte tilbyder. Kalkylene er kvalitetssikret av Rambøll AS (se vedlegg 5). Begge tilbudene baserer seg på åpen-bok-modell. Dette tilsier at investeringskostnadene ikke er bundet på nåværende tidspunkt, men et anslag på endelig pris. Ettersom prosjektet er kommet så kort i prosjekteringen anses dette som en fornuftig modell. Et alternativ er å få inn en totalentreprise nå, men leverandørene vil da prise inn meget høy risiko ettersom man må prosjektere bygget i langt større grad før man vet hva man faktisk skal levere, og dette anses derfor som en langt dyrere modell for kommunen.

Med begrepet åpen-bok-modell menes at partene skal ha full innsyn i alle bestillinger, tilbud og kontrakter. Tjenestekjøp/entrepriser skal være til markedspris, og begge parter kan kreve bestillingen lagt ut i markedet. Alle parter har altså fullt innsyn i prosjektets økonomi til enhver tid. Det skal utarbeides en målpris i fellesskap som partene skal styre etter, og lages regler for håndtering av overskridelser/besparelser.

Vurdering av tilbudene.

Den innbyrdes vurderingen av de to tilbudene fremgår av vedlegg 5, pkt. 7.2 til 7.5.

1. Økonomisk bæreevne og driftsmodell.

God Driv:

I God Drivs tilbud oppgis et anslag for behov for offentlig tjenestekjøp på totalt **19,5 MNOK** for svømmehall og idrettshall. Dette er basert på 300.000 besøkende i svømme-/badeland og en gjennomsnittlig billettpris på kr. 95,-.

Rambøll har utarbeidet en justert kalkyle for å kunne foreta en reell sammenligning av de to tilbudene. Det er foretatt følgende justeringer:

- Gjennomsnittlig billettpris er satt til kr. 85,-(tilsvarende Kruse Smiths tilbud) og antall besøkende er satt til 250.000.
- Det er ikke innarbeidet investeringstilskudd fra Vest-Agder fylkeskommune.
- Det er ikke innarbeidet tippemidler.
- Det er lagt på MVA-belastning på 50 % av det offentlige arealet.

- MVA-belastning berører både investeringskostnader, driftskostnader og driftsinntekter.
- Det er lagt til prisstigning for investeringskostnadene tilsvarende 2,5 % pr. år i 3 år.
- Det er lagt inn bidrag fra skolesvømming utenfor Kr.sand kommune, samt bidrag fra klubbssvømming på samme nivå som dagens regnskapstall viser.
- Det er lagt inn stipulerte inntekter for idrettshallen – disse er lavere for God Driv da gulvflaten er mindre og hallen er mindre tilgjengelig (u.etg. ifht 1. etg).
- Arealprisene for Kruse Smith er benyttet på alle arealene til God Driv da disse anses mer sannsynlige (spesielt da God Driv har et mer komplisert bygg, flere attraksjoner og større vannarealer).
- Det er lagt til en byggekostnad på teknisk areal for God Driv tilsvarende arealprisen for disse arealene i Kruse Smiths tilbud.
- Reguleringskostnad og kostnaden for skillevegg i glass er tatt ut av God Drivs tilbud – dette ligger nå inne i m2 prisen på 55.000,-.
- Det er lagt til byggelånsrenter på 7 % for God Driv.
- Infrastrukturbidraget for God Driv er justert ihht Tangen-planens vilkår.

En slik justering gir behov for offentlig tjenestekjøp på **17,9 MNOK** for svømmehall og **7,5 MNOK** for idrettshall, totalt **25,4 MNOK**. Dette ansees for å være et "worst-case scenario".

Gitt at kommunen går inn på eiersiden i tilbudet fra God Driv og prosjektet mottar spillemidler, full momsrefusjon og kommunen lånefinansierer svømmehall og idrettshall vil kommunens årlige kostnader reduseres fra ca. 25,4 MNOK til ca. **15 MNOK**.

Risikoeksponeringen for kommunen relaterer seg først og fremst til "åpen bok" modellen. Det vil være risiko for at investeringene øker, som igjen vil føre til økt årlig tjenestekjøp fra kommunen. Men med de relativt høye investeringskostnadene som er lagt til grunn i den justerte kalkylen anses det som mer sannsynlig at byggeprisene reduseres enn at de øker.

God Drivs modell legger opp til under-/overskuddsdeling for Badelandsdelen, og det foreligger risiko for større underskuddsdekning og dermed større offentlig tjenestekjøp, basert på kalkylen og estimatet God Driv har levert i sitt tilbud.

Soliditeten i God Driv vurderes som svak med tanke på dagens markedssituasjon, spesielt med tanke på de høye krav til egenkapital ifm lån til investeringer som stilles i dagens marked. Prosjektledelsen ba God Driv spesifikt om en verdijustert balanse, men dette ble ikke levert.

God Driv opprettholder sin 3 måneders klausul om å ensidig kunne trekke seg fra prosjektet inntil 3 mnd etter inngått kontrakt om de ikke skulle lykkes med å få på plass tilfredsstillende samarbeidspartnere til de kommeriselle arealene i prosjektet.

Personalpolitikken ansees som ivaretatt ihht de krav kommunen har satt.

Kruse Smith:

Garanti for offentlig tjenestekjøp fra kommunen til svømmehallen på **15,4 MNOK** v/ 200.000 besøkende, forutsatt bidrag fra Vest Agder Fylkeskommune på 15 MNOK og spillemidler på 20 MNOK. I tillegg vil behovet for offentlig tjenestekjøp knyttet til idrettshallen beløpe seg til **9 MNOK**, til sammen **24,4 MNOK**.

Rambøll har utarbeidet en justert kalkyle for å kunne foreta en reell sammenligning av de to tilbudene. Det er foretatt følgende justeringer:

- Besøktallet er oppjustert fra 200.000 til 250.000.
- Det er ikke innarbeidet investeringstilskudd fra Vest-Agder fylkeskommune.
- Det er ikke innarbeidet tippemidler.

- Det er lagt på MVA-belastning på 50 % av det offentlige arealet.
- MVA-belastning berører både investeringskostnader, driftskostnader og driftsinntekter.
- Det er lagt til prisstigning for investeringskostnadene tilsvarende 2,5 % pr. år i 3 år.
- Det er lagt inn bidrag fra skolesvømming utenfor Kristiansand kommune, samt bidrag fra klubbssvømming på samme nivå som dagens regnskap viser.
- Det er lagt inn stipulerte inntekter for Idrettshallen.
- Redusert driftskostnadene for idrettshallen til tilsvarende nivå for kommunalt anlegg.

Justert for de ovennevnte forhold vil det være et behov for årlig offentlig tjenestekjøp fra kommunen på **16,3 MNOK** for svømmehall, og **3,2 MNOK** for idrettshall, totalt **19,2 MNOK**. Dette ansees for å være et "worst-case scenario".

Gitt at kommunen går inn på eiersiden i tilbudet fra Kruse Smith AS og prosjektet mottar spillemidler, full momsrefusjon og kommunen lånefinansierer svømmehall og idrettshall vil kommunens årlige kostnader reduseres fra ca. 19,2 MNOK til ca. **12,7 MNOK**.

Risikoeksponeringen for kommunen relaterer seg først og fremst til "åpen bok" modellen. Det vil være risiko for at investeringene øker, som igjen vil føre til økt årlig tjenestekjøp fra kommunen. Men med de relativt høye investeringskostnadene som er lagt til grunn i Kruse Smiths tilbud anses det som nevnt mer sannsynlig at byggeprisene reduseres enn at de øker.

Kruse Smith garanterer et sikkert tilskudd fra leieinntektene på de kommersielle arealene på 10% av brutto leieinntekter, minimum 5 MNOK per år. Denne garantien gjelder fra det tidspunktet Aquarama bad tas i bruk og uavhengig av om resten av anlegget bygges samtidig eller kommer senere.

Soliditeten i Kruse Smith og BR Gruppen vurderes sterk.

Kruse Smith har lagt opp til en enkel organisasjons og driftsmodell som fremstår som oversiktlig og robust. Det er tydelige pengestrømmer i modellen, og ingen tvil om inntekts- og kostnadsfordeling.

Personalpolitikken ansees som ivaretatt ihht de krav kommunen har satt.

2. Konseptets innholdsmessige attraktivitet.

God Driv:

Innholdsmessig vurderes kommunenes grunnidè ivaretatt, med funksjoner som understøtter:

- Idrettsaktiviteter
- Undervisning/opplæring
- Forbygging, rehabilitering (folkehelseaspektet)
- Lek i vann
- Velvære og rekreasjon

Konseptet er ikke rendyrket. I tillegg er det flere aspekter, som realisering av foreslått lekeland og barnehage, som er uavklart på dette tidspunkt.

Kruse Smith:

Innholdsmessig vurderes kommunenes grunnidè ivaretatt, med funksjoner som understøtter:

- Idrettsaktiviteter
- Undervisning/opplæring
- Forbygging, rehabilitering (folkehelseaspektet)
- Lek i vann

- Velvære og rekreasjon

Helsekonseptet til Kruse Smith (Lindebergs) ivaretar folkehelseaspektet på en meget god måte. Lindebergs konsept med medisinsk trening og terapi/ rehabilitering, kombinert med Spa-senter og treningssenter betegnes som nyskapende og vil sannsynligvis på sikt skape attraksjonsverdi også utenfor Kristiansandsområdet.

3. Gjennomføringsevne.

God Driv:

God Driv har ikke oppgitt prosjekteringskompetanse for de tekniske fagene – kun foreslått mulige samarbeidspartnere for videre arbeid etter kontraktsinngåelse for noen av fagene. I tilbudet oppgis Nils Tveit arkitekter (badetekniske arkitekter) og A7 arkitekter (bygningssarkitekter) som rådspurt personell og antydte samarbeidspartnere for videre prosess.

God Driv har ingen sterke referanseprosjekter som kan måles mot dette prosjektet.

God Driv har ikke inngått intensjonsavtale med noen entreprenører da de ønsker å stå fritt til å velge mest fordelaktig samarbeidspartner på entreprenørsiden ved prosjektstart.

God Driv må inngå samarbeid og avtaler på alle fagområder i en eventuell realiseringsfase, da de selv ikke er entreprenører eller innehar kompetanse på alle de tekniske fagene eller utførelse av disse i eget selskap. Det blir derfor vanskelig å vurdere hvor solid entreprenøren er på dette tidspunkt.

Anslått fremdrift tilsier oppstart av driften i anlegget til 01.08.2012, forutsatt at det ikke oppstår forsinkelser i reguleringsarbeidet. Dette er ihht kravene i konkurransegrunnlaget og ansees som ivaretatt.

Kruse Smith:

Kruse Smiths team er sterke på byggeteknisk prosjektering og tekniske løsninger for svømmeanlegg. Kruse Smith har knyttet til seg spesialkompetanse i form av egen energirådgiver, KHR Arkitekter, samt badeteknisk kompetanse gjennom samarbeid med Pirbadet i Trondheim.

Kruse Smith kan vise til lang erfaring og har flere referanseprosjekter, sist Sørlandsbadet i Lyngdal.

Kruse Smith er største entreprenør i regionen og vil sannsynligvis forstå mye av byggearbeidet selv. Må innhente kompetanse og inngå avtaler på prosjektering og utførelse av tekniske fag.

Kruse Smith har levert et rendyrket og enhetlig prosjekt, og det er inngått intensjonsavtale med FIRST Hotels og Lindebergs. Lindebergs konsept ansees positivt og i overensstemmelse med kommunenes grunnidé og prosjektmål – det er dog knyttet noe usikkerhet til om hele konseptet kan realiseres. Kruse Smith ser for seg en trinnvis utbygging av helsedelen i prosjektet, og forsikrer at de har andre aktuelle samarbeidspartnere både på hotell og helse/rehabiliteringsdelen av konseptet om man ikke skulle lykkes med de to ovennevnte.

Kruse Smith har levert revidert fremdriftsplan der ny ferdigdato for svømme- og badedel, samt idrettshall og parkeringsareal vil være ferdigstilt våren 2012. Dette med forbehold om at reguleringsprosessen ferdigstilles senest juni 2009, slik som kommunen har skissert. Dette er ihht kravene i konkurransegrunnlaget og ansees som ivaretatt.

4.Arkitektur, reguleringsplan med videre.

God Driv:

Det er positivt med tilbaketrekning av bygningsmassen fra Bystranda.

Badeanleggets arkitektoniske uttrykk oppleves av arkitektene som lite urbant og takets skallformer er oppbrutt flere steder på en uheldig måte grunnet underliggende funksjoner. Arkitektene mener forholdet mellom vestibyleområdet i Bølgen har et uklart forhold til Strandpromenaden, og at en eventuell lekeplass for barnehagen vil forsterke dette.

Hovedplan for idrettshallen i underetasjen gir mindre fleksibilitet ifht bruk av hallen. Det er ikke mulighet for to fullverdige håndballbaner på tvers i denne løsningen grunnet faste tribuner. Det er påpekt utfordringer ifht tilgjengelighet og rømning for publikum og brukere (må rømme med røyken), samt vesentlige øvrige mangler ifht brannteknikk.

Bærekonstruksjoner og tribuneløsning i idrettshallen er problematisk ifht sikt. Stort vannareal og mange aktiviteter i svømme- og badedel virker lite gjennomførbart ift tilgjengelig areal – andel tørrareal må sannsynligvis økes med tilsvarende reduksjon i vannareal.

Generelt er bygget lite fleksibelt ift alternativ bruk av arealene da store deler av bygningsmassen er meget dyp med lite tilgang på dagslys. Det er for eksempel vanskelig å se at arealet avsatt til lekeland kan benyttes til kontorlokaler grunnet lysforholdene.

Forslaget legger vekt på å oppfylle forskriftsmessige energikrav og generelt redusere energiforbruket. Det er dog ikke vist konkrete tiltak for å få dette til. Badeanleggets utforming fremstår mindre egnet til å redusere glassareal og derigjennom energiforbruk.

Badeland er senket ifht garderober og svømmehall, og idrettshall er lagt i underetasjen – dette gjør forslaget problematisk ifht universell tilgjengelighet.

Forslaget ligger reguleringsmessig innenfor mandatet fra Kommunalutvalget (30.000m²). Positivt med mangfoldig offentlig tilgjengelig tilbud, men det betydelige arealet avsatt til forretninger på gateplan utfordrer gjeldende reguleringsplan på en negativ måte. Stort forretnings- og kontorareal vil virke trafikkgenererende, og anlegget som helhet vil generere trafikk hele døgnet.

Kruse Smith:

Prosjektet gir et godt potensial for byplanmessig tilpasning til Kvadraturen, strandpromenaden og omkringliggende gateløp. Anlegget er todelt med klar deling mellom svømme-/ badedel og de kommersielle arealene (inkludert idrettshall) samtidig som anlegget oppleves enhetlig i utforming.

Bygningsmassen mot Østre Strandgate er trukket tilbake i øverste etasje, dette oppleves positivt og er med å bryte opp og minske voluminstrykk. Takkonstruksjonene i Kruse Smiths prosjekt er enklere og rimeligere å lage enn hos God Driv.

Innvendige løsninger oppleves som åpne og gode. Kvartalsbebyggelsen mot Østre Strandgate har en generell bygningsstruktur med gode dagslysforhold og dermed høy grad av fleksibilitet ifht bruk.

Idrettshallen fremstår med god fleksibilitet – mulighet for to treningshaller, og har god tilgjengelighet. Bæresystemet i hallen gir ingen problemer ifht sikt.

God vestibyleløsning, naturlig forlengelse av Strandpromenaden. Hovedgrep for brannteknikk kan gjennomføres på en enkel måte. Rømning fra idrettshall er god med rømning ned og ut. Generelt må rømningskapasitet og – løsninger forbedres.

Tilbyder har en intensjon om å oppfylle forskriftenes krav og redusere energiforbruket. Bygningskroppen har en form og et uttrykk som gjør den robust ifht fremtidige justeringer av størrelse på glassarealer og derigjennom energiforbruk. Kruse Smith har engasjert egen energirådgiver som bistår i dette arbeidet. Man ser på energikostnadene i et levetidsperspektiv der man vurderer investeringene i energieffektive løsninger opp mot driftskostnadene i byggets levetid for å sikre en optimal energiplanlegging.

Med badeanlegg på ett plan og idrettshall på gateplan er anlegget lett å tilpasse universell tilgjengelighet.

Forslaget fra Kruse Smith ligger reguleringsmessig innenfor mandatet fra Kommunalutvalget (30.000m²) og har totalt sett et mindre fotavtrykk enn forslaget fra God Driv.

Valg av tilbyder.

Resultatet av vurderingen kan oppsummeres slik:

<i>Tildelingskriterie</i>	<i>God Driv AS</i>	<i>Kruse Smith AS</i>
Økonomisk bæreevne og driftsmodell	2,8	4,5
Konseptets innholdsmessige attraktivitet	2,3	4,0
Gjennomføringsevne	2,4	4,4
Arkitektur, reguleringsplan med videre	2,2	3,8

Hovedkonklusjonen er oppsummert i vedlegg 5, pkt.8 som lyder slik:

"Bedømmelseskomiteens faggrupper har arbeidet med vurdering og evaluering av de to tilbudene underveis i forhandlingsrundene. Basert på endelig innlevert tilbud, datert 30.09.2008, har bedømmelseskomiteen kommet frem til sin anbefaling til innstilling av tilbyder (dokumentert ved denne rapporten).

Samlet poengscore gir følgende resultat:

Total vektet poengscore for God Driv gir: 2,5

Total vektet poengscore for Kruse Smith gir: 4,3

Bedømmelseskomiteen vurderer Kruse Smiths tilbud som det sterkeste og anbefaler Styringsgruppen å innstille Kruse Smith til videre kontraktsforhandlinger og prosjektutvikling."

Styringsgruppen ga sin tilslutning til denne anbefalingen i møtet 06.10. og rådmannen orienterte kommunalutvalget 07.10.08 om administrasjonens valg.

Kommunalt referanseprosjekt.

Hensikten med å lage en kalkyle for et alternativt anlegg er å gi et grunnlag for å vurdere om man skal inngå avtale med en privat partner og være et referansepunkt i de videre forhandlingene. Dersom bystyret av ulike grunner ikke ønsker å realisere prosjektet, må kommunen vurdere å realisere et alternativt anlegg i egen regi.

Et rent kommunalt prosjekt vil kunne inneholde minstekravene, slik de er beskrevet i konkurransegrunnlaget, men i tillegg de fasilitetene som kan gi størst mulig nytteverdi for kommunen og brukerne (både mtp økonomi/lønnsomhet og helseperspektivet).

Rambøll har fått i oppdrag å utarbeide forslag til kalkyle/ driftsbudsjett for et anlegg i kommunal regi. Spesielt skulle man se på etterspørselsiden og sette opp forslag til attraksjoner man anså nødvendig for å øke besøkstallet. Det vises til dette notatet som følger som trykt vedlegg. I det etterfølgende gis bare en kort oppsummering av investeringskostnad og årlig kostnad for kommunen. Det vises for øvrig til vedlegg 4.

Samlet utgjør investeringskostnaden i underkant av 270 MNOK for svømme-/badedel inkl. treningssenter og for idrettshallen ca. 86 MNOK. Til sammen 356 MNOK. Inkludert prisstigning vil beløpet utgjøre ca. 382 MNOK. Det er inkludert 30 MNOK i spillemidler. Alle tall eks mva.

Et slikt anlegg vil også måtte etablere nødvendige parkeringsplasser. Det er lagt til grunn 200 parkeringsplasser som er kostnadsberegnet til ca. 50 MNOK, inkludert prisstigning i underkant av 54 MNOK eks mva.

Ved et alternativt anlegg i kommunal regi må det således påregnes investeringer i størrelsesorden 436 MNOK inkl. prisstigning, eks mva.

De årlige kostnadene er beregnet til 19,3 MNOK inkludert 50% mva. Dersom det forutsettes fullt fritak for mva vil den årlige kostnaden bli redusert til ca. 17,3 MNOK.

I det alternative anlegget er det estimert 200.000 besøkende og gjennomsnittlig billettpris på 70,- kr. Det er 50.000 færre besøkende og 15 kr lavere billettpris enn lagt til grunn i de private alternativene.

Videre arbeid.

Fremdrift.

Det vedtatte konkurransegrunnlaget forutsetter at aktivitetssenteret skal være i drift fra 01.08.2012. For at dette skal kunne oppnås betinger det at både den administrative og politiske ledelsen må ha et klart eierskap til prosjektet og at det kommer til uttrykk ved en løsningsorientert holdning når de ulike konfliktene oppstår. Arbeidet med fremdriftsplanen er ennå ikke ferdig. Det gjenstår bl.a. å inngå fremdriftsavtale for arbeidet med reguleringsplanen mellom Kruse Smith AS og teknisk sektor v/plan- og bygningsetaten. Det arbeides for tiden etter følgende fremdriftsplan:

Aktivitet	Dato
Formell "overtakelse" av bygget (svømmehall og idrettshall)	01.08.2012
Testperiode drift av offentlige arealer	01.05. - 31.07.2012
Byggeperiode	01.03.2010 - 01.05.2012
Riving eksisterende bygningsmasse	11.01. – 26.02.2012
Alternativt tilbud for svømming er avklart	04.01.2010
Rammesøknad behandles og godkjennes	19.10.2009 – 04.01.2010
Endelig forprosjekt foreligger	15.10.2009
Bystyret har behandlet reguleringsplanen	15.10.2009
BUS har 2.gangsbehandlet reguleringsplanen	01.10.2009
BUS har 1.gangsbehandlet reguleringsplanen	01.06.2009
KU har godkjent avtalen med tilbyder	31.12.2008
Bystyret velger tilbyder	03.12.2008

Reguleringsplan.

Kristiansand Eiendom har satt igang arbeidet med å revidere gjeldende plan slik at den hjemler en utbygging som rådmannen her anbefaler. Dette arbeidet videreføres nå av Kruse Smith AS.

Tilbudet fra Kruse Smith AS innebærer et samlet BRA på ca. 28.500 kvm, mens gjeldende reguleringsplan muliggjør 16.000 kvm BRA. Det er spesielt hotell og medisinsk helsesenter/SPA /treningssenter som resulterer i et økt arealbehov. Tilbudet ligger imidlertid innenfor de rammer som kommunalutvalget signaliserte etter den felles orienteringen som ble gitt for formannskapet og byutviklingsstyret. I det videre arbeidet med reguleringsplanen vil konsekvensene av økt byggevolum bli belyst. Det gjelder spesielt mht formål, trafikk, høyder og forholdet til Bystranda. Hvordan partene skal håndtere den reguleringsmessige risikoen vil bli innarbeidet i avtalen.

Svømmeopplæring i byggeperioden.

Et viktig forutsetning fra bystyret (sak 140/06) er at svømmetilbudet under byggeperioden må avklares. Det vises til pkt.3 i bystyrets vedtak i nevnte sak:

Pkt.3: "Bystyret forutsetter også at det før rammetillatelse foreligger plan for alternativ innendørs svømming og svømmeopplæring i byggeperioden og at det er alternative ordninger etablert ved byggestart.." (enst)

Arbeidet med en slik plan samt besørge at nødvendige avtaler er inngått, vil idrettssjefen ivareta.

Avtale mellom kommunen og Kruse Smith AS.

Det er innledet forhandlinger mellom tilbyder og kommunen for å avtalefeste tilbyders tilbud. Utgangspunktet for forhandlingen er kommunens konkurransegrunnlag og tilbudet fra Kruse Smith. Det er en rekke forhold som må diskuteres og nedfelles i en slik avtale for at begge parter interesser skal bli ivaretatt på en tilfredsstillende måte. Det blir omfattende forhandlinger fordi det er et komplisert bygg, men også fordi man skal forhandle om et tjenestekjøp og premisser for et langsiktig samarbeid mellom partene.

Tilbyders vedståelsesfrist er ut dette kalenderåret. Innen den tid må partene ha kommet så langt i forhandlingene at det kan inngås en avtale. Da bystyret behandlet sak 113/07 og vedtok føringer for konkurransegrunnlaget fikk også kommunalutvalget myndighet til å inngå avtale med private partnere om samarbeid, investering og drift innenfor de rammer bystyret fastsatte i handlingsprogrammet 2008-2010. Det anbefales at bystyret gir kommunalutvalget en ny fullmakt til å godkjenne avtalen.

Forutsetningen for en slik fullmakt er at kommunalutvalget påser at avtalen ivaretar konkurransegrunnlagets krav og at tilbudet fra Kruse Smith AS sikres både mht pris og kvalitet.

Det er en krevende tid å forhandle i fordi finanskrisen gjør finansiering av denne typen prosjekter svært vanskelig akkurat nå. Denne risikoen må håndteres i kontrakten, og hvis det ikke er tilgjengelig kapital i markedet må det kunne representere en hevingsgrunn.

På den annen side gjør endringen som har vært i byggemarkedet at det kan bli lettere å få kvalifiserte fagfolk og gode priser når vi ser frem mot byggestart. Rådmannen anbefaler derfor at det legges til grunn en "åpen bok – modell" for avtalen. Med begrepet åpen-bok-modell menes at partene skal ha full innsyn i alle bestillinger, tilbud og kontrakter. Tjenestekjøp/entrepriser skal være til markedspris, og begge parter kan kreve bestillingen lagt ut i markedet. Alle parter har altså fullt innsyn i prosjektets økonomi til enhver tid. Det

skal utarbeides en målpris i fellesskap som partene skal styre etter, og lages regler for håndtering av overskridelser/besparelser. Rådmannen mener det er sannsynlig at denne modellen vil sikre kommunen en bedre pris enn en fiksert pris på dette tidspunkt vil gjøre, selv om det kan representere en risiko.

I rådmannens forslag til HP 2009-2012 er det innarbeidet ca. 15 MNOK til årlig tjenestekjøp fra 2012, mens tilbudet fra Kruse Smith AS lyder på 24,4 MNOK. Dette beløpet har så Rambøll kvalitetssikret og konkludert med at 19,2 MNOK ansees for å være et "worst-case scenario". I avtalen må dette tydeliggjøres.

Et annet sentralt punkt er hvordan vi ivaretar at det endelige bygge-prosjektet får en løsning som samsvarer med tilbudet. Det gjelder både fysisk utforming, konseptets innhold og økonomiske forpliktelser. Videre at bygget – både utvendig og innvendig – i hele driftsperioden opprettholder en på forhånd avtalt standard.

Konkurransen forutsetter at det blir en virksomhetsoverføring for de ansatte som i dag arbeider i svømmehallen. Avtalen må følge opp de føringer som er nedfelt i konkurransegrunnlagets pkt.2.2. Tidspunkt fra når overføringen finner sted og når valgretten opphører må tydeliggjøres i avtalen.

Idrettstilbud til svømming, stup osv som fremgår av konkurransegrunnlaget skal sikres. Det samme gjelder idrettshallkapasitet tilsvarende det fylkeskommunen trenger for gymnastikk.

Kommunelutvalget for fullmakt til å inngå en avtale som bygger på et tjenestekjøp. Dette har vært utgangspunktet i konkurransegrunnlaget og anses å gi kommunen minst risiko og størst handlefrihet. Det er imidlertid slik at kommunalt eierskap eller medeierskap kan bedre økonomien i prosjektet ved at det blir mulig å få tilskudd av spillemidler, minimalisering av mva og lavere finanskostnader. Gitt at kommunen går inn på eiersiden i tilbudet fra Kruse Smith AS og prosjektet mottar spillemidler, full momsrefusjon og kommunen lånefinansierer svømmehall og idrettshall vil kommunens årlige kostnader kunne reduseres fra ca. 19,2 til ca. 12,7 MNOK. Dersom kommunen skal gå inn på eiersiden skal besparelsene i prosjektet fullt ut komme kommunen til gode i form av lavere utgifter. Dersom prosjektøkonomi og risiko tilsier at kommunen bør inn på eiersiden, må saken forelegges bystyret på nytt.

Uansett løsning så forutsettes det at kommunen sikres en posisjon i det selskapet som skal bestille servicefunksjoner for hele byggkomplekset (såkalte Facility Management tjenester).

Det har vært en klar forutsetning at kommunen skal opprettholde eierskapet til Marinetomta. Konkurransegrunnlaget forutsetter at tilbyder skal feste eiendommen og festeavgiften skal differensieres mellom bygg av såkalt formålsskarakter (svømmehall og idrettshall med nødvendige fasiliteter) og de kommersielle arealene. Avtalen må avklare varigheten av festeforholdet, hvordan festeavgiften skal justeres over tid og inneholde formuleringer som avklarer hvordan en evt. innløsning av bygg skal verdsettes. Rådmannen anbefaler at avtalen kun muliggjør feste av tomta og at fester ikke skal ha innløsningsrett.

Arbeidet fremover vil avklare om det reguleringsmessig vil kunne godkjennes en plan som muliggjør realiseringen av det anbefalte tilbudet. Parallelt med dette vil partene i fellesskap videreutvikle tilbudet fra å være et tilnærmet skisseprosjekt til et forprosjekt. Dette arbeidet innebærer således en rekke usikkerheter og ansvaret for å håndtere ulik risiko må fordeles og innarbeides i avtalen. Kommunen vil måtte akseptere at hvis det arealet som reguleringsplanen tillater bygget blir vesentlig mindre enn det som fremgår av tilbudet fra Kruse Smith AS, vil tilbyder ha rett til å heve avtalen.

Ved utforming av alle avtaler må en formulere "kjøreregler" for partene dersom noe går galt, om det skjer vesentlige endringer i eierskap eller andre forhold inntreffer som gjør at inngåtte forpliktelser kan bli misligholdt. Slike forhold vil også måtte avklares i denne avtalen.

Oppsummert kan kommunalutvalget inngå kontrakt med Kruse Smith AS innenfor følgende rammer:

1. De ansattes forhold sikres ved at reglene for virksomhetsoverdragelse følges og de ansatte får rett til å reservere seg mot overgang til de nye selskapet.
2. Idrettstilbud slik det fremgår av konkurransegrunnlaget skal sikres.
3. Avtalen bygger på prinsippet om kommunalt tjenestekjøp.
4. Kommunens tjenestekjøp skal maksimalt koste 19,2 MNOK korrigert for endringer i pris og renter.
5. Kommunen skal ha rett til å eie helt eller delvis de seksjoner som brukes til aktiviteter som kommunen helt eller delvis finansierer. Hvis kommunen skal inn på eiersiden i prosjektet skal økonomiske fordeler ved dette i sin helhet tilfalle kommunen.
6. Bystyret skal behandle eventuelt eierskap i egen sak på et senere tidspunkt.
7. Kontrakt inngås etter prinsippet om "åpen bok".
8. Det er viktig for begge parter at prosjektet får en økonomisk sikkerhet. Dette kan muliggjøres bl.a. ved en gradvis etablering av de ulike kommersielle funksjonene. Endelig frist for at konseptet er gjennomført settes til 5 år fra svømmehall/idrettshall er ferdigstillet.
9. Kommunen aksepterer at Kruse Smith AS kan heve avtalen hvis reguleringsplanen tillater vesentlig mindre byggevolum enn det som forutsettes i tilbudet fra Kruse Smith AS. Det samme gjelder dersom lånemarkedet vanskeliggjør finansiering (jfr. dagens finanskrisen).
10. Marinetomta kan kun festes bort og fester skal ikke ha innløsningsrett.
11. Det må være tydelige regler som håndterer risiko og partenes evt. utreden av avtalen
12. Avtale skal inngås senest 31.12.2008.

Forholdet til Vest-Agder Fylkeskommune.

Aktivitetssenteret skal muliggjøre et tjenestekjøp for fylkeskommunen. Det gjelder både for håndballhallen, svømmehallen og et frisklivssenter. Det er inngått en avtale som omhandler tilgang til lokaler for kroppsøvingsundervisning. Likeledes er det inngått en avtale om et frisklivssenter. Begge avtalene ble inngått i 2006 og har relasjon til det daværende prosjektet. Disse avtalene må nå reforhandles slik at de tilpasses dette prosjektet. Fylkeskommunens eiendom i Østre Strandgate må for øvrig også fristilles til dette prosjektet. Disse forholdene må nå avklares før en kommer for langt i prosjektet.

Separat stupebasseng.

Rådmannen viser til det som er sagt innledningsvis om dette under konkurransegrunnlaget. Dersom bystyret vil ha et eget stupebasseng må det nå komme klart frem i vedtaket. Et slikt krav vil påvirke det videre arbeidet med reguleringsplanen og arbeidet med forprosjektet. Rådmannen vil ikke anbefale et separat stupebasseng sett i lys av merkostnadene for kommunen og at attraktiviteten til senteret svekkes.

Konklusjon.

Grunnideen med prosjektet synes best ivaretatt ved tilbudet gitt av Kruse Smith AS. Det anbefales at bystyret gir kommunalutvalget fullmakt til å inngå kontrakt med Kruse Smith AS innenfor de rammene denne saken trekker opp.

Dersom forhandlingene ikke fører frem, vil rådmannen anbefale at prosjektet videreføres i kommunal regi. Rådmannen vil da fremme en ny sak for bystyret med forslag til hvordan behovet for svømme- og idrettsanlegg bør løses.

Det samme gjelder dersom reguleringsmyndigheten ikke godkjenner nødvendige endringer i reguleringsplanen slik at konseptet "Aquarama" ikke lar seg realisere.

Det ansees ikke hensiktsmessig å innlede forhandlinger med God Driv AS. Dette tilbudet er mer komplisert enn tilbudet fra Kruse Smith og tilbyders gjennomføringsevne synes klart svakere. God Driv AS har opprettholdt en klausul om ensidig å kunne trekke seg fra prosjektet i inntil 3 måneder etter inngått kontrakt med kommunen om selskapet ikke lykkes med å få på plass tilfredstillende samarbeidspartnere til de kommersielle arealene.

Sak 191/08: Rushtidsavgift

Vedlegg

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Uttalelse fra Songdalen kommune 29.10.08

Uttalelse fra Lillesand kommune

ATP-protokoll

Uttalelse fra Aust-Agder fylkesting

Rushtidsavgift

ATP - Svar på betenkning fra Aa. Danielsen

Betenkning fra Aage Danielsen

Uttalelse - Hellemyr Vel

Uttalelse - Syklistenens Landsforening

Uttalelse - Grønn Hverdag og Naturvernforbundet

Uttalelse - Rom Eiendom

Uttalelse - Norges Taxiforbund

Uttalelse - Transportbedriftenens Landsforening

Uttalelse - Norges Lastebileierforbund

Uttalelse - LO

Uttalelse - Næringsforeningen fagrådet

Uttalelse - Næringsforeningen i Kristiansandsregionen

Uttalelse - NHO

Uttalelse - Agder kollektivtrafikk

Uttalelse - Rådet for funksjonshemmede

Uttalelse - Parkeringsselskapet

Uttalelse - Kristiansand Bompengeselskap

Uttalelse - Statens vegvesen

Uttalelse - Fylkesmannen i Vest-Agder

Uttalelse - Vennesla kommunestyre

Uttalelse - Søgne kommune

Uttalelse - Birkenes kommunestyre

ATP saksframstilling

Rushtidsrapport endelig 27.08.08

Brev fra samferdselsministeren

Dato: 07.11.08
Saksnr.: 200814479-1
Arkivkode E: 231
Saksbehandler: Hilde Gulbrandsen

Saksgang

Byutviklingsstyret
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

20.11.2008
26.11.2008
03.12.2008

Rushtidsavgift - utredning

Sammendrag:

Saken gjelder utredning om eventuell innføring av rushtidsavgift fra 2011, sammenhengen med belønningsordningen for bedre kollektivtransport og kommunens premisser for videre arbeid.

Med bakgrunn i den dialogen som har vært med samferdselsdepartementet og de muligheter en ser for å få til en samordnet løsning for samferdsel i Kristiansandsregionen, inkludert samferdselspakke 2 og belønningsmidler til kollektivtrafikk, anbefaler rådmannen at bystyret fattet et intensjonsvedtak om innføring av rushtidsavgift fra 2011 eller andre tiltak med tilsvarende effekt. Forslag til vedtak er i tråd med vedtak i ATP-utvalget 07.11.08.

Rådmannen forutsetter at konseptvalgutredningen med KS1 ikke forsinkes framdriften for E39, og anbefaler at bystyret understreker betydningen av at E39 vestover kommer inn på sikker plass i Nasjonal transportplan 2010-2019. Overfor departementet er det gjort klart at samferdselspakkens fase 2 med bygging av E39 er bærebjelken for den koordinerte lokale samferdselssatsingen.

Videre forutsetter rådmannen at konseptvalgutredningen med KS1 igangsettes umiddelbart og at det i tillegg til E39 og eventuell rushtidsavgift også vurderes andre tiltak for å redusere køproblemene og bidra til å løse miljøutfordringene.

Bystyrets vedtaket bør være tydelig med hensyn til Kristiansand kommunes forutsetninger for innføring av en eventuell rushtidsavgift. Dette bør etter rådmannens vurdering være at

- E39 kommer inn på sikker plass i Nasjonal transportplan 2010-2019. Foreløpige analyser viser at rushtidsavgift ikke fjerner behovet for økt kapasitet på gjennomfartsåren. Bystyret bør gi sin tilslutning til departementets ønske om konseptvalgutredning og forutsette en rask gjennomføring av denne.
- Lokal medvirkning i konseptvalgutredning for E39 må ivaretas. ATP-utvalget har i sitt vedtak forutsatt at utvalget skal være referansegruppe. I tillegg forutsetter rådmannen at den etablerte Samordningsgruppen, men representanter fra vegvesenet, fylkeskommunen og Kristiansand kommune får en rolle i arbeidet.

- En forpliktende 4-årig avtale med staten om belønningsmidler som sikrer forutsigbarhet for kollektivtransporten, i tråd med drøfting i møte med statssekretær Lahnstein 13.10.08. Møtet er referert ovenfor.

Forslag til vedtak er i samsvar med vedtak i ATP-utvalget 07.11.08.

Forslag til vedtak:

1. Bystyret gir sin tilslutning til at det startes arbeid med konseptvalgutredning (KVU) og kvalitetssikring (KS 1) i statlig regi av Samferdselspakke fase 2 (E39, videreføring av myk pakke med mer) inklusiv bl.a. nærmere utredning av rushtidsavgift og alternative trafikkbegrensende tiltak fra 2011.
2. E39 fra Kristiansand sentrum til Søgne grense må inn på sikker plass i NTP 2010 – 2019.
3. ATP – utvalget må være referansegruppe i arbeidet med konseptvalgutredningen.
4. Videre utredning som nevnt i pkt.1 gjennomføres bl.a. med sikte på innføring av rushtidsavgift i morgenrushet eller eventuelle andre tiltak som gir tilsvarende effekt.
5. Det forutsettes at merinntektene fra en evt. rushtidsavgift benyttes til å forbedre kollektivtilbudet betydelig og redusere billettprisene. Endelig behandling av forslaget om rushtidsavgift skjer i 2010.
6. Det er en forutsetning at det inngås avtale med staten av minst 4 årig varighet hvor staten forplikter seg til å gi regionen betydelig mer i belønningsmidler enn i dag for å bidra til å bygge ut nødvendig infrastruktur og for å styrke kollektivtilbudet.
7. Det vurderes å gi rabatt til de som rammes hardest, for eksempel ved å sette et tak på en rushtidspassering pr døgn.

Tor Sommerseth
Rådmann

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Trykte vedlegg:

Brev fra Samferdselsministeren datert 3.4.2008
Saksfremstilling til ATP-utvalget 07.11.08
Protokoll fra ATP-utvalget 07.11.08
Rushtidsavgift i Kristiansand, Urbanet Analyse 26.8.08
Høringsuttalelser til Urbanets rapport
Betenkning fra Aage Danielsen med ATP-sekretariatets tilsva

Utrykte vedlegg: Ingen

Bakgrunn for saken:

Saken gjelder utredning om eventuell innføring av rushtidsavgift fra 2011, sammenhengen med belønningsordningen for bedre kollektivtransport og kommunens premisser for videre arbeid.

Bakgrunn for saken består av utredning om rushtidsavgift, brev fra Samferdselsministeren om belønningsordningen og restriktive tiltak, saksframstilling og protokoll fra ATP-utvalget, innkomne merknader til rushtidsutredningen og opplysninger om ønsket prosess framkommet i møte mellom representanter for ATP-utvalget, kommunen og Samferdselsdepartementet.

Rushtidsutredningen ble utført på oppdrag fra ATP-sekretariatet med utgangspunkt i Samferdselsministerens understreking av at restriktive tiltak mot bilbruk vil være en forutsetning for tildeling av belønningsmidler fra og med 2009. Ministerens krav framkommer av vedlagte brev datert 03.04.08.

Urbanets analyse viser 2 alternative innretninger av en mulig rushtidsavgift og anbefaler en løsning med bortfall av rabatt på bompengene i morgenrushet kombinert med 10 kroner i rushtidsavgift i samme periode. Utredningen inneholder også resultatene av en spørreundersøkelse, som blant annet viser andel som forsinkes av kø og betalingsvillighet. Utredningen følger saken som trykt vedlegg.

13.10.08 møtte en delegasjon fra ATP – utvalget, inkludert representanter fra Kristiansand representanter fra Samferdselsdepartementet og Vegdirektoratet ledet av statssekretær Erik Lahnstein. Hensikten med møtet var å avklare den videre behandling av rushtidssaken, og innholdet i en avtale med departementet om denne saken.

Departementet konkluderte med at det ønsker at det gjennomføres en konseptvalgutredning (KVU) med påfølgende kvalitetssikring (KS1) for Samferdselspakke fase 2 (E39, videreføring av myk pakke med mer) i statlig regi inklusiv nærmere utredning av rushtidsavgift og alternative trafikkbegrensende tiltak. Denne vil foreligge i 2010. Det er derfor ikke aktuelt å ta endelig stilling til spørsmålet om rushtidsavgift før denne utredningen foreligger i 2010. En eventuell rushtidsavgift kan derfor ikke innføres før i 2011.

Departementet har klart signalisert at et prinsippvedtak om rushtidsavgift vil veie tungt og positivt ved tildeling av belønningsmidler. Rammen er betydelig økt i 2009. Dersom det lokalt fattes vedtak om videre utredning med sikte på innføring av rushtidsavgift eller andre tiltak som gir tilsvarende effekt er departementet villig til å inngå en 4 årig avtale med Kristiansandsregionen som innebærer vesentlig økt belønningsmidler fra 2009. Et krav om 50 – 60 mill kr pr år ble av statssekretæren karakterisert for å "ligge på et realistisk nivå".

Etter møtet vurderer rådmannen at det ikke under noen omstendighet er aktuelt å innføre en rushtidsavgift før 2011.

Fra lokalt hold er dette et gunstig tidspunkt fordi nye kontrakter mellom kollektivselskapet og transportører gjøres gjeldene fra 01.01.2011. Tidspunktet er derfor gunstig med sikte på å levere et bedre busstilbud som kompensasjon for økte utgifter til bilbruk.

Høringsuttalelser

Det er kommet inn totalt 22 uttalelser til ATP-sekretariatet i forbindelse med høring forut for behandling i ATP-utvalget. Rådmannen har ikke funnet behov for ytterligere høring. Nedenfor refereres uttalelsene. Det er lagt vekt på momenter som er mest relevant for videre vurdering av rushtidsavgift og på merknader som gjelder innretning av en eventuell avgift. For fullstendig oversikt over uttalelsene, se trykte vedlegg, inkludert saksframstilling til ATP-utvalget med sammendrag og kommentarer.

Høringsinstans	Merknader
Aust-Agder Fylkesting	- Støtter innføring av rushtidsavgift - Ønsker rabatt for familier med barnehagebarn - Merinntektene bør brukes til bedre og billigere kollektivtilbud - Forutsetter betydelig mer belønningsmidler
Birkenes kommune, kommunestyret	- Birkenes kommunestyre sier nei til prinsippvedtak om innføring av rushtidsavgift.
Lillesand kommune, bystyret	- Er imot rushtidsavgift men anbefaler at Kristiansand fatter prinsippvedtak om videre utredning av forslag til bedre kollektivtilbud . Påpeker miljøutfordringer.
Songdalen kommune, kommunestyret	- Anbefaler at Kristiansand fatter prinsippvedtak om utredning av rushtidsavgift med tanke på endelig behandling i 2010 og innføring i 2011. - Rushtidsutredningen legges til grunn - Det vurderes rabatt for de hardest rammede - Forutsettes at merinntekter nyttes til bedre kollektivtilbud, som gjennomføres senest samtidig med rushtidsavgiften. - Forutsetter at staten bidrar med betydelig mer belønningsmidler - Anbefaler at det startes KVVU for fase 2 i Samferdselspakken, inkludert nærmere utredning av rushtidsavgift og alternative trafikkbegrensende tiltak. - Mener fase 2 i Samferdselspakken, Gartnerløkka – Søgne grense må inn på sikker plass i NTP 2010-2019.
Søgne kommune, kommunestyret	- Anbefaler at Kristiansand fatter prinsippvedtak om videre utredning av rushtidstiltak med sikte på eventuell innføring i 2011. - Søgne vil ta endelig stilling når utredninger foreligger. - Forutsetninger er - o Belønningsmidler i størrelsesorden 60 mill/år fra 2009 - o Belønningsmidler nyttes til bedre kollektivtilbud og miljøvennlig transport - o Tilstrekkelig nye bussanlegg i Søgne finansieres av belønningsmidler - o Styrket kollektivtrafikk i Søgne - o KVVU må utrede også andre alternativer - o Fase 2 i Samferdselspakken, Gartnerløkka – Søgne grense må inn på sikker plass i NTP 2010 – 2019.
Vennesla kommune, kommunestyret	- Anbefaler at Kristiansand fatter prinsippvedtak om utredning av rushtidsavgift med tanke på endelig behandling i 2010 og innføring i 2011. - Rushtidsutredningen legges til grunn - Det vurderes rabatt for de hardest rammede - Forutsettes at merinntekter nyttes til bedre kollektivtilbud, som gjennomføres senest samtidig med rushtidsavgiften. - Forutsetter at staten bidrar med betydelig mer belønningsmidler
Fylkesmannen i Vest-Agder	- Gir Kristiansand råd om å prøve rushtidsavgift som et virkemiddel for å redusere bilbruken og øke satsingen på kollektivtrafikken. - Mener det er viktig at inntektene fra rushtidsavgiften og belønningsmidlene går til å forbedre kollektivtilbudet vesentlig og senke bilettprisene betydelig, senest samtidig med at rushtidsavgift innføres.
Statens vegvesen	- Mener innføring av rushtidsavgift med forutgående styrking av kollektivtransporten og som en del av en helhetlig pakke vil være et viktig grep i tråd med forslag til NTP 2010-2019. - Omtaler formelle forhold, blant annet til vegloven og KVVU. - Mener det er uheldig om kommunen nå fatter vedtak om

	rushtidsavgift som begrenser mullighetsrommet for oppfølgende tiltak i etterkant av KVVU-arbeidet.
Kristiansand bompengeselskap	- Påpeker praktiske utfordringer med takster som varierer over tid
Kristiansand parkeringsselskap	- Mener mindre biltrafikk vil bedre fremkommelighet og tilgjengelighet i Kvadraturen, samt dempe behovet for å utvide parkeringstilbudet. - Mener rushtidsavgift samlet sett har liten betydning for korttidsparkering, men mener det er usikkerhet knyttet til dette. - Påpeker muligheten for omfordeling av handel, med en usikker effekt på trafikk og miljø. - Påpeker at langtidsparkering svekkes og påvirket parkeringsselskapets inntekter, men at en vridning fra lang til kort tid er i tråd med overordnede føringer.
Rådet for funksjonshemmede	- Påpeker behovet for universell utforming i kollektivsystemet, mangler i dagens system og antidiskrimineringsloven som vil gjelde fra 2009. - Ber om tilgjengelige busser i et forutsigbart system.
Agder Kollektivtrafikk	- Mener er rushtidsavgift vil bidra til at AKT i større grad kan nå mål om økt antall reisende med kollektivtransport - Presiserer at rutetilbud presentert i rushtidsutredningen er en skisse til mulig løsning. - Anbefaler en helhetlig kollektivsatsing der økt etterspørsel som følge av rushtidsavgiften skal dekkes først. - Påpeker følgende utfordringer: - o Det er komplisert og kostbart å gjøre vesentlige endringer mot slutten av en kontraktperiode. Dagens kontrakt med AS Bussen løper ut 31.12.2010. - o Manglende finansiering av dagens rutetilbud - o Tilrettelegging av holdelasser og gater for større og flere busser - o Behov for økt bemanning og mer materiell - o Behov for langsiktighet, administrasjon av rushtidsinntektene og risikofordeling
NHO	- Ser positivt på at Kristiansand vurderer innføring av rushtidsavgift, men forutsetter at avgiften innføres parallelt med en radikal styrking av kollektivtilbudet i regionen. I tillegg er det helt nødvendig at avgiften bidrar til nødvendig fortgang i samferdselsprosjekter i regionen som næringslivet er helt avhengig av. - Har en klar forventning om at E39 Gartnerløkka – Søgne grense kommer inn på sikker plass i NTP allerede i 2010 - 2013. - Viser til regionens og egne medlemmers behov og utvikling.
Næringsforeningen	- Mener rushtidsavgift er en kostbar ordning for publikum - Er usikre på resultatene - Er kritisk til endringer i forhold til bompengetakster i vedtatt samferdselspakke - Mener det finnes alternativer som båt, tog, leddbusser, park&ride, monorail
Næringsforeningens fagråd for Infrastruktur og Byplan	- Fastholder Næringsforeningens holdning, men ønsker å utdype noen momenter: - o Mener rushtidsutredningen ikke svarer på hva vi får igjen for avgiften og mener saken må utsettes for ytterligere utredning - o Trafikale forhold i sentrum må utbedres som et strakstiltak - o Nedtrapping av antall parkeringsplasser må stoppe - o Kollektivtilbudet må bedres, gjelder både buss og andre former - o Ønsker reduksjon i matpakkekjørere, men handling pr bil

	○ Påpeker at handlereiser til shoppingsentre gir høyere utslipp en handlekjøring til sentrum. ○ Tviler på at rushtidsavgiften får noen effekt, snaut nok en trafikkreduksjon. ○ Mener belønningsmidler i størrelsesorden 50-60 mill bør gi en umiddelbar avlastning i veitrafikken. ○ Mener man snarest må starte arbeid med omkjøringsvei ○ Mener øyeblikkelig utbygging av E39 og Vågsbygdvaien til 4-felt er nødvendig. - Uttrykker misnøye med rushtidsutredningen og mener mer dyptgripende undersøkelser er nødvendige.
LO	Anbefaler innføring av rushtidsavgift under forutsetning av at foreldre med barn i barnehage på gitte vilkår innrømmes fritak fra rushtidsavgiften og rabatt på bussreiser slik at barn reiser gratis.
Norges Lasteileierforbund	Fokuserer på at det har vært en vesentlig reduksjon i utslipp fra godstransport og at forbedringen vil fortsette. Mener transportnæringen ikke bør belastes med flere kostnadsdrivende avgifter og at rushtidsavgift ikke er akseptabel for trafikk som ikke kan velge andre transportformer. Ønsker godstrafikk unntatt, subsidiært at det settes et tak så lavt som mulig.
Transportbedriftenes landsforbund	Støtter innføring av rushtidsavgift og gir ros til Kristiansandsregionen og ATP-prosjektet for helhetlig planlegging og nyskaping.
Norges Taxiforbund	Ber om gruppeunntak fra rushtidsavgiften for drosjenæringen. Ber dessuten om at maxitaxi behandles som personbil og refererer til vedtak for Oslopakke 3.
ROM eiendom	Ønsker rushtidsavgift på alle innfarter til sentrum, også fra Lund, og ved bilbaserte sentre. Ber om at rushtidsavgiften kan nyttes til lokaltogplanlegging.
Grønn hverdag og Naturvernforbundet	Mener rushtidsavgift er tiårets beste miljøforslag.
Syklistenes Landsforening	Er positiv til rushtidsavgift, og ønsker at deler av innkrevd avgift kan nyttes til tiltak for syklistene. Viser til samfunnsgevinst på 30.000 for hver bilist som går over til sykkel.
Hellemyr vel	Ser nødvendigheten av å tenke langsiktig. Anmoder om å se etter andre løsninger som i mindre grad presser barnefamilier.

I tillegg til innkomne merknader, har Aage Danielsen sendt en betenkning til utvalgte personer og organisasjoner. Betenkningen tar opp viktige problemstillinger men har klare svakheter når det gjelder tilnærming til for eksempel køteori. Denne følger saken som trykt vedlegg.

Rådmannen anbefaler at spørsmålene i betenkningen forsøkes besvart i konseptvalgutredningens kapittel om rushtidsavgift.

Med bakgrunn i den dialogen som har vært med samferdselsdepartementet og de muligheter en ser for å få til en samordnet løsning for samferdsel i Kristiansandsregionen, inkludert samferdselspakke 2 og belønningsmidler til kollektivtrafikk, anbefaler rådmannen at bystyret fattet et intensjonsvedtak om innføring av rushtidsavgift fra 2011 eller andre tiltak med tilsvarende effekt. Forslag til vedtak er i tråd med vedtak i ATP-utvalget 07.11.08.

Det er en forutsetning at videre utredning viser ønsket effekt på bilbruk og at konsekvenser, inkludert belastning for utsatte grupper, er akseptable. De innkomne merknadene viser et utvalg hensyn som må inngå i vurderingene.

Rådmannen forutsetter at konseptvalgutredningen med KS1 ikke forsinkes framdriften for E39, og anbefaler at bystyret understreker betydningen av at E39 vestover kommer inn på sikker plass i Nasjonal transportplan 2010-2019. Overfor departementet er det gjort klart at

Samferdselspakkens fase 2 med bygging av E39 er bærebjelken for den koordinerte lokale samferdselssatsingen.

Videre forutsetter rådmannen at konseptvalgutredningen med KS1 igangsettes umiddelbart og at det i tillegg til E39 og eventuell rushtidsavgift også vurderes andre tiltak for å redusere køproblemene og bidra til å løse miljøutfordringene.

Bystyrets vedtaket bør være tydelig med hensyn til Kristiansand kommunes forutsetninger for innføring av en eventuell rushtidsavgift. Dette bør etter rådmannens vurdering være at

- E39 kommer inn på sikker plass i Nasjonal transportplan 2010-2019. Foreløpige analyser viser at rushtidsavgift ikke fjerner behovet for økt kapasitet på gjennomfartsåren. Bystyret bør gi sin tilslutning til departementets ønske om konseptvalgutredning og forutsette en rask gjennomføring av denne.
- Lokal medvirkning i konseptvalgutredning for E39 må ivaretas. ATP-utvalget har i sitt vedtak forutsatt at utvalget skal være referansegruppe. I tillegg forutsetter rådmannen at den etablerte Samordningsgruppen, men representanter fra vegvesenet, fylkeskommunen og Kristiansand kommune får en rolle i arbeidet.
- En forpliktende 4-årig avtale med staten om belønningsmidler som sikrer forutsigbarhet for kollektivtransporten, i tråd med drøfting i møte med statssekretær Lahnstein 13.10.08. Møtet er referert ovenfor.

Sak 192/08: Marginavsetning i skatteregnskapet

Vedlegg

Saksprotokoll

Hoveddokument

Dato: 29.10.2008
Saksnr.: 200814076
Arkivkode: 212
Saksbehandler: Solveig Roland Svendsberget

Saksgang
Formannskapet
Bystyret

Møtedato
19.11.2008
03.12.2008

Marginavsetning i skatteregnskapet

Sammendrag:

I skatteregnskapet avsettes hos oss fortløpende 8 % av all innbetalt skattetrekk og forskuddsskatt. Avsetningen skal dekke utbetaling av tilgodebeløp i forbindelse med skatteavregningen som kommer året etter at avsetningene er foretatt. De senere årene viser at marginavsetningene har vært for lave. Skatt sør har i brev til kemneren 31.03.2008 anbefalt at kommunen vurderer å øke marginavsetningen. Jf. vedlegg 1. Dette må behandles i bystyret jf. Skatteetatens rundskriv nr.64 av 21.mars 1964.

Skattedirektoratet har i sin uttalelse i Sk5/1978 pkt.6 innskerpet ovenfor skatteoppkreverne at de i god tid før årets utgang vurderer om den nyttede marginprosent er tilstrekkelig, med sikte på en eventuell forhøyelse for kommende år.

Dagen marginprosenten på 8% har ikke vært tilstrekkelig til å dekke tilgodebeløpene ved skatteavregningen de siste årene. Brevet fra Skatt sør kom som følge av underskuddet i 2006. Når avregningen for 2007 viser en ytterligere forverring av underskuddet på 31.9 millioner i forhold til 2006, så er det skatteoppkrever sin oppgave å legge frem et begrunnet forslag om forhøyelse av marginprosenten for bevilgende myndigheter i kommunen.

Laveste tillatte marginsats er 8% og høyeste sats er 12%. Hadde Kristiansand hatt en marginsats på 10% , så ville vi ved avregningen i høst hatt tilnærmet tilstrekkelige midler i skatteregnskapet til å dekke tilgodebeløpet på 518,9 millioner ved avregningen. Hyppige renteendringer og brå omslag i økonomien gjør det vanskelig å få korrekt forskuddsutskrivning. Det igjen kan føre til at vi ved avregningen i 2009 vil se enda større tilgodebeløp til utbetaling over skatteregnskapet. Det er derfor skatteoppkrevers anbefaling at marginprosenten økes til 10% fra og med 01.01.2009.

Konsekvensene av å øke marginavsetningene er at en binder opp mer midler i skatteregnskapssystemet det første året endringen gjennomføres. Skatteinntektene som kan overføres, til blant annet kommunen, blir derfor lavere dette første året. Det som avsettes i 2009 vil ikke bli avregnet før høsten 2010. Det betyr at for 2009 vil avsetningen bli høyere per måned samtidig som det etter avregning vil bli et underskudd som følge av den lavere marginavsetning i 2008.

Når skatteinntektene reduseres, kompenseres ca 57% av tapet gjennom inntektsutjevningen i rammetilskuddet. Dette innebærer at netto helårsvirkning i tap i frie inntekter blir ca. kr 16,7 mill. ved 10% marginavsetning og ca. kr 8,3 mill. ved 9 % marginavsetning. Virkningen i 2009 vil bli 5/6 deler av disse beløpene da endret marginavsetning først vil gi påvirkning på skatteinngangen fra mars. Dette fordi skatteinngangen i januar og februar knytter seg til skatteåret 2008.

Forslag til vedtak:

1. Marginavsetningen i skatteregnskapet økes fra 8% til 10% fra skatteåret 2009.

Tor Sommerseth
Rådmann

Kristin Tofte Andresen
Administrasjonsdirektør

Trykte vedlegg: Brev fra Skatt sør av

Utrykte vedlegg:

Bakgrunn for saken:

Marginavsetningen har for kommunen vist følgende utvikling de siste år:

2004	2005	2006	2007	
-42,5	-43	-57,2	-89,1	Totalt underskudd ved avregning
-14,4	-14,4	-19,8	-28,5	Kommunens andel av underskudd

Total marginavsetning i beløp	Utbetalt ved avregningen i 2008
Inntekt 2007 5174057516: 8% = 413,8	518,9
Inntekt 2007 5174057516: 9% = 465,6	
Inntekt 2007 5174057516: 10% = 517,4	

Sak 193/08: Samarbeid om arbeidsgiverkontroll Internkontroll med Arbeidsgiverkontroll i Agder

Vedlegg

Saksprotokoll

Samarbeidsavtale med IAA.doc

Dato: 06.11.2008
Saksnr.: 200804331-9
Arkivkode E: 026
Saksbehandler: Solveig Svendsberget

Saksgang
Kommunalutvalget
Bystyret

Møtedato
18.11.2008
03.12.2008

Samarbeid om arbeidsgiverkontroll med Interkommunal Arbeidsgiverkontroll i Agder

Sammendrag:

Rådmannen foreslår at Kristiansand kommune går inn som fullverdig medlem av den Interkommunale Arbeidsgiverkontrollen i Agder (IAA) . Dette er et vertskommunesamarbeid mellom 19 kommuner hvor Arendal kommune er vertskommunen. Alle kommunene i Aust-Agder samt de andre Knutepunkt Sørlandet kommunene i Vest-Agder er med. Se vedlagte forslag til samarbeidsavtale. IAA utfører arbeidsgiverkontroll (bokettersyn på lønnsområdet) på vegne av skatteoppkreveren i deltakerkommunene.

Skatteoppkreveren (Kemneren) er kommunal og utfører lovpålagte oppgaver med hjemmel i skattebetalingsloven av 21.november 1952 nr.2. (Fra 01.01.2009 trer ny skattebetalingslov av 17.juni 2005 i kraft.) Oppgavene dreier i hovedsak om innfordring av skatt og arbeidsgiveravgift, mottak/registrering av lønnsoppgaver, føring av selve skatteregnskapet, avregning samt arbeidsgiverkontroll/bokettersyn på lønnsområdet. Skatteoppkreveren er direkte underlagt skatteetatens instruksjonsmyndighet. Jf. Ny skattebetalingslov § 2-8.

Interkommunalt samarbeid på skatteoppkreverområdet er lett å få til og er også noe Skatteetaten oppfordrer til. Vi har et felles datasystem og en felles faglig overordnet i skatteetaten. Et av hovedargumentene fra Staten i forhold til å statliggjøre skatteoppkreveren er at kommunene er for små til å håndtere dette på en god måte. Vår strategi for å beholde disse oppgavene i kommunen, er at kommunene går sammen i større enheter for å sikre at vi leverer i henhold til kravene på både kvalitet og kvantitet.

Arbeidsgiverkontrollen krever en meget spesialisert kompetanse. Rekruttering, opplæring og faglig utvikling er lettere å få til i et større miljø.

Det har vist seg at større grad av spesialisering gir en effektivitetsgevinst. IAA har frem til nå klart å levere et høyere antall rapporter per kontrollør samt hatt kvalitativt meget gode rapporter. IAA er også valgt som samarbeidspartner av de andre kommunen i Knutepunkt Sørlandet.

Dersom Kristiansand går inn i IAA så vil de ha en sentral plass i samarbeidet og utøve påvirkning via styringsgruppen med en fast representant.

Det blir ikke aktuelt for Kristiansand å avgi personell til IAA, da gjenværende kontrollører har fått ansettelse i andre ledige stillinger på Kemnerkontoret etter eget ønske.

Forslag til vedtak:

1. Rådmannen gis fullmakt til å inngå samarbeidsavtale med Arendal kommune om interkommunal arbeidsgiverkontroll. jf. Kommuneloven § 28.b.

Tor Sommerseth

Kristin Tofte Andresen

Trykte vedlegg: Samarbeidsavtale av 01.november 2008

Utrykte vedlegg:

Bakgrunn for saken :

Kristiansand har de siste to årene kjøpt 2 årsverk av IAA for å klare å levere det antall kontroller Skatteetaten krever. Dette var en midlertidig løsning som utløper ved nyttår. Den gav oss nyttig erfaring i forhold til et samarbeid med IAA. Konklusjonen fra vår side er at de har levert meget godt både i forhold til kvalitet og kvantitet. IAA ønsker at Kristiansand inngår et mer forpliktende samarbeid på like vilkår som de andre kommunene i samarbeidet. På bakgrunn av det har vi i løpet av 2008 gjennomført en prosess sammen med ansatte og tillitsvalgte i forhold til virksomhetsoverdragelse av arbeidsgiverkontrollen. Det ble nedsatt en prosjektgruppe bestående av kemner, gruppeleder på arbeidsgiverkontroll, personalrådgiver, stabsrådgiver, tillitsvalgte fra Fagforbundet, Delta og UHO. Det ble avholdt 4 møter våren 2008. De ansatte ble holdt løpende orientert i prosessen. Det ble i juni besluttet at vi skulle gå videre å fremforhandle forslag til avtale med IAA som bystyre nå får seg forelagt.

IAA er et vertskommunesamarbeid etter kommuneloven § 28 b.

Et vertskommunesamarbeid innebærer at en eller flere kommuner (samarbeidskommuner) kan inngå avtale om at en annen kommune (vertskommune) overtar det daglige arbeidet på et nærmere oppgitt ansvarsområdet. Modellen har som siktemål å tilby interkommunale løsninger for de lovpålagte ansvarsområdene til kommunene. Lovreguleringen av vertskommunemodellen skal gjøre det forsvarlig å overlate oppgaver og ansvarsområder med tilhørende forvaltningsmyndighet (offentlig myndighetsutøvelse) til en annen kommune. Det er bystyret selv som må gi administrasjonssjefen (rådmannen) instruks om å delegerer myndighet til administrasjonssjefen i vertskommunen. jf. § 28 b nr.3.

Avtalen om vertskommunesamarbeid skal være skriftlig. Loven setter minstekrav til innholdet i selve avtalen jf. § 28 e. Hver enkelt deltaker kan si opp deltakerforholdet sitt med et års skriftlig varsel. Men er deltakerkommunene enige, kan samarbeidsforholdet oppløses raskere.

Skatteoppkreverne i deltakerkommunene utgjør styret for samarbeidsordningen. Det avholdes årlig samarbeidsmøte hvor alle skatteoppkreverne deltar. I tillegg har man en styringsgruppe bestående av representanter for skatteoppkreverne samt noen faste medlemmer. Kemneren i Kristiansand vil gå inn som fast medlem. Styringsgruppen møtes ca.4 ganger i året og behandler blant annet års- og virksomhetsplan.

I forbindelse med en virksomhetsoverdragelse av kontroll til IAA er det også tenkt gjennomført en rasjonalisering i forhold til den ressursbruken vi har hatt på dette området. Dette som følge av en uballanse i budsjettet for kemnerkontoret ved at gebyrinntekter ved innfordring falt bort i 2007. Det vil være naturlig å evaluere om denne ressursbruken er tilstrekkelig og eventuelt tilføre ytterligere ressurser.

Sak 194/08: Vertskommuneavtale om felles skatteoppkrever for Kristiansand og Birkenes

Vedlegg

Saksprotokoll

Forslag til permanent samarbeidsavtale Kristiansand - Birkenes

Dato: 06.11.2008
Saksnr.: 200814075-1
Arkivkode E: 026
Saksbehandler: Solveig Svendsberget

Saksgang
Kommunalutvalget
Bystyret

Møtedato
18.11.2008
03.12.2008

Vertskommuneavtale om felles skatteoppkrever for Kristiansand og Birkenes.

Sammendrag:

Birkenes kommune har i kommunestyret 04.11.2008 vedtatt å delegere skatteoppkreverfunksjonen i henhold til vedlagte forslag til samarbeidsavtale som bystyret i Kristiansand herved får til orientering. Jf. § 28 b nr.3 og 4. Se vedlagte forslag til samarbeidsavtale om felles skatteoppkrever for kommunene Kristiansand og Birkenes. Kemneren i Kristiansand blir skatteoppkrever for både Kristiansand og Birkenes i henhold til kommuneloven § 28 b. (administrativt vertskommunesamarbeid). Det kan være aktuelt for rådmannen å utvide vertskommunesamarbeidet til å også å gjelde andre Knutepunkt Sørlandet kommuner i fremtiden.

Årsaken til at Birkenes ønsker å inngå i et vertskommunesamarbeid med Kristiansand er hensynet til kostnadseffektiv utførelse av lovpålagte oppgaver, redusert sårbarhet, rask saksbehandling, en åpen og tilgjengelig tjeneste for skatteyterne, habilitet og rettssikkerhet i saksbehandlingen og et godt samarbeid med andre offentlige instanser.

Også for Kristiansand er dette en god løsning. Det er et bidrag til samhandling i Knutepunkt Sørlandet samt styrker den kommunale skatteoppkreveren for å sikre fortsatt kommunal innkreving av skatt. Samordning av de kommunale skatteoppkrevere er også noe skatteetaten oppmuntrer til og som de har lagt til rette for i skatteregnskaps- og innfordringssystemet Sofie. Når kommuner samordnes i Sofie, så blir det fortsatt produsert et skatteregnskap for hver kommune, men innfordringsmessig blir sakene behandlet uavhengig av hvilken kommune kravet hører til. Dette sikrer likebehandling og gjør at det er lettere å ta ut stordriftsfordeler.

Forslag til vedtak:

1. Bystyret tar sak om vertskommunesamarbeid i hehold til kommuneloven § 28 b med Birkenes om skatteoppkreverfunksjonen til orientering.
2. Rådmannen gis fullmakt til å utvide vertskommunesamarbeidet til også å gjelde andre kommuner i fremtiden.

Tor Sommerseth

Kristin Tofte Andresen

Trykte vedlegg:

Utrykte vedlegg:

Bakgrunn for saken :

Skatteoppkreveren (Kemneren) er kommunal og utfører lovpålagte oppgaver med hjemmel i skattebetalingsloven av 21.november 1952 nr.2. (Fra 01.01.2009 trer ny skattebetalingslov av 17.juni 2005 i kraft.) Oppgavene dreier i hovedsak om innfordring av skatt og arbeidsgiveravgift, mottak/registrering av lønnsoppgaver, føring av selve skatteregnskapet, avregning samt arbeidsgiverkontroll (bokettersyn på lønnsområdet. Skatteoppkreveren er direkte underlagt skatteetatens instruksjonsmyndighet. Jf. Ny skattebetalingslov § 2-8.

Kristiansand og Birkenes har hatt en midlertidig samarbeidsavtale fra 15.02.07, med klar intensjon for forlengelsen og at man i løpet av 2008 vurderer full samordning av skatteoppkreverfunksjonen for de to kommunene med virkning fra 01.01.09.

Formålet med samarbeidet var å redusere sårbarhet og effektivisere skatteoppkreverfunksjonen for begge parter samt høste erfaringer fra slikt samarbeid i Knutepunkt Sørlandet.

På bakgrunn av ovennevnte intensjonsavtale samt de erfaringene som er gjort har Birkenes vedtatt å inngå en full samordning av skatteoppkreverfunksjonen fra og med 01.01.09

Birkenes kommune bruker i dag 70 % stilling på skatteinnfordring og skatteregnskap. Avtalen går ut på at Birkenes kommune overfører denne stillingen til Kristiansand som også overtar eventuelt arbeidsgiveransvar for en person. Når det gjelder arbeidsgiverkontrollen (bokettersyn), så er Birkenes med i den interkommunale arbeidsgiverkontrollen i Agder (IAA) og vil fortsette med det. Oppfølgingen av dette ligger dog under skatteoppkrever og vil bli en oppgave som overføres i henhold til vedlagte samarbeidsavtale.

Ved et lite skatteoppkreverkontor, med kun en ansatt, er sårbarheten stor ved fravær. Det er også vanskelig å holde seg faglig oppdatert samt at arbeidsprosesser som gjøres sjeldent krever uforholdsmessige mye ressurser. Skatteoppkreveren i Birkenes har derfor at stor nytte av å ha arbeidssted i Kristiansand en til to dager i uken. Vårt fagmiljø har vært en styrke ved innføring av nytt skattesystem "Sofie", og også mht. innfordringstiltak. Kristiansand har et godt faglig miljø på skatt og er ledende i landet når det gjelder innfordring. Den midlertidige avtalen har imidlertid gitt liten gevinst for Kristiansand all den tid skatteoppkreveren i Birkenes kun har jobbet med saker og skatteregnskap knyttet til Birkenes kommune. Ved en samordning av skatteoppkreverfunksjonen vil man ved økt spesialisering kunne utnytte ressursene bedre, høyne kompetanse og redusere sårbarhet for begge kommuner.

I henhold til fremforhandlet avtale vil Kristiansand kommune være vertskommune og Kemneren i Kristiansand skatteoppkrever for begge kommunene. jf.kommuneloven § 28 b. Et vertskommunesamarbeid innebærer at en eller flere kommuner (samarbeidskommuner) kan inngå avtale om at en annen kommune(vertskommune) overtar det daglige arbeidet på et nærmere oppgitt ansvarsområdet. Modellen har som siktemål å tilby interkommunale løsninger for de lovpålagte ansvarsområdene til kommunene. Lovreguleringen av vertskommunemodellen skal gjøre det forsvarlig å overlate oppgaver og ansvarsområder med tilhørende forvaltningsmyndighet (offentlig myndighetsutøvelse) til en annen kommune. Det er bystyret selv som må gi administrasjonssjefen (rådmannen) instruks om å delegere myndighet til administrasjonssjefen i vertskommunen. jf. § 28 b nr.3. Folkevalgt organ i vertskommunen har ikke instruksjons og omgjøringsmyndighet der delegasjon er skjedd i samsvar med nr. 3. jf. § 28 b nr.4.

Avtalen om vertskommunesamarbeid skal være skriftlig. Loven setter minstekrav til innholdet i selve avtalen jf. § 28 e. Hver enkelt deltaker kan si opp deltakerforholdet sitt med et års skriftlig varsel. Men er deltakerkommunene enige, kan samarbeidsforholdet oppløses raskere.

Styringsmodellen som er valgt følger av samarbeidsavtalen § 7. Det skal avholdes samarbeidsmøte minimum 3 ganger i året hvor skatteoppkrever (kemner), administrasjonsdirektør i Kristiansand og økonomisjef i Birkenes deltar.

Samarbeidsavtalen vil være en virksomhetsoverdragelse etter arbeidsmiljøloven kapittel 16. Den ansatte vil få tilbud fra Kristiansand om fast stilling med oppgaver innen samme arbeidsfelt. Det er utarbeidet en egen avtale om overgang av personell ved samordning av skatteoppkreverfunksjonen. Tillitsvalgte i både Birkenes og Kristiansand har vært med i prosessen . Birkenes kommune vil stille lokaler til disposisjon samt bidra økonomisk i en overgangsfase for å stimulere til overgang av personell. De er også villige til å distribuere informasjonsmateriell fra samordnet skatteoppkrever i sine lokaler.

**Sak 195/08: Interpellasjon fra repr. Halvor Fjermeros, Rødt, vedr.
"Krisepakke nå".**

Vedlegg

hør debatten sak1-09

Interpellasjon fra repr. Halvor Fjermeros, Rødt, vedr. "Krisepakke nå".

Interpellasjon til bystyremøte 03.12.2008

Kristiansand Kommune står overfor en situasjon med kutt som vi ikke har sett maken til på mange år. Samtidig meldes det om tilsvarende nedskjæringer i kommunebudsjett og utsettelse av rehabilitering av offentlige bygg over hele landet. Vi står altså foran ei krise som nærmest uten unntak vil ramme hele kommune-Norge.

Da er det på tide med en klar melding fra landets kommuner om at dette ikke er akseptabelt. Dette vil gå ut over helt nødvendige kommunale oppgaver. Å kutte i de kommunale budsjetter er helt feil medisin i ei nedgangstid. I slike tider må det offentlige forbruket og investeringer opp, ikke ned. Tiltak må komme nå, ikke vente til revidert nasjonalbudsjett. Skal tiltak begynne å virke når ledigheten går opp, må de planlegges nå.

Spørsmål: Er ordføreren enig i at det trengs ei krisepakke nå?

Forslag:

Bystyret vedtar følgende uttalelse og ber andre kommuner om å vedta lignende uttalelser. Målet er å få en krisepakke i årets budsjettbehandling i Stortinget.

Forslag til uttalelse:

Krisepakke nå !

Vi har en internasjonal krise som nå slår inn i Norge for fullt. Kommunene over hele landet får virkningene av høy rente, tap i pensjonskasser og minkende skatteinntekter neste år. Resultatet er kutt i skole, eldreomsorg, barnevern og andre sentrale oppgaver. I Kristiansand står politikerne overfor kuttforslag på mer enn 170 millioner kroner i budsjettperioden 2008-12 bare innen sektorene helse/sosial, kultur og skole. Skolesektoren alene har blitt stilt overfor kuttforslag på mer enn 80 mill.kr. over fireårsperioden. I tillegg kan nødvendig oppussing skolebygg risikere å bli strøket fra budsjettet i årene framover. Dette skjer i en situasjon der krisa rammer realøkonomien. Det regnes med 40.000 til 60.000 ledige bygningsarbeidere i løpet av kort tid. I en slik situasjon må stat og kommune øke sin aktivitet, ikke minske den.

Selv om det har kommet signaler de siste dagene om ytterligere tiltak over statsbudsjettet, finner vi det nødvendig å presisere behovet for en krisepakke med umiddelbar virkning. Kommunestyret ber derfor regjeringen revurdere statsbudsjettet ut fra den dramatiske endring som har skjedd etter at budsjettet ble forberedt.

Det må bevilges 10 milliarder ekstra til kommunene i form av frie midler. Kommunene må få kompensasjon for de ekstraordinære tap som er oppstått i pensjonskassene

Staten må øke sitt rentefrie lån til oppussing av skoler og offentlige anlegg fra 2 til 10 milliarder i 2009

Fallet i boligbygging må erstattes med at Husbanken tilføres 10 milliarder ekstra, øremerket utleieboliger til selvkostprinsippet og eneboliger med klausul for videresalg.

Staten må kompensere for tap i skatteinntekter som må forventes i 2009

Staten må fullfinansiere barnehagereformen.

Halvor Fjermeros, Rødt.

Sak 195/08: Interpellasjon fra repr. Vidar Kleppe, DEM, vedr. klageinstans for velgerne.

Vedlegg

hør debatten sak 2-09

Interpellasjon fra repr. Vidar Kleppe, DEM, vedr. klageinstans for velgerne.

Repr. Vidar Kleppe, DEM, har i e-post av 28.11.2008 fremmet følgende interpellasjon:

"Vi som er folkevalgte opplever stadig at velgerne opplever oss som lite troverdige og ordet politikerforakt blir ofte brukt. Lovnader i opphetede valgkamper blir ikke fulgt opp og mange ytrer seg til tider svært negativt om oss som driver med politikk. I saker hvor det handles en vare har vi klageinstans og i saker hvor det søkes om noe spesifikt kan saken ankes inn for en klageinstans. Dette blir sett på som en rettighet og ikke minst et demokratisk fortrinn i et sivilisert samfunn.

Demokratene er av den oppfatning at det burde vært opprettet en kommunal / fylkeskommunal og eller en statlig instans som fører tilsyn med de som vi politikere lover. Dette ville ført til at lovnader i valgkamper ville få en langt større troverdighet og vi som politikere må stilles til ansvar for våres store ord. Følgelig ville dette føre til at vi måtte være langt mer forsiktig med å love ovenfor våres oppdragsgivere som alltid vil være velgerne. Det er trolig at dette vil føre til at politikernes status og troverdighet ville bli betydelig økt. Politikerne vil måtte stå til rette for sine utsagn i både små og store saker. På alle andre områder i samfunnet finnes det muligheter for å få sine rettigheter prøvet både rettslig og utenrettslig på mange områder.

Demokratene vil presisere at denne interpellasjon IKKE er rettet mot noen spesielle politikere hverken her i Kristiansand og eller i andre deler av kongeriket. Dette er en generell anmodning om å få til en klageinstans for velgerne etter spesielle retningslinjer hvor det stilles spesifikke krav til oss som politikere. Direktevalg til ordfører har vært prøvd i noen kommuner og dette må gjerne videreføres. Intensjonen med denne interpellasjon er å sette oss som politikere i en situasjon ovenfor velgerne hvor de kan kreve noe ihht. våres lovnader.

Konklusjon :

Demokratene ønsker med denne henvendelse å komme med et forslag til kommunale og eller sentrale myndigheter om å få et offentlig organ som kan sette velgernes situasjon i fokus. Et velgerinitiativ hvor den enkelte velger kan stille krav til den enkelte representant, men hvor det ikke er tenkt noen gapestokk eller hvor straffeforfølgelse er målsettingen. Målsettingen er å få bort politikerforakten som åpenbart dessverre er tilstede, samt at velgerne kan kreve resultater ihht. lovnader i valgkamp og ellers.

Spørsmål til Ordføreren :

Vil Ordføreren ta initiativ for å få igangsatt en prosess for å få til et organ som er en "vaktbikkje" ovenfor politikernes, og hvor vi som politikere settes krav til ?

Sak 195/08: Rapport forvaltningsrevisjon "Kvalitet i hjemmetjenesten"

Vedlegg

hør debatten sak 3-09

Rapport Kvalitet i hjemmetjenesten i Kristiansand

Kristiansand, 19.11.2008

Saksgang
Kontrollutvalget
Bystyret

Møtedato
06.11.2008

Rapport forvaltningsrevisjon "Kvalitet i hjemmetjenesten"

Sammendrag

Etter bestilling fra kontrollutvalget har revisjonen gjennomført et forvaltningsrevisjonsprosjekt om "Kvalitet i hjemmetjenesten". Prosjektet er utført i samarbeid med Arendal Revisjonsdistrikt IKS og omfatter i alt 14 kommuner i Vest-Agder og Aust-Agder.

Prosjektet har rettet seg mot kvalitetsforskriftens krav med hensyn på trygghet, forutsigbarhet og aktivisering for eldre som mottar hjemmesykepleie i kommunene som er omfattet av undersøkelsen.

Prosjektet omfatter ikke hele hjemmetjenesten, kun tyngre brukerne av hjemmebaserte tjenester som er over 80 år og bor hjemme eller i tilrettelagt bolig utenfor institusjon. Prosjektet er også avgrenset til å undersøke det å ha trygghet, herunder respekt og medbestemmelsesrett, og forutsigbarhet. Denne avgrensingen er gjort av hensyn til gjennomførbarhet innenfor revisjonens ressursrammer.

Rapporten er delt inn i to deler. Del 1 av rapporten omfatter sammenliknbare tall for alle kommunene, mens del 2 gjelder Kristiansand kommune spesielt. Kontrollutvalgets vedtak var enstemmig.

Kontrollutvalget anbefaler bystyret å gjøre følgende vedtak:

Bystyret tar forvaltningsrevisjonsrapporten "Kvalitet i hjemmetjenesten, et fellesprosjekt for 14 kommuner i Agder" til etterretning.

Bystyret ber rådmannen følge opp følgende anbefalinger:

- 1. Kommunen bør sikre et forsvarlig tilbud, eventuelt i omsorgsbolig eller institusjon, til brukere med et stort behov for tjenester der det er usikkerhet knyttet til brukers evne til å benytte trygghetsalarmen i kritiske situasjoner.**
- 2. Kommunen bør i større grad enn i dag oppnevne kontaktperson/primærkontakt i samsvar med kommunens kvalitetsstandard, og ordningen bør kommuniseres bedre ut til brukere og pårørende.**

3. Kommunen bør gjennomføre tiltak for å sikre at alle brukere kan følge en normal livs- og døgnrytme og unngå unødig sengeopphold.
4. Kommunen bør i større grad enn i dag utarbeide individuelle pleieplaner for brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester.
5. Kommunen bør gjennomføre tiltak for å sikre at alle ansatte opptrer på en enhetlig måte der brukere opplever respekt og verdighet.
6. Kommunen bør gjennomgå transporttilbudet til hjemmeboende eldre, og vurdere om rutinene for tildeling av TT-kort kan bedres.
7. Kommunen bør kartlegge årsakene til at så få ønsker å benytte tilbudene som finnes om aktiviteter. Tilbudet bør legges til rette slik at også brukere med stort behov for pleie- og omsorgstjenester kan benytte tilbudet.
8. Kommunen bør øke kapasiteten av fysio- og ergoterapitjenester til hjemmeboende brukere av pleie- og omsorgstjenester. Kontrollutvalget mener at det i tillegg også bør gis tilbud om trim.
9. Kommunen bør styrke styringsinformasjonen til pleie- og omsorgssektoren gjennom å tilrettelegge IT-systemene til å kunne ta ut tall for vikarbruk, antall klager og pålitelighet (f.eks. forsinket eller uteblitt oppmøte.)
10. Sykefravær er markant ulikt mellom de ulike sonene. Rådmannen anmodes om å utrede hvorfor forskjellene er så store.
11. Bystyret ber rådmannen melde tilbake til kontrollutvalget innen september 2009 om de tiltak som er gjennomført.

Kristiansand, 19.11.2008

Terje Osnes
Sekretær for kontrollutvalget

Vedlegg:

Utskrift av kontrollutvalgets møteprotokoll – sak 46/2008

Forvaltningsrevisjonsrapport "Kvalitet i hjemmetjenesten" – fellesprosjekt for 14 kommuner på Agder.

UTSKRIFT

AV

KONTROLLUTVALGETS MØTEPROTOKOLL 06.11.08

Kontrollutvalget var fulltallig med 5 medlemmer til stede.

46/2008 Rapport forvaltningsrevisjon "Kvalitet i hjemmetjenesten"
KU-sekretær fremmet slikt forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar revisjonens forvaltningsrevisjonsrapport "Kvalitet i hjemmetjenesten" for Kristiansand kommune til etterretning og anbefaler bystyret å gjøre følgende vedtak:

Bystyret tar revisjonens forvaltningsrevisjonsrapport "Kvalitet i hjemmetjenesten" for Kristiansand kommune til etterretning og ber administrasjonen om å følge opp de anbefalinger og forslag som fremgår av rapporten.

Under behandling fremmet kontrollutvalget slikt alternativt fellesforslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapporten "Kvalitet i hjemmetjenesten, et fellesprosjekt for 14 kommuner i Agder", til etterretning.

Kontrollutvalget oversender rapporten til bystyret til behandling.

Kontrollutvalget anbefaler bystyret å gjøre følgende vedtak:

Bystyret tar forvaltningsrevisjonsrapporten "Kvalitet i hjemmetjenesten, et fellesprosjekt for 14 kommuner i Agder" til etterretning.

Bystyret ber rådmannen følge opp følgende anbefalinger:

1. Kommunen bør sikre et forsvarlig tilbud, eventuelt i omsorgsbolig eller institusjon, til brukere med et stort behov for tjenester der det er usikkerhet knyttet til brukers evne til å benytte trygghetsalarmen i kritiske situasjoner.
2. Kommunen bør i større grad enn i dag oppnevne kontaktperson/primærkontakt i samsvar med kommunens kvalitetsstandard, og ordningen bør kommuniseres bedre ut til brukere og pårørende.

3. Kommunen bør gjennomføre tiltak for å sikre at alle brukere kan følge en normal livs- og døgnrytme og unngå unødig sengeopphold.
4. Kommunen bør i større grad enn i dag utarbeide individuelle pleieplaner for brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester.
5. Kommunen bør gjennomføre tiltak for å sikre at alle ansatte opptrer på en enhetlig måte der brukere opplever respekt og verdighet.
6. Kommunen bør gjennomgå transporttilbudet til hjemmeboende eldre, og vurdere om rutinene for tildeling av TT-kort kan bedres.
7. Kommunen bør kartlegge årsakene til at så få ønsker å benytte tilbudene som finnes om aktiviteter. Tilbudet bør legges til rette slik at også brukere med stort behov for pleie- og omsorgstjenester kan benytte tilbudet.
8. Kommunen bør øke kapasiteten av fysio- og ergoterapitjenester til hjemmeboende brukere av pleie- og omsorgstjenester. Kontrollutvalget mener at det i tillegg også bør gis tilbud om trim.
9. Kommunen bør styrke styringsinformasjonen til pleie- og omsorgssektoren gjennom å tilrettelegge IT-systemene til å kunne ta ut tall for vikarbruk, antall klager og pålitelighet (f.eks. forsinket eller uteblitt oppmøte.)
10. Sykefravær er markant ulikt mellom de ulike sonene. Rådmannen anmodes om å utrede hvorfor forskjellene er så store.
11. Bystyret ber rådmannen melde tilbake til kontrollutvalget innen september 2009 om de tiltak som er gjennomført.

Kontrollutvalget vedtok enstemmig det alternative fellesforslaget.

Kristiansand 19.11.08

For kontrollutvalgets leder

Terje Osnes
Sekretær for kontrollutvalget